

vergadering **38**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 juni 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUALITEITSDEBAT over het overleg betreffende de spoor- investerings en het realiseren van de Vlaamse spoorprioriteiten – 11 (2016-2017)	4
ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stroomlijning van het steuninstrumentarium voor bedrijven	23
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele verlaging van de klimaatambities voor ons land	
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Vlaamse klimaatambitie na de opzegging van het klimaatverdrag van Parijs door de Verenigde Staten	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Geert Bourgeois, minister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de twijfels met betrekking tot het engagement van de diverse Belgische overheden om de Europese klimaatdoelstellingen te behalen	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de klimaatdoel- stellingen van de Vlaamse overheid voor 2030	27
ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het evalueren en bijsturen van de fysieke en mentale draagkracht van leerkrachten en directieleden	34
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	36
ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs XXVII – 1146 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	36
Artikelsgewijze bespreking	72
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers – 1160 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	72
Artikelsgewijze bespreking	73
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwer- kingsakkoord van 9 mei 2017 tussen de Federale Overheid en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de regularisatie van niet uitsplits- bare bedragen – 1165 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	73
Artikelsgewijze bespreking	74
ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs XXVII – 1146 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4	
Hoofdelijke stemming	74

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers – 1160 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	74
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 mei 2017 tussen de Federale Overheid en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de regularisatie van niet uitsplitsbare bedragen – 1165 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	75
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	75
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	78
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	78

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Rik Daems, Johan Danen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Bart Somers: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lieve Maes: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Piet De Bruyn, Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Minister-president Geert Bourgeois is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/31)

ACTUALITEITSDEBAT over het overleg betreffende de spoorinvesteringen en het realiseren van de Vlaamse spoorprioriteiten – 11 (2016-2017)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het overleg betreffende de spoorinvesteringen en het realiseren van de Vlaamse spoorprioriteiten.

Het debat is geopend. De spreektijd is 7 minuten.

De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, toen bekend raakte dat de Federale Regering aan Infrabel een extra leningsmachtiging toe-kende van 1 miljard euro, grotendeels om het GEN Brussel af te werken, opende dit perspectieven. In het kader van de 60/40-verdeelsleutel die vandaag nog altijd bestaat ... Ik heb in de commissie Infrastructuur in de Kamer gezeten en heb daar heroïsche debatten gevoerd met federaal minister Bellot over die onrechtvaardige 60/40-sleutel. Vandaag is het een beetje cynisch dat minister Bellot nu aan de bron zit.

368 miljoen euro zou worden bestemd voor projecten die het Vlaamse Gewest naar voren schuift. Die projecten zijn uitgewerkt en verantwoord in de Vlaamse spoorstrategie en worden kamerbreed gedragen. Bovenaan de lijst staat voor het reizigersverkeer de lijn 18 Hasselt-Neerpelt en natuurlijk 204, de opwaardering Gent-Zelzate, en voor het goederenvervoer natuurlijk de tweede spoor-aansluiting.

Tijdens het overlegmoment van het Executief Comité van de ministers van Mobiliteit ...

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Van Campenhout, ik heb u goed beluisterd en u begint onmiddellijk te schieten op federaal minister Bellot, maar er moet me toch iets ontgaan zijn. Ik probeer de media van dichtbij te volgen en ik denk dat de N-VA nog altijd in de Federale Regering zit. Ik kan me voorstellen dat de minister een contact heeft in de Federale Regering, tenzij deze namiddag de N-VA uit de Federale Regering is gestapt.

Ik begrijp niet goed dat u hier begint te schieten op federaal minister Bellot terwijl u zelf aan de overkant van de straat aan de knoppen zit. De N-VA is de grootste partij hier en aan de overkant van de straat. Wie is nu eigenlijk de baas in dit land? Is de N-VA nog de baas van Vlaanderen en de baas van België of niet meer?

Ludo Van Campenhout (N-VA): Toen ik in de commissie Infrastructuur zat, schoot ik evenveel op federaal minister Durant, die toen ook in de regering zat. U zit in de politiek, u weet dat een ministeriële verantwoordelijkheid anders is dan bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid van een schepen in een stad of gemeente. Een minister heeft persoonlijk veel meer te zeggen. Maar mijn fractieleider wil nog aanvullen.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Van Campenhout, volgens mij zijn het investeringsvolume bij de NMBS en Infrabel en de beslissingen daarover, collegiale beslissingen van de Federale Regering. Collegiaal. Daar zit uw partij mee aan de knoppen. Ik vraag me dus af waarom u dit Vlaams Parlement gebruikt om de communautaire trom te roeren, terwijl u zelf aan de overkant van de straat en de knoppen draait.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Rzoska, ik heb collega Van Campenhout niet horen kappen op minister Bellot. Hij heeft amper iets kunnen zeggen voor u hem onderbrak.

Als u spreekt over de N-VA die uit de Federale Regering stapt, dan neemt u uw dromen voor werkelijkheid. Het is overduidelijk dat ook ministers, ook in een coalitieregering, een eigen verantwoordelijkheid hebben. Zij kunnen voorstellen doen en er wordt natuurlijk overleg gepleegd. Ons standpunt vanuit het Vlaams Parlement is overduidelijk dat we die Vlaamse spoorbelangen moeten verdedigen. Dat willen we hier ter sprake brengen.

Dat zal in overleg moeten gebeuren met de federale coalitiepartners, absoluut. Dat betekent niet dat wij hier niet kunnen wijzen op die belangen qua mobiliteit voor Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik was ook een beetje verrast door het vroegtijdig interpellieren van de heer Van Campenhout door de heer Rzoska. Maar de collega heeft wel gelijk. Het is wel gemakkelijk om hier te zeggen: we gaan de spoorbelangen verdedigen. Ik denk dat wij kamerbreed achter de elf prioriteiten staan.

De N-VA is wel de grootste Vlaamse regeringspartner in de Federale Regering en gebruikt zijn kracht of macht niet om bepaalde zaken te realiseren.

Ik was eigenlijk van plan om daar tijdens mijn betoog op verder te borduren, minister. U hebt in februari gepleit voor de splitsing van de NMBS. Ik citeer u, en

misschien kunt u daar dan op reageren: "We maken dan onze eigen keuzes met onze eigen centen. We kunnen het spoorbeleid afstemmen op de Vlaamse economische noden, bijvoorbeeld het versterken van het goederenvervoer."

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, ik stel voor dat u die vraag straks stelt. Het ging nu over het inhakken op minister Bellot. Daar gaat het debat nu over. U probeert er een andere wending aan te geven, maar u kunt daar straks op terug komen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het gaat erover, voorzitter, wat de N-VA als grootste Vlaamse partner doet in de Federale Regering.

De voorzitter: Dat is een andere vraag.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, als minister Bellot een voorstel doet om 368 miljoen euro te investeren in het spoor en daar zitten weinig of geen prioriteiten in van de elf prioriteiten die we hier allemaal kamerbreed hebben goedgekeurd, onder de vorige Vlaamse Regering al, en die terecht op tafel blijven liggen, dan is dat geen goede zaak. Ik vind dat daarvoor gepleit moet worden.

De vorige sprekers, de heer Rzoska onder anderen, hebben natuurlijk gelijk. De essentie van het debat is niet de ruzie tussen Weyts en Bellot. De essentie is niet die 368 miljoen euro, en wat we daarmee gaan doen. Gaan we dat gebruiken voor lopende investeringsprojecten, voor het ophogen van perrons, voor spoorlijn 18 of voor spoorlijn 204, de tweede spoorontsluiting van de haven? Ik ben daar allemaal voor, maar de essentie van het debat is dat er gewoon geen middelen zijn om die elf prioriteiten te realiseren. Want uw partij, de grootste partij in de Federale Regering, heeft mee goedgekeurd dat er bij Infrabel alleen al voor 2,4 miljard euro bespaard wordt, mijnheer Van Campenhout.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Daar zal ik straks iets over zeggen.

De voorzitter: Even rustig, mijnheer Van Campenhout.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Weet u hoeveel die tweede spoorontsluiting van de haven van Antwerpen kost? 2 miljard euro! Met 364 miljoen euro gaat men niet ver springen, maar wel met de 2,4 miljard euro die u bespaart bij Infrabel. *(Applaus bij sp.a)*

Ludo Van Campenhout (N-VA): Zoals gezegd, er is de ministeriële verantwoordelijkheid. Ik klaagde vooral Bellot aan over de onverantwoorde 60/40-regeling die vandaag even onverantwoord is als tien jaar geleden. Bij de NMBS valt te besparen, maar op structuren en niet op dienstverlening. Ik zal daar straks een mooi voorbeeld van geven.

Tijdens het overlegmoment van het Executief Comité van de Ministers van Mobiliteit werd het gewestelijk luik in het investeringsplan van de spoorwegen besproken. Daar liet minister Bellot verstaan dat de 368 miljoen een andere bestemming zouden krijgen. Wat stellen we vast: zonder overleg kiezen minister Bellot en Infrabel om de middelen te gebruiken voor de afwerking van het derde en vierde spoor op de lijn 50a tussen Gent en Brugge, perronverhogingen en studies voor de Vlaamse spoorprioriteiten. Minister Bellot verkiest om bestaande werken verder af te werken alvorens nieuwe op te starten. Maar zo zijn we geld voor de toekomst aan het gebruiken om het investeringsplan 2001-2012 af te werken.

Voor de prioriteiten uit de Vlaamse spoorstrategie is dit echter geen goed nieuws. Minister Bellot wil de financiële middelen die gebruikt zouden worden voor de

prioriteiten in de Vlaamse spoorstrategie, gebruiken voor het opvullen van tekorten bij het afwerken van lopende investeringen.

Wij zien meer in prioriteiten, nieuwe prioriteiten zoals lijn 18 en investeringen in de havens. Het is daar dat de 60/40-regeling toch nog altijd zeer pijnlijk is. Het is ook pijnlijk dat Infrabel maar matig geïnteresseerd is in investeren in de Vlaamse havens.

De haven van Antwerpen is goed voor 45 procent van het totale goederen-transport van de NMBS, andere Vlaamse havens voor twee derde. Toch investeert Infrabel zeer matig. Lineas, de opvolger van B Logistics, werkt vandaag zeer goed, maar klaagt over Infrabel, over een te lage investering in kleine spooraansluitingen en een slecht trafiekmanagement.

En u spreekt over meer middelen voor de NMBS. Wel, je kunt ook besparen op de structuren. En ook andere organisaties kunnen zaken overnemen. Ik kan u zeggen dat het Havenbedrijf Antwerpen geïnteresseerd is om de activiteiten van Infrabel in de haven van Antwerpen wat trafficmanagement en spooraansluitingen betreft over te nemen. Dat is een besparing en zal extra middelen genereren om elders te investeren.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Van Campenhout, ik ben het met u eens dat die tweede spoorontsluiting van de haven van Antwerpen er moet komen, net als de andere tien prioriteiten.

Maar nu zegt u dat u het verkeerd vindt dat een gedeelte van die 368 miljoen euro die Bellot ter beschikking heeft voor investeringswerken in Vlaanderen wordt aangewend om bestaande projecten af te werken. Wat is uw voorstel nu? Dat men die projecten niet afwerkt? Dat men de werf laat liggen tussen Gent en Brugge om het spoor daar te verdubbelen? Wat is eigenlijk uw voorstel? Waar zult u de middelen halen om dat prioriteitenlijstje van meer dan 3 miljard euro waar te maken? *(Applaus bij sp.a)*

Ludo Van Campenhout (N-VA): Ik heb u juist een voorstel gedaan waarbij de haven van Antwerpen activiteiten van Infrabel zou overnemen. Dat is een besparing. Nu wil men niet investeren in de havens. *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

Mijnheer Vandenbroucke, zou u willen luisteren? Men wil niet investeren in de Vlaamse havens, die goed zijn voor twee derde van het goederentransport, terwijl er in Wallonië wordt geïnvesteerd in het onderhouden van lijnen waar bijna letterlijk gras over groeit omdat er geen trein over rijdt. Dat is vandaag de realiteit van het investeringsplan van de NMBS. *(Applaus bij de N-VA)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik beluister uw voorstel met interesse. Ik ben eens benieuwd wat het precies opbrengt. Maar het is natuurlijk niet aan mij, oppositiepartij in het Vlaams Parlement, dat u dat voorstel moet doen. Ik neem aan dat minister Jambon het in de federale ministerraad op tafel zal leggen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Mijn voorstel is zeer duidelijk: stop gewoon met die besparingspolitiek op het spoor, waarbij je inhakt op de investeringsmiddelen, zowel bij Infrabel als bij de NMBS. De middelen die nodig zijn om onze Antwerpse haven, die de motor van onze economie is, beter te ontsluiten, die middelen bespaart u nu bij Infrabel. En daardoor kan die investering niet plaatsvinden. *(Applaus bij sp.a)*

Ludo Van Campenhout (N-VA): Als een organisatie als het Havenbedrijf de activiteiten van Infrabel in de haven overneemt, is dat effectief een besparing, mijnheer Vandenbroucke.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, eerst en vooral: nogmaals, het voorstel waarover we het hier vandaag hebben, is een voorstel van minister Bellot en geen regeringsbeslissing. Dat is niet het geval. Het is een voorstel van minister Bellot. Dat ten eerste.

Ten tweede, iedereen in dit Vlaams Parlement is het erover eens dat, als het gaat over investeringen in mobiliteit, in dit geval het spoor, wij daarover vanuit Vlaanderen medezeggenschap moeten hebben, dat we er mee over moeten kunnen beslissen waar dat geld naartoe gaat om een geïntegreerde spoorstrategie, mobiliteitsstrategie te kunnen uitbouwen. En dat is hier net het probleem. U weet zeer goed vanwaar die 1 miljard euro extra komt. Die 1 miljard euro – schuld trouwens, want het is een lening – komt er omdat bepaalde delen van het Gewestelijk Expresnet (GEN) langs Waalse kant niet zijn uitgevoerd. Daarom zijn die extra middelen er gekomen. En daarom komt er vanuit het Vlaams Parlement de vraag, die u vroeger altijd hebt gesteund, om mee aan tafel te zitten om te beslissen waaraan die 368 miljoen euro wordt besteed.

En dat staat natuurlijk los, mijnheer Vandenbroucke, van de jaarlijkse investeringen die de NMBS sowieso moet doen en waarvan wij ook verwachten dat die gebeuren. Dat staat er los van. Nu is de vraag waarvoor men dat extra geld zal gebruiken: voor die lopende investeringen, die eigenlijk sowieso in de investeringsplannen van de NMBS opgenomen moeten zijn? Of zal men daarvoor dat extra geld gebruiken? Dát is het punt dat hier ter discussie ligt. En daarvoor willen we vanuit Vlaanderen medezeggenschap. En u bent daar ook altijd voorstander van geweest.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ten eerste, als het debat gaat over het concrete voorstel van minister Bellot, dan zou ik dat wel eens willen zien. Ik heb alleen maar een paar krantenartikelen gelezen, met wat citaten van minister Weyts. Ik zou graag het concrete voorstel zien, voorzitter. Ik weet niet of minister Weyts het bij zich heeft? Anders is het debat hier zonder voorwerp.

Ten tweede, ik ben er inderdaad voorstander van dat Vlaanderen medezeggenschap heeft in investeringen die moeten gebeuren in het spoor. Wij moeten mee aan tafel zitten. Het goede nieuws, mijnheer Diependaele, is dat u aan tafel zit in de Federale Regering, dat u daar de zwaarste stemmen hebt als grootste partij in de Federale Regering! Maar wat hebt u daar gezegd? Dat er 3,6 miljard euro moet worden bespaard bij Infrabel en bij de NMBS. Daardoor slinken de investeringsbudgetten (en kan er van die Vlaamse prioriteiten niets in huis komen. Dankzij de N-VA! (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Wanneer het debat gaat over het concrete voorstel van minister Bellot, dan zou ik dat voorstel wel eens willen zien. Ik heb alleen een paar krantenartikelen gelezen met een aantal citaten van minister Weyts, maar ik zou het concrete voorstel wel eens willen zien, voorzitter. Ik weet niet of minister Weyts dat bij zich heeft, maar anders is dit debat hier zonder voorwerp.

Ik ben er inderdaad voorstander van dat Vlaanderen medezeggenschap heeft in investeringen die moeten gebeuren in het spoor. Wij moeten mee aan tafel zitten. Het goede nieuws, mijnheer Diependaele, is dat u aan tafel zit in de Federale Regering, dat u de zwaarste stem hebt als grootste partij, maar wat hebt u daar gezegd? Dat er 3,6 miljard euro moet worden bespaard bij Infrabel en bij de NMBS, waardoor de investeringsbudgetten slinken en er van die Vlaamse prioriteiten niets in huis kan komen dankzij de N-VA.

De voorzitter: Mijnheer Vandenbroucke, als ik u goed begrijp, moeten we het debat nu stopzetten.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Als wij moeten debatteren over het voorstel van minister Bellot, dan zou ik dat voorstel graag willen zien.

De voorzitter: Er zijn vijf partijen die een vraag hebben ingediend. Dat is de reden waarom we een debat voeren.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik vind het een beetje te gemakkelijk van de heer Diependaele om te proberen dit debat te verengen tot wat minister Bellot heeft gezegd. We moeten verder durven gaan en het debat ten gronde voeren. We zitten allemaal op dezelfde lijn wat de elf prioriteiten betreft en wat de 368 miljoen euro en het inzetten daarvan betreft. Maar het gaat inderdaad, zoals de heer Vandenbroucke zegt, enerzijds over besparingen bij de NMBS, op federaal vlak, waar de N-VA mee verantwoordelijk is. En ik hoor de heer Van Campenhout al twee- tot driemaal toe verwijzen naar de 60/40-regeling. Ik ben volledig akkoord dat dit nadelig is voor Vlaanderen, maar ook daar bent u de grootste Vlaamse partij in de Federale Regering. Wat doet u daaraan?

Voorzitter, we kunnen dit debat hier niet voeren enkel en alleen omwille van de Vlaamse bevoegdheden. Die lopen door elkaar. Ik vraag aan u, mijnheer Diependaele, wat de N-VA doet om die 60/40-regeling ten gunste van Vlaanderen om te buigen.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Dat zal in de geëigende organen, in dit geval de Kamer, ook door onze collega's worden aangekaart.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Aan de lopende band stoere verklaringen afleggen ...

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, collega's, dit debat is totaal Kafka. Uiteraard zijn wij voor een Vlaamse spoorstrategie, voor de elf projecten en uiteraard willen wij medezeggenschap vanuit Vlaanderen. Een positief gegeven en een nieuw – het enige nieuwe – element in dit verhaal, is dat onze Vlaamse minister zegt dat hij niet alleen gaat voor prefinanciering maar ook voor cofinanciering. Wie betaalt, die bepaalt. De payer wordt de player, dat is een goed element, minister.

Maar collega's, stop alstublieft, en ik richt me ook tot minister Bellot, in een tijd dat Vlaanderen dichtslibt – we hebben een wisselbeker van de meest filegevoelige regio – en we gewoon stilstaan, met het opvoeren van een communautaire boksmatch tussen twee ministers. De Vlaamse Regering bestaat uit drie partijen en de Federale Regering bestaat uit die drie zelfde partijen met de premier van onze minister. Dat verstaat niemand, en daar is geen enkele Vlaming mee gediend. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, sp.a en Groen)*

Ga dus naar de essentie van de zaak, en als we iets willen realiseren voor de mensen, dan gebeurt dat niet door de ene minister die een keer publiek zijn mening zegt, en dan de andere. Voer verbaal een gevecht, laat inzichten en argumentatie spelen, kom tot een akkoord en kom daar dan mee naar buiten. Al de rest is voor de galerij. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, sp.a en Groen)*

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer De Clercq, dat zijn allemaal heel mooie woorden en dat klinkt allemaal zeer goed, maar hoe u het draait of keert,

vroeg of laat moet men in dit land met de andere kant van de taalgrens rond de tafel gaan zitten en een akkoord bereiken, en dat is exact wat hier misloopt. Hier wordt eenzijdig een voorstel gedaan door minister Bellot, en dat is waar wij tegen reageren vanuit een standpunt dat iedereen in dit Vlaams Parlement op een bepaald moment heeft onderschreven, namelijk dat wij vanuit Vlaanderen mee moeten kunnen beslissen over die prioriteiten.

Hier zijn veel mensen die nagenoeg dagelijks gebruikmaken van de trein om naar Brussel te komen. Je moet al ziende blind zijn om niet vast te stellen dat er wel degelijk nog efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt bij de NMBS. Je kunt nu niet zeggen dat die besparingen die effectief kunnen gebeuren, nieuwe investeringen in de weg staan. Dat is niet waar. Er kan nog heel veel worden bespaard bij de NMBS terwijl de investeringen kunnen worden gevrijwaard. En het punt nu is dat er extra geld op tafel wordt gelegd, en voor de besteding van dat geld willen wij inderdaad zeggenschap. En dat is wat in dit parlement altijd kamerbreed onderschreven is.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Mijnheer Diependaele, dat extra geld, dat miljard euro, dat is iets meer dan een vierde van wat u bespaart op het spoor. Dat is de realiteit. Dat is helemaal geen communautaire discussie. Ik weet dat u houdt van die cinema. Die cinema moet eigenlijk vermijden dat we het hier over de essentie van het debat hebben. De essentie van het debat is dat een Federale Regering met drie Vlaamse partijen, dezelfde drie meerderheidspartijen als hier, waarvan uw partij de grootste partner is, en slechts één Franstalige partij, heeft beslist om 3,6 miljard euro te besparen op het spoor, terwijl – u hebt het zelf gezegd – iedereen elke dag ervaart hoe belangrijk het is dat die capaciteit van het spoor kan toenemen. Nu, die zal niet toenemen zolang u niet stopt met die heilloze contraproductieve besparingspolitiek die ons handenvol geld kost aan onze economie, aan onze gezondheid en aan ons milieu.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Diependaele, met veel respect hoor, maar dit levert, zoals collega De Clercq zegt, een zeer triest schouwspel op. Als ik goed begrepen heb wat er vandaag in de pers staat, is er nog een onderhandeling bezig, is er nog geen akkoord. Het is de logica dat ministers samenkomen en dat proberen op te lossen. Als ik het goed begrepen heb uit alle antwoorden die minister Weyts in de commissie heeft gegeven, zijn die onderhandelingen onder tussen twee jaar aan de gang. Er is nog altijd geen akkoord.

Elke reiziger die vandaag de trein neemt, vraagt een akkoord en vraagt investeringen. Misschien is het nog niet te laat, mijnheer Diependaele. Misschien moet uw voorzitter even bellen naar Charles Michel, want het kan best zijn dat de woordvoerder van minister Bellot een fout heeft gemaakt, en dan kunnen we de bocht inzetten, dan kunnen we doen wat er nodig is, namelijk investeren in dat spoor, ook in Vlaanderen.

Dus, overtuig ons niet van uw spoorstrategie. Die hebben we allemaal goedgekeurd. Waarom doet u gewoon niet waarvoor u verkozen bent? Waarom doet uw partij gewoon niet waarvoor ze verkozen is? Dat is op federaal niveau zeggen: 'Zo gaan we het doen'. U hebt daarvoor de macht, de kracht, maar blijkbaar bent u die op een of andere manier kwijtgeraakt. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Collega's, de moraal van het verhaal zal zijn dat je Vlaams geld op tafel zult moeten leggen voor bijkomende spoorverbindingen in Vlaanderen.

We praten hier over de 368 miljoen euro. Nu kun je veel abracadabra doen, maar daar ga je weinig mee uitvoeren. De prioriteit der prioriteiten: de spoorverbinding

Hasselt-Neerpelt, door minister-president Geert Bourgeois zelf als zodanig omschreven, de bijkomende spoorontsluiting van de Antwerpse haven. Als we van die projecten nu zeggen dat we ze gaan doen, dan zijn we jaren bezig eer die verbindingen gerealiseerd zullen zijn. Dat zal maar lukken als je daar ook echt vers Vlaams geld voor op tafel legt. Je zult er ook niet geraken met een prefinancieringstechniek, je zult daar ook in bijkomend geld voor moeten voorzien. Doe dat en zorg dat je met die 368 miljoen euro een aantal quick wins realiseert, zoals de elektrificatie van de verbinding Mol-Hamont en nog enkele andere, en dan is het verhaal af. Denken dat je met die 368 miljoen euro die elf prioriteiten gaat realiseren? Allez, dit is geen kleutertuin, dit is een parlement, alstublieft!

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord

Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, ik sluit me inhoudelijk aan bij wat collega De Clercq, collega Keulen en natuurlijk mijn fractieleider hebben gezegd: cofinanciering en een meer homogeen bevoegdheidspakket. Ik heb daar ook in de Kamer altijd voor gepleit. Maar natuurlijk, zoals de fractieleider zegt, moeten we vandaag roeien met de riemen die we in dit communautair bestel hebben.

Aan collega Vandenbroucke wil ik zeggen: besparen, ik wil wel. Wij willen besparen. Ik heb juist een besparingsvoorstel op tafel gelegd dat het Havenbedrijf het traffic management van Infrabel zou overnemen. Wij willen besparen op structuren bij de NMBS. Ik ken er een goed voorbeeld van, een heel goed. Ik zat in de Commissie voor de Infrastructuur in de Kamer. Weet u wat het ABX-debacle heeft gekost, gesteund door minister Vande Lanotte? Weet u wat dat gekost heeft, de schande, het fiasco van ABX? Meer dan de helft meer dan de tweede spoortoegang. Dat is waar wij op willen besparen, op van die fiasco's, van die ongelooflijk schandalige structuren. *(Applaus bij de N-VA)*

U moet het dossier ABX maar eens opvissen. Als u het niet hebt, ik heb het goed bewaard.

Het siert u, minister, dat u al van in begin druk op de ketel blijft zetten om de prioriteiten uit de Vlaamse spoorstrategie gerealiseerd te krijgen. Ook gisteren hebt u terecht en zeer snel gereageerd op de voornemens van uw federale collega. Als minister wilt u vooruit met de investeringen, want zonder het gebruik van de financiële middelen voor de prioriteiten in de Vlaamse spoorstrategie staat het hele mobiliteitsbeleid op de helling.

In tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd, hechten u en de hele Vlaamse Regering wel degelijk belang aan verdere investeringen in het openbaar vervoer. Ik sluit me evident aan bij de vraag – dat is allang een eis, ook van onze partij – om vooruit te kunnen met de cofinanciering vanuit Vlaanderen. Als er zo veel consensus is over de Vlaamse partijen heen, laat er ons dan meer werk van maken. De voorwaarde daarvoor is natuurlijk wel dat er medezeggenschap is in de keuze van de projecten en later in de exploitatie. Vlaams geld betekent mee beslissen waarvoor dat geld gebruikt zal worden.

Minister, we vernamen vandaag in De Tijd dat u – terecht – misnoegd bent over de gang van zaken. U spreekt over een nieuw samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en de federale overheid. We zijn benieuwd naar uw plan van aanpak, maar uiteraard kunt u op de steun van onze volledige fractie rekenen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, het is een beetje een eigenaardig debat, omdat wat betreft de Vlaamse spoorstrategie en de te volgen lijn voor het Vlaams Parlement, wij allemaal kamerbreed op dezelfde golflengte

zitten. Iedereen is het eens over de elf prioriteiten en vindt dat die elf prioriteiten zo snel mogelijk gerealiseerd moeten worden, maar we beseffen ook allemaal – en sommige collega's hebben het al gehoord – dat we met 368 miljoen euro niet ver komen. Dat zal al een eerste taak zijn voor de minister, om de volgorde van de prioriteiten vast te leggen.

De besparingspolitiek op federaal niveau voor de NMBS is inderdaad nefast, niet alleen voor dit land, maar zeker ook voor Vlaanderen. Zoals collega Vandenbroucke zegt, hebben wij geen document gezien. We voeren hier dus een debat volgens de waan van de dag en volgens wat wij gelezen hebben in de krant, waaruit zou blijken dat die 368 miljoen euro niet zal worden gebruikt voor de elf prioriteiten, maar enkel om in een paar lopende dossiers te investeren, zoals het derde en vierde spoor tussen Gent en Brugge, wat op zich natuurlijk niet slecht is, en ook om kleinere dossiers met betrekking tot operationele noden, zoals perronverhogingen, te financieren.

Het is dus niet zoals afgesproken en zoals het bijna euforisch werd gezegd in de commissievergadering van april, toen vaststond dat Infrabel 1 miljard euro kon lenen bij de Federale Regering. Men ging er in de commissie van uit dat die 368 miljoen euro zou worden gebruikt voor nieuwe spoorinvesteringen in Vlaanderen. Ze zijn al opgenoemd. Volgens de provincie waar men woont, vindt men het ene al meer prioritair dan het andere. Collega Keulen, u hebt gelijk wat betreft het spoor tussen Hasselt en Neerpelt, maar er is natuurlijk ook de broodnodige tweede ontsluiting van de haven van Antwerpen. Dus nogmaals: wat betreft de prioriteiten en de te volgen strategie in het Vlaams Parlement, zijn we het allemaal eens.

Maar we moeten dit debat wel eerlijk voeren. We mogen ons niet beperken, zoals collega Diependaele probeert te doen, tot die 368 miljoen euro en tot de uitspraken van minister Bellot, die al dan niet kloppen. Want blijkbaar wordt dat zelfs ontkend, volgens een artikel in een of andere krant.

U was 'not amused', minister, en stelde dat er nog veel bilateraal moet worden overlegd. Een mogelijke oplossing is dat Vlaanderen zelf mee gaat investeren in zijn spoorprioriteiten via cofinanciering. Er is ook sprake van prefinanciering, maar daarvoor is natuurlijk wel een nieuw samenwerkingsakkoord nodig met de federale overheid.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het spoor de ruggengraat is van ons openbaarvervoersysteem.

Dus is investeren in de Vlaamse spoorstrategie niet alleen dringend maar ook meer dan noodzakelijk.

Minister, wat betreft die cofinanciering of prefinanciering is het natuurlijk wel zo dat er momenteel niet in middelen is voorzien in de begroting. Waar gaat u het geld vandaan halen? Waar in de begroting gaat u dit inbrengen?

Welke initiatieven neemt u verder nog ten aanzien van minister Bellot? U zegt dat er nog veel overleg moet gebeuren. De heer De Clercq heeft gelijk: er is een overleg, er is geen overeenkomst, er is direct wat gehakketak, en onmiddellijk, de dag erna, is er een actualiteitsdebat. Dat wordt hier zo een beetje de gewoonte, en straks zullen de hoofden mooi platliggen en zal de minister zeggen dat hij de komende maanden nog wel wat overleg heeft met minister Bellot.

Voorzitter, wat ik daarnet wou zeggen, is dat de N-VA, die hier, maar ook in de Federale Regering, de sterkste partner is, minister Weyts al in februari heeft laten pleiten voor splitsing van de NMBS. Minister, u zei toen: "Wij maken dan onze eigen keuzes, met onze eigen centen, en kunnen het spoorbeleid afstemmen op de Vlaamse economische noden." Welnu, minister, u bent in de Federale

Regering de grootste partij. Welke initiatieven hebt u eigenlijk al genomen om de regionalisering van de NMBS te realiseren? Wat houdt jullie in godsnaam tegen? Het is natuurlijk gemakkelijk om constant stoere verklaringen af te leggen in de pers maar om in concreto niets te doen. De kracht van de verandering speelt absoluut niet in de Federale Regering. U loopt daar aan het handje van de MR en van andere partijen. U voelt zich absoluut niet gebonden door uw communautaire programma. Ik zou willen weten wat u gaat doen om de splitsing van de NMBS te realiseren en om meer geld in te zetten voor een Vlaamse spoorstrategie. Inderdaad, mijnheer Van Campenhout, wat doen we met de 60/40-verdeling op het federale niveau?

Ik wil er trouwens op wijzen dat al in 2013 mevrouw Lies Jans een opinie de wereld instuurde waarin ook zij pleitte voor de regionalisering van de NMBS. Het is typisch voor de N-VA om, met betrekking tot verschillende dossiers, continu stoere verklaringen af te leggen, maar er komt niets van terecht.

Minister, hoe gaat u die prefinanciering, die cofinanciering realiseren? Welke initiatieven gaat u verder nemen op het federale niveau, om de nodige middelen naar Vlaanderen te halen, om die Vlaamse spoorstrategie te realiseren? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, dat de federale overheid 1 miljard euro extra vrijmaakt voor investeringen, is goed nieuws. Het spoornet is een essentiële pijler van ons mobiliteitsbeleid, en niet het minst van het Vlaamse Mobiliteitsplan. De conceptnota Basisbereikbaarheid is daarvan het beste voorbeeld. Daaruit blijkt heel duidelijk dat een goede spoorontsluiting de ruggengraat is van comfortabel openbaar vervoer. Comfortabel openbaar vervoer haalt auto's van de weg. Daar moet zelfs de meest verstokte autorijder achter gaan staan.

We weten ondertussen dat van die 1 miljard euro 368 miljoen euro naar Vlaamse spoorprojecten gaat, en dat er overleg heeft plaatsgevonden tussen de vier ministers van Mobiliteit over de aanwending van de bijkomende middelen. In Wallonië gaat dat voor het grootste deel naar de vervollediging van het Gewestelijk Expresnet (GEN) rond Brussel.

Voorzitter en collega's, het federale debat moet in de Kamer worden gevoerd, en het Vlaamse debat moet in het Vlaams Parlement worden gevoerd. Daarom wil ik onze bevoegdheden in dat debat bekijken. Sinds de zesde staatshervorming heeft Vlaanderen bijkomende instrumenten voor het spoor in handen.

Vlaanderen is vandaag mee bevoegd om het spoor te financieren en dus ook mee te bepalen welke prioritaire spoorprojecten in Vlaanderen zullen worden gerealiseerd. De vorige Vlaamse Regering had dat goed begrepen en heeft het nodige voorbereidende werk gedaan met 51 goed onderbouwde prioritaire projecten die ze verder heeft getrancheerd tot de prioriteit der prioriteiten waarover ook veelvuldig overleg is geweest met de andere gewesten. Er was duidelijkheid.

Er is in 2013 vier keer overleg geweest om tot een samenwerkingsovereenkomst proberen te komen over de betreffende projecten. Ik wil ze nog even herhalen: het beseinen van de regelmatig gebruikte bundels Antwerpen Rechtersoever voor 31,5 miljoen euro; lijn 15 Hasselt-Mol; upgrading van de IJzeren Rijn; de optimalisatie van lijn 59 Antwerpen-Gent; lijn 58 Gent-Eeklo-Maldegem en lijn 204 Gent-Zelzate; lijn 52 Puurs-Dendermonde en lijn 57 Dendermonde-Aalst; lijn 18 Hasselt-Neerpelt; en de tweede spoorontsluiting van de haven.

Mijnheer Vandenbroucke, ik som ze allemaal eens op om er duidelijkheid over te geven dat het prioriteiten zijn over heel Vlaanderen en om weer niet te vervallen

in discussies tussen verschillende regio's. Ik wil wel nog zeggen dat het de minister-president zelf was die minder dan een jaar geleden nog hardop heeft gezegd dat lijn 18 de absolute prioriteit der prioriteiten was, is en zal blijven, waaruit ik afleidde dat de spoorstrategie verder wordt gevolgd, iets wat u trouwens bevestigde, minister, op 5 maart 2015.

Wat ondanks de communicatie verwondert, is dat de actie uitblijft. Ik ben blij dat we er vandaag in de plenaire vergadering eens over kunnen spreken, want ik heb zelf al tot vier keer toe – collega De Clercq heeft er al naar verwezen – in de commissie de vraag gesteld: de cofinanciering, waar blijft die? Waar is onze samenwerkingsovereenkomst? Waar zijn de middelen daarvoor?

Minister, ik heb u herhaaldelijk bemerkingen horen maken bij de cofinanciering: dat het te omslachtig zou zijn om dat overleg te voeren met de gewesten, dat het sneller zou kunnen gaan via prefinanciering en dat u de nodige initiatieven zou nemen om dit te regelen. Het nadeel is dan dat die 368 miljoen euro 368 miljoen euro blijft en geen euro meer. Maar goed, wij willen altijd afwachten wat eruit komt, maar ik heb niets meer gehoord over die prefinanciering. Ik heb een aantal keren verwittigd dat als we eindelijk het debat aan het voeren zijn over de middelen – en vandaag is het zover – we in Vlaanderen hopelijk klaar zijn met ons huiswerk. Ik begrijp dat we daar vandaag niet mee klaar zijn.

Mijnheer Van Campenhout, ik hoor u vandaag ook heel duidelijk pleiten voor cofinanciering. Ik ben blij dat ik u daarvoor hoor pleiten, maar ik denk dat het hoog tijd is dat we dan ook met die cofinanciering beginnen. Want als ik goed geïnformeerd ben – en anders heb ik foute antwoorden gekregen op mijn vraag –, hebben we daar de laatste twee jaar niets mee gedaan.

Collega's, als het ons menens is met de uitvoering van de Vlaamse spoorstrategie, als we zelf aan de stuurknuppel willen blijven zitten, dan moet er boter bij de vis komen. Anders zullen we zulke non-debatten blijven voeren en blijven klagen dat het federale niveau keuzes maakt waar wij niet achter staan, waar wij onvoldoende mee in gewogen hebben. Wie centen op tafel legt, bepaalt ook mee. Wie erbij blijft staan met de vragende hand, moet tevreden zijn met wat hij krijgt.

Collega's, minister, zoals gezegd, heeft Vlaanderen de hefboom in handen om zijn eigen spoorstrategie uit te voeren. En ja, daar is dialoog voor nodig. Ik denk niet dat het gemakkelijk zal zijn, maar moeilijk of niet, het cofinancieringsmechanisme dat door de vorige Vlaamse Regering mee ingeschreven is in de Vlaamse spoorvisie, maakt wel dat Vlaanderen zeggenschap kan hebben over de projecten die met zijn geld zullen worden gerealiseerd.

Collega's, we kunnen niet de verantwoordelijkheid voor het uitblijven van optimalisatie van het Vlaamse spoornet blijven afschuiven op het federale niveau.

Vlaanderen kan en moet hierin zijn verantwoordelijkheid nemen en het cofinancieringsmechanisme maximaal benutten. Het lijkt ons meer dan de moeite waard om binnen de budgetten voor Mobiliteit hiervoor ruimte te creëren, en daarmee zetten we de druk op de ketel. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, ik denk dat de essentie eigenlijk is gezegd. Vlaanderen is een schitterende regio: we hebben bloeiende havens, we zijn top in innovatie. Helaas hebben we echter ook een aantal handicaps. We hebben de wisselbeker van de regio met de meeste files, met de grootste stilstand. In een tijd waarin we nummer een zijn qua files, in een tijd dat steden dichtslippen, in een tijd dat dat ons maatschappelijk en economisch kost, is het debat vandaag in de kranten en in dit parlement eigenlijk

zeer cynisch, met collega's die eens goed roepen naar elkaar, die eens goed de trommel opentrekken om elkaar verwijten te maken. Uiteindelijk is het adagium echter als volgt: men dronk een glas, men deed een plas en alles bleef zoals het was. Collega's, dat is onaanvaardbaar voor de Vlamingen, die stilstaan en die investeringen in het spoor willen zien. Dan hebben we nog het debat over investeren in lopende projecten of investeren in nieuwe projecten. Ook dat zal een evenwicht moeten zijn en ook daar zal men toch wel uit moeten geraken.

In tijden van stilstand, van zo'n handicap, is het echter ironisch te zien dat twee ministers die zo intelligent zijn, die zoveel capaciteiten hebben, elkaar verwijten toesturen. Er is 1 miljard euro. Dat is formidabel. Er is 368 miljoen euro voor Vlaanderen. Dat is goed, maar de minister maakt het nog beter, want hij gaat ook cofinancieren. Hij gaat daar extra vers geld bovenop leggen. Dus, er is geld, er zijn prioriteiten. We zijn het er allemaal over eens dat er medebeslissingsrecht is, en als we betalen, zullen we ook mee bepalen, maar stop toch met die windowdressing, met dat praten voor de galerij, met dat proberen punten te scoren op de kap van de Vlaming, die in de file staat en investeringen wil zien.

Minister, mijn vraag is dus eigenlijk zeer simpel: wanneer gaat u nu eens finaal samenzitten en knopen doorhakken? Wanneer gaan de Vlamingen weten welke investeringen er zullen zijn gepland? Het geld is er immers. Het is daarvan dat de Vlamingen wakker liggen. Het is ook datgene waarvoor wij moeten gaan. Niet beslissen en een boksmatch blijven opvoeren in tijden van monsterfiles is immers totaal onverantwoordelijk. Enkel de extremisten winnen daarbij. Stop daarmee en geef de Vlaming zijn investeringen in plaats van te praten voor de eigen achterban, voor de eigen galerij, op de kap van de Vlamingen, die ons allemaal dierbaar zijn. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Collega's, de verkeerscongestie in Vlaanderen, in ons land blijft toenemen. Dat maakt dat wij steeds minder aantrekkelijk worden voor buitenlandse investeerders. Dat zadelt ons op met grote economische en milieukosten. Dat zal er naar verwachting ook voor zorgen dat ons land de doelstelling om de broeikasgasemissies te doen zakken tegen 2020 niet zal halen. Niet ik zeg dat. Dat zegt de Europese Commissie in haar rapport van 22 mei 2017 met de zogenaamde landspecifieke aanbevelingen. De Europese Commissie zegt daarbij dat een van de meest urgente uitdagingen het verbeteren van de basisinfrastructuur voor het spoorvervoer is. Ik kan het daar natuurlijk alleen maar mee eens zijn. De trein is een van de absolute hefbomen om ervoor te zorgen dat er minder mensen en goederen over de weg moeten worden vervoerd. Maar wat is de realiteit? De realiteit is dat het beleid qua spoorinvesteringen al tweeënhalf jaar stilligt, al tweeënhalf jaar in lopende zaken zit, dat er eigenlijk al een halve legislatuur verloren is.

Eind 2014 heeft minister Galant, de voorganger van de heer Bellot, het lopende investeringsplan van de NMBS-groep verscheurd. Want de Federale Regering had beslist om meer dan 3 miljard euro te besparen bij de NMBS en Infrabel, ook op de investeringsmiddelen. Ze beloofde toen dat in 2015 een nieuw plan zou worden opgemaakt dat rekening zou houden met het nieuwe budgettaire kader. Dat plan zou duidelijke prioriteiten bevatten en een tijdshorizon tot 2020 aanhouden. Vandaag is dat plan er nog steeds niet. Ondertussen zijn de files in Vlaanderen wel met 17 procent toegenomen. Ondertussen staan mensen stil op plaatsen waar ze dat twee jaar geleden niet deden.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, u hebt voor de vijfde of de zesde keer gesproken over de 3 miljard euro aan besparingen die er de oorzaak

van zouden zijn dat alle investeringen in het spoor zouden stilvallen – quod non. Ik geef u andere cijfers. De NMBS heeft een schuld van ongeveer 3 miljard euro opgelopen. Die van Infrabel is ongeveer even groot. Jaarlijks komt daar 100 miljoen euro schuld bij. Ik citeer federaal minister Bellot: "Schuldverlichting maakt deel uit van de financieringsplannen die de spoorbedrijven moeten opstellen in het kader van de nieuwe ondernemingsplannen 2016-2020." Schuldverlichting, zo zegt hij. Anders gezegd: de NMBS en Infrabel zitten opgescheept met het vullen van de putten uit het verleden. Dat vereist inderdaad besparingen. Intelligente besparingen, want investeringen moeten maximaal worden gevrijwaard.

Stop er dus mee te stellen dat de besparingen leiden tot het stilvallen van investeringen. Hier gaat het over extra capaciteit die wordt gecreëerd, dankzij de lening van 368 miljoen euro. De vraag is hoe we die middelen zullen besteden. Ik hoop nog steeds dat we het er kamerbreed over eens zijn dat Vlaanderen op dat punt een vinger in de pap moet hebben. Dat lijkt me een evidente zaak. Cofinanciering impliceert dat men dat pas doet wanneer men mee heeft beslist wat er met dat geld moet gebeuren.

Marino Keulen (Open Vld): Mijnheer Vandenbroucke, u verwijst in uw riedeltje steeds naar besparingen die ervoor zouden zorgen dat investeringen niet worden uitgevoerd. Die elf spoorprioriteiten gaan al een half leven mee. Ooit waren het er achttien, maar het zijn die elf die steeds opnieuw terugkeren. Dat was ook zo in de periode toen uw partij wel eeuwig in de Vlaamse en federale regeringen leek te zitten, toen Mark Descheemaecker de NMBS bestuurde, toen Etienne Schouppe de baas was van het hele spoorwezen: steeds opnieuw komen ze terug. Vertaald naar de 21e eeuw heeft dat niet met centen te maken, want in die periode werd er niet bespaard, of toch niet in die omvang waarover u het nu hebt. Het heeft te maken met een gebrek aan democratie in het spoorbedrijf zelf. Wat wij ook zeggen, men gaat daar door met het eigen kompas in de hand. De democratie moet een beetje worden hersteld. Vroeger was dat probleem er ook al: als Vlaanderen iets wil, zal het daarvoor moeten betalen. Dat zal meer dan ooit het geval zijn. Ik heb daar ook geen problemen mee. Want het gaat over verbindingen op Vlaams grondgebied, ten voordele van Vlaamse reizigers. Waar zitten we dan over te lamenteren? Iedereen die de geschiedenis kent, weet dat we nu naar de toekomst moeten kijken. Ook sp.a gaat op dat punt niet vrijuit. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik begrijp dat u zich opwindt over de feiten die ik gewoonweg weergeef. De feiten zijn wat ze zijn. Er was een meerjarig investeringsplan voor de NMBS-groep. Het zou tot 2025 lopen. Er zaten meer dan 2,5 miljard euro middelen extra in. Het plan dat het zou moeten vervangen, is er nog steeds niet. U bent er nog niet in geslaagd een alternatief aan te bieden voor die schrapping. Voorzitter, ik waardeer dat we eens debatteren over zaken die misschien niet helemaal in het verlengde van onze bevoegdheden liggen. Ik benader die zaken graag voluntaristisch, mijnheer Diependaele.

Ik heb het eens nageteld. In de commissie Mobiliteit hebben we de afgelopen 2,5 jaar vijftien keer gedebatteerd over de investeringen in het spoor. Elke keer zijn we het erover eens dat het spoor de ruggengraat van ons vervoerssysteem is. Elke keer houdt ieder van ons en van alle partijen gloedvolle pleidooien over de elf prioritaire investeringsprojecten. Naargelang de woonplaats van de betrokkene is het ene prioritaire project wat meer prioritair dan het andere, maar niets menselijks is ons vreemd. Elke keer verzekert minister Weyts ons dat hij voor die prioriteiten op tafel zal kloppen.

Ik kan natuurlijk appreciatie hebben voor die pleidooien en voor de inspanningen die minister Weyts aankondigt te zullen leveren wanneer hij oog in oog komt te staan met federaal minister Bellot. Ik voeg hieraan toe en ik zal hieraan blijven

toevoegen dat al die inspanningen en pleidooien niet veel indruk maken op mij. Eigenlijk is dat vaak.

De essentie van het debat is dat de N-VA, Open Vld en CD&V een kapitale fout hebben gemaakt. In 2014 hebben ze beslist te besparen op de ruggengraat van het openbaar vervoer en op wat de ruggengraat van het goederenvervoer moet worden. Door in de investeringsbudgetten te snijden, wordt momenteel in die ruggengraat gesneden.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, het moment is natuurlijk wat voorbij. Ik zal hier al even te wuiven om het woord te krijgen.

Mevrouw De Ridder, ik ben gelukkig met uw uitspraken over de cofinanciering. Ik ben het daarmee helemaal eens. We moeten duidelijkheid krijgen over wat precies wordt gefinancierd. Dat is precies het voorwerp van de samenwerkingsovereenkomst die tijdens de vorige legislatuur in de beslissing van de Vlaamse Regering is opgenomen. Indien we met betrekking tot zo grote en zo belangrijke infrastructuurprojecten stappen vooruit willen zetten, moeten we de gekozen lijn blijven volgen. Wat we in die lijn hebben opgenomen, is dat de Vlaamse overheid dit zou cofinancieren. Ik stel echter vast dat er nog steeds geen samenwerkingsovereenkomst is. Ik hoop dat ik hierover wat verduidelijking krijg. Welke inspanningen zijn geleverd? Officieel weet ik dat niet. Daar ligt volgens mij de sleutel. We moeten in Vlaanderen doen wat we binnen onze eigen bevoegdheden kunnen doen.

De voorzitter: Mijnheer Ceyssens, als drie mensen de heer Vandenbroucke willen onderbreken, heb ik in het licht van de hygiëne van het debat veel liever dat telkens een dialoog tussen de vraagsteller en uzelf ontstaat. Ik had u zien wuiven, maar ik heb een bewuste keuze gemaakt. Nu hebt u uw ei goed kunnen leggen. De heer Vandenbroucke kan eventueel nog op uw woorden reageren.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, ik dank u voor de hygiëne.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik denk dat mijn punt wel duidelijk is. Indien de Vlaamse Regering het echt meent met die Vlaamse spoorprioriteiten moet ze bij de Federale Regering op de tafel kloppen en ervoor zorgen dat de besparingen op de investeringsbudgetten van Infrabel en van de NMBS ongedaan worden gemaakt.

Mijnheer Ceyssens, wat de prefinanciering en de cofinanciering betreft, heb ik een citaat van een Vlaams-nationalistisch minister gevonden. Op 6 oktober 2016 heeft minister Weyts hierover het volgende verklaard: "Principieel ga ik dat niet doen, want anders moet de Vlaamse overheid de gaten vullen die er zijn op het federale niveau." Ik stel vast dat de koers wordt gekeerd en dat de Vlaamse Regering nu wel bereid zou zijn om middelen op tafel te leggen die door dezelfde Vlaamse partijen aan het spoorvervoer zijn onzegd.

Minister, mijn vraag is zeer eenvoudig. Over hoeveel middelen gaat? Over welke projecten zou het gaan? Welke timing is hieraan verbonden? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, het is altijd zeer dankbaar als laatste spreker het debat te mogen afsluiten. Ik zou nu kunnen vragen wat we vandaag hebben geleerd.

De N-VA doet alsof ze de kleinste van de klas is. Er is een een-tweebeweging met minister Weyts opgezet om even op de borst te kunnen roffelen. Ik gun het de N-VA van harte. De communautaire trom zegt dat minister Bellot geen 'Gutmensch' is, maar een slechte mens.

Als er een probleem opduikt, collega's, is het niet de schuld van de N-VA. Dat hebben we geleerd. Mijnheer Vandenbroucke, u had het vandaag weer aan uw broek: het is de schuld van de socialisten. Altijd. (*Applaus*)

En daarmee hebben we weer de geschiedenis wat herschreven. Ik vind dat altijd boeiend. En de vraag is natuurlijk wat we in de toekomst aan onze reizigers, aan de gebruikers van het spoor zullen aanbieden.

Wat hebben we nog geleerd? Collega Ceyssens, u hebt heel het lijstje opgesomd van alle prioritaire spoorinvesteringen. U hebt uw Limburgs hart opengezet – wat ik grandioos vind – voor heel Vlaanderen. En op een gegeven moment hebt u terecht aangegeven – ik neem u dat absoluut niet kwalijk – dat we hier een minister-president hebben gehad die aan de Limburgers heeft gezegd zich niet ongerust te maken. Collega Keulen, we hebben in de commissie allemaal, collectief, gezegd dat we daarachter blijven staan. Minister Weyts kreeg het een paar weken geleden wel niet helemaal meer over zijn lippen. En ik voelde wat nattigheid.

Wat hebben we nog geleerd vandaag? Het debat was misschien wat technisch, maar Ben Weyts heeft zichzelf heruitgevonden. Hij gaat miljoenen op de federale tafel leggen om het allemaal in orde te brengen met het spoor. Want vandaag in De Tijd heeft hij voor de eerste keer een cofinanciering op de tafel gegooid. Alleen, collega's, en dan kijk ik toch ook wat naar CD&V en Open Vld, wil ik wel, maar vandaag praten we over de begrotingsaanpassing. En ik begrijp jullie vragen. Daar zit geen euro in die begrotingsaanpassing. Ik zal zelfs meer zeggen. In de meerjarenraming zit nul, nougatbollen, niets, nada inzake cofinanciering die we op tafel zouden kunnen leggen.

We hebben dus een debat gevoerd voor de galerij, waarbij iedereen zijn eigen schemaatje weer eens heeft afgerammeld. En straks gaan we, denk ik, weer allemaal tevreden naar huis. Alleen, collega's, wie veel minder tevreden is, dat zijn degenen die dagelijks, zoals mensen hier in het halfrond, het spoor gebruiken. Dat is inderdaad een stuk van de ruggengraat, de oplossing waar we allemaal naartoe moeten. En dat beseffen we allemaal: meer kwaliteit, meer spoorontsluiting. Ik hoor het u graag zeggen, mijnheer Van Campenhout. Ik weet perfect wat die tweede havenontsluiting, de tweede spoorontsluiting van de haven kost. Dat is om en bij de 2 miljard euro. We zijn al vrij ver gevorderd met alle procedures. Iedereen is het hier over eens. Iedereen beseft ook de economische noodzaak.

Mijnheer De Clercq, met uw tussenkomst sloeg u de nagel op de kop. Waarom kunnen twee ministers niet samen aan tafel zitten om een akkoord te sluiten dat ten goede komt, ook van de spoorontsluiting tussen Gent en andere plaatsen? Want dat is meestal wat gebeurt in een debat zoals we nu voeren. Iedereen gooit zijn eigen lijstje op tafel, maar eigenlijk is heel het parlement het eens met die elf prioriteiten voor het spoor.

En dan, collega's, moet het me toch iets van het hart. Ik weet niet goed wat de Vlaming denkt van dit debat. Hebben we hem nu een centimeter dichterbij gebracht bij een goed openbaar vervoer, bij een goed spoor? Hebben we de mensen, die de dag van vandaag staan aan te schuiven, ook rond Antwerpen, nu een boodschap gegeven van hoop? Hebben we ze nu een perspectief gegeven dat we dit zullen oplossen? Want Vlaanderen heeft nood aan een goed openbaar vervoer. Die mensen staan nog altijd stil en ze hebben vandaag vooral zeer veel gekrakeel gehoord, en weinig oplossingen.

Eerlijk gezegd schaam ik me soms wel wat. Want het is het openbaar vervoer dat Vlaanderen er voor een deel anders zal laten uitzien in de toekomst. We bewijzen er allemaal lippendienst aan in de commissie, keer op keer. De fiets als volwaardig alternatief; spoor en bus, daartoe gaan we mensen verleiden. We gaan ze verleiden om meer het openbaar vervoer te gebruiken. En toch slagen we er niet in om met de overkant van de straat een akkoord te sluiten.

Minister, dan kom ik bij u. Ik kan het soms niet goed meer volgen. U zegt, ook in de pers weer, dat er niet veel valt aan te vangen met minister Bellot. En toch zit u zelf aan tafel. U zit niet enkel in die Federale Regering. Maar uw goede vriend, Marc Descheemaeker, zit ook gewoon in de raad van bestuur van de NMBS. Waarom belt u niet met Marc om hem te zeggen dat het nu wel welletjes is geweest, dat het investeringsplan van tafel is gegooid en dat u nog altijd wacht op een nieuw plan? En we kennen Marc. Hij kan wel wat gewicht in de schaal gooien. Met zijn ervaring moet Marc dat toch kunnen lostrekken. Hij moet intern bij de NMBS toch kunnen zeggen dat we stappen vooruit moeten zetten, dat we Vlaanderen, maar eigenlijk heel het land, vooruit moeten helpen op het vlak van duurzaam openbaar vervoer.

En toch slaagt u daar niet in. En dan krijgen we dit: een soort van opbod waar niemand beter van wordt. Minister, minister-president, ik begin stilaan de indruk te krijgen dat het tijd wordt voor een chefsache op openbaar vervoer. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Rzoska, ik was al blij dat u zei dat u zich schaamde, want ik dacht niet dat dat een emotie was die u bekend was. *(Rumoer)*

Dat was een grapje. Ik was aan het lachen, maar mijnheer Rzoska is blijkbaar minder fijngevoelig dan jullie. Maar goed, over de meerwaarde van dit debat liggen we niet zo ver uit elkaar. We hebben wel enkele zaken geleerd: drie volgens mij.

Eerst en vooral over de schuld van de socialisten. Allemaal goed en wel, maar het feit blijft dat de NMBS de laatste tientallen jaren in een lamentabele toestand is terechtgekomen. Het is een bedrijf in nood geweest dat in elk ander land door mismanagement uit het verleden al lang failliet zou zijn gegaan. ABX is maar een van de voorbeelden van puur mismanagement door politieke inmenging van de laatste tientallen jaren, waardoor dat bedrijf vandaag in een noodtoestand verkeert. Dat is de erfenis die we hebben gekregen, maar waar we nu proberen op in te grijpen.

Ten tweede, ik heb iedereen gehoord over cofinanciering en prefinanciering. Mijn aanvoelen is dat we op dezelfde lijn zitten, dat dat inderdaad iets is dat we vanuit Vlaanderen willen doen. Daartoe zijn we bereid, maar middelen vinden is natuurlijk niet zo gemakkelijk. Dat debat zullen we moeten voeren, maar het is niet vanzelfsprekend. Dat staat natuurlijk los van het feit dat dit parlement altijd heeft gevraagd medezeggenschap te krijgen in de investeringsplannen van de NMBS. Die 368 miljoen euro die er nu bovenop komt, daarover moeten we medezeggenschap krijgen. Daar ging dit debat over. Daar heb ik in essentie niemand tegenin horen gaan.

Ten derde, het gaat net over het feit dat federaal minister Bellot een voorstel op tafel legt en dat Vlaanderen vraagt om mee te beslissen over wat er met dat geld gebeurt. Dat is wat dit parlement vraagt. Toch zeggen jullie vandaag allemaal: die uitroep, dat schouwspel en wat is het allemaal, het is niet goed, maar minister Weyts doet exact wat dit parlement vraagt. Dat is medezeggenschap op-eisen over de besteding van dat geld.

Hoe je het draait of keert, in dit land is het nog altijd nodig een akkoord te bereiken, zelfs over het besteden van je eigen middelen, met Wallonië. Dat is nog altijd het drama van dit land. *(Applaus bij de N-VA)*

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Diependaele, ik heb absoluut geen probleem met uw humor. Ik hou wel van een stevige grap. We zijn wel weer bezig over het verleden. Daarnet kwam de vraag of we dat akkoord van minister Bellot kunnen zien, want eigenlijk is er nog geen akkoord. Het enige stuk dat ik kan gebruiken in dit debat, is de publicatie in het Staatsblad van België. Iedereen behoort dat te kennen, maar ik heb de indruk dat u dat niet goed hebt gelezen. In het Staatsblad staat vanaf pagina 452 een beslissing van 6 januari 2017. De tabel die je hier ziet, is wat de Federale Regering op 6 januari 2017 heeft beslist over de NMBS. Daar kunnen we op de lijntjes aflezen waar men eigenlijk gaat besparen. Dat men nog zou besparen op overtollige kosten, daarmee heb ik geen enkel probleem. Maar als u de tabel goed leest, dan ziet u dat alle besparingen zitten op de investeringslijntjes, zowel bij de NMBS als bij Infrabel.

Dit is het enige stuk waarover ik vandaag beschik. De discussie die we hier vandaag hebben gevoerd, is het gevolg van wat u zelf hebt beslist op het federale niveau. Kom alstublieft dit Vlaams Parlement niet gebruiken om de grote communautaire trom te roeren. Het is aan uw ministers in alle regeringen om op het federale niveau ervoor te zorgen dat dit Vlaanderen de spoorinvesteringen krijgt die het nodig heeft. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dames en heren, het is inderdaad zo dat binnen de Federale Regering in maart beslist werd of een principiële akkoord bereikt werd met betrekking tot de verdeling van de middelen tussen de gewesten wat betreft de spoorinvesteringen. 368 miljoen euro werd toegewezen aan het Vlaamse Gewest met het oog op de Vlaamse prioritaire spoorinvesteringen.

Is dat te weinig? Ja, natuurlijk vind ik dat te weinig. Ik zou graag veel meer investeren in de ruggengraat van ons mobiliteitssysteem en ik kan daar heel veel over zeggen. Wiens schuld dat is, daar heb ik nu veel theorieën over gehoord. Het is de schuld van de grootste partij van het land, want die grootste partij is nog niet groot genoeg, maar dat kan allemaal veranderen. Daar kunnen we lang over discussiëren, maar het is wat het is. Daar gaat het debat mijns inziens niet over, wel over de besteding van die 368 miljoen euro. Waar gaan we dat aan besteden?

Ik vind dat Vlaanderen daar absoluut zijn zeg moet in hebben. Er is een informeel voorstel geweest van minister Bellot, ten persoonlijke titel, het is geen regeringsvoorstel, waar ik bezwaar heb tegen gemaakt, zowel inzake de keuze van de projecten als inzake de timing. Als men daarover mijn mening vraagt, zal ik die geven en zal ik zeggen dat ik daar bezwaar tegen heb. Zowel intern, in de vergadering, zal ik niet naar het plafond zitten staren en zitten zwijgen, als extern zal ik mijn mening geven. We moeten de druk op de ketel houden. Zo gaat dat nu eenmaal in onderhandelingen.

Het is een oversimplificering van de werkelijkheid om te zeggen: 'Ga samen zitten en kom overeen.' Zo gaat het niet. Het is ook een oversimplificering om te zeggen: 'Bel even naar Descheemaeker want hij zit in de raad van bestuur van de NMBS.' Het gaat wel over het investeringsplan van Infrabel, mijnheer Rzoska, niet dat van de NMBS. Als u bij de bakker moet zijn, moet u niet naar de beenhouwer bellen. *(Gelach)*

Zo simpel is het allemaal niet. We moeten er druk op zetten. Ik stel voor dat we dat met ons allen doen, collegiaal, in dit parlement.

Wat zijn mijn bezwaren – het zijn wellicht ook de uwe – met betrekking tot de keuzes van projecten en de timing? U weet dat de vorige Vlaamse Regering in 2013 heel duidelijk afgelijnde keuzes heeft gemaakt: er werden 11 prioritaire spoorweginvesteringen aangeduid op een lijst van 51. Die werd gedownsized tot 11 investeringen. Aan Waalse zijde heeft men ervoor gekozen om heel de kartonnen doos leeg te maken en op tafel te gooien en 50 à 60 prioritaire spoorweginvesteringen voor te leggen.

Vlaanderen heeft heel duidelijke keuzes gemaakt. We hebben heel duidelijk gezegd: als wij het voor het zeggen zouden hebben, zouden we kiezen voor deze gerichte, gefocuste spoorinvesteringen, want ze zijn van cruciaal belang voor de Vlaamse economie en mobiliteit.

Wat nu aanvankelijk geformuleerd werd als een eerste voorstel, wijkt daar enigszins van af. Ofwel staan er investeringen niet op de lijst, ofwel worden andere eraan toegevoegd die wij niet naar voren hebben geschoven, of ze staan wel op de lijst en er staat bij vermeld: 0 euro. Dan maak ik daar bezwaar tegen, als goede huisvader, als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering. In welke vergadering of discussie dan ook zal ik altijd bezwaar blijven maken en ik zal daar altijd uiting aan geven.

Als er bijvoorbeeld staat dat we voor de derde en vierde spoorverbinding tussen Gent en Brugge 153 miljoen euro – bijna de helft van het voorziene bedrag – krijgen, niet in 2017 of in 2020, neen in 2021 en in 2027. Wie zou ik zijn om daar geen bezwaar tegen te maken en niet te zeggen: dat gaat toch niet dat men de helft van het bedrag niet zou uitgeven, niet zou investeren in de voorziene periode van 2017-2021, maar daarna zou uitgeven?

Dan maak ik bezwaar, net zoals voor lijn 15, de elektrificatie van de lijn Hasselt-Mol, als er staat: 0 euro, net zoals voor de automatisering van de wissels, bijvoorbeeld in de Antwerpse haven. Invorderen, dat is zelfs helemaal berekend, er is zelfs geen vergunning voor nodig, er kan onmiddellijk een schop in de grond worden gestoken, terwijl bepaalde wissels van een spoorbundel nu manueel moeten worden bediend, met als gevolg dat er maar een beperkt aantal treinen kan rijden. Mochten we daar gewoon een automatisering doorvoeren van de wissels van die spoorbundel, dan kunnen verschillende treinen daarop rijden, en kunnen we heel wat vrachtwagens van de weg halen en op het spoor zetten. Daarom heb ik daar bezwaar tegen aangetekend.

Ik heb het voorstel van beslissing gisteren laten aanpassen op het Executief Comité van de Ministers van Mobiliteit. Aanvankelijk was het gewoon de bedoeling om akte te nemen van de verdeling van die middelen, dat in een samenwerkingsakkoord te gieten en dan 'we zijn vertrokken en het federale niveau zal wel beslissen.' Nee, nu is de beslissing als dusdanig geformuleerd dat we de verdeling op basis van de regionale spoorprioriteiten zullen overeenkomen in het kader van een samenwerkingsakkoord. U zult er dus ook nog uw zeg over hebben, want een samenwerkingsakkoord vereist een akkoord van beide partijen en een bevestiging, een bekrachtiging door de respectieve parlementen. Dit zal dus nog naar u toe komen, u zult er zelf uw zeg over kunnen doen.

Daarnaast heb ik ook naar voren geschoven, gelet op het beperkte bedrag van 368 miljoen euro – wat schier te weinig is om te voldoen aan zelfs nog maar een deel van onze Vlaamse prioritaire spoorinvesteringen –, dat we de mogelijkheid moeten hebben tot cofinanciering. Ook daarvoor heb je een samenwerkingsakkoord nodig, dus ook daarvoor moet je met twee zijn. De Vlaamse centen moeten ook staan tegenover een Vlaamse beslissingsmacht.

Ik blijf het er principieel moeilijk mee hebben, omdat dat wil zeggen dat wij vanuit Vlaanderen eigenlijk in de plaats moeten treden van een Federale Regering.

En dat kun je doen op alle domeinen. Je kunt dat doen op alles. Je kunt zeggen dat we zullen investeren in justitiehuizen – ik zeg maar wat – of in Justitie, omdat je zegt dat men daarvoor op federaal niveau niet genoeg doet. Je kunt dat voor alles doen. Maar goed, in dezen: het is niet anders. En ik noteer ook de steun van verschillende fracties voor die piste met betrekking tot de cofinanciering. Als we budgettaire keuzes moeten maken, zal ik die steun nodig hebben.

Ik zal vanaf nu de bilaterale gesprekken tussen mezelf en Infrabel en/of minister Bellot starten. We hebben al concrete afspraken gemaakt. Ik zal daarover terugkoppelen, in de eerste plaats in de schoot van de Vlaamse Regering, inclusief met betrekking tot het voorstel rond cofinanciering.

Want het ene hangt natuurlijk samen met het andere. We delen in dezen dezelfde belangen. Of je nu in dit parlement links zit of rechts, of je nu bij de meerderheid of de oppositie zit, het gaat over het dienen en delen van dezelfde Vlaamse belangen: extra investeren in mobiliteit, in de ruggengraat van ons mobiliteitsstelsel. Het is een onvolkomenheid: we zijn wel bevoegd voor mobiliteit in tituluur, maar voor de ruggengraat, namelijk dat sporensstelsel, zijn we nog niet bevoegd. Het komt er volgens mij op aan om als parlement, als vertegenwoordigers van deze Vlaamse natie en van de Vlaamse samenleving het onderste uit de kan te halen als het gaat over die spoorinvesteringen. Daarvoor kunt u zeker op mij rekenen. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik heb nog een vraag. U hebt onze neus doen krullen van nieuwsgierigheid toen u een tipje van de sluier oplichtte over een 'aantal' spoorprojecten. Ik heb daarnet mijn Vlaams hart getoond, maar ben toch ook geïnteresseerd in de Limburgse projecten. Bij dezen vraag ik dus om het totale voorstel te zien te krijgen.

Namens mijn partij wil ik zeggen dat we helemaal akkoord gaan met u, dat we voluit blijven inzetten op die Vlaamse spoorvisie en dat we daarop de nodige druk moeten zetten vanuit dit Vlaams Parlement.

Maar voor de duidelijkheid wil ik hier in dit parlement toch nog even een bevestiging van u. Ik vind de vergelijking die u maakt met andere federale bevoegdheden niet opgaan. Dit verhaal van cofinanciering hebben we vorige legislatuur beslist binnen de schoot van de Vlaamse Regering. Volgens mij was dat toen een regering van socialist, N-VA en CD&V, die gezegd heeft: 'Wij voorzien in die cofinanciering.' Ik heb u daarvoor tot vier keer toe bevraagd in de commissie. U hebt tot vier keer toe duidelijk gezegd dat u die cofinanciering niet wenste aan te gaan. Zegt u vandaag nu: 'We veranderen het geweer van schouder en gaan voor die cofinanciering?' Dan wil ik u feliciteren, want dan hebben we vandaag volgens mij eindelijk een stap vooruit gezet.

Minister Ben Weyts: Ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd, namelijk dat ik het er principieel moeilijk mee heb, maar nood breekt wet. Je kunt die ratio volledig toepassen op alles wat maar mogelijk is. Wanneer de federale overheid in haar taken niet tegemoetkomt aan datgene wat Vlaanderen vraagt en Vlaanderen dan financieel moet bijspringen, dan heb ik het daar principieel en intellectueel moeilijk mee, maar nood breekt wet, en ik wil dat ook voluit doen. Ik noteer uw kamerbrede steun daarvoor, ook als we budgettaire keuzes moeten maken. Ik ga er resoluut voor en zal ook terugkoppelen naar de Vlaamse Regering.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, het is nu inderdaad zaak om budgetten en projecten snel af te stemmen en daarmee naar buiten te komen. En als u dan kunt zeggen dat u naast het federale aandeel ook met eigen Vlaams geld komt, dan kunt u met gezag uw stem verheffen. En waarom is het niet erg dat u daar nu Vlaams geld voor op tafel moet leggen? Als u binnen de federale begroting uw fair share krijgt, als u bepaalde projecten wilt realiseren om maatschappelijke

noden te lenigen en de impasse te doorbreken, dan is het niet erg dat u daarvoor bijkomend Vlaams pasgeld op tafel legt. Het gaat er hier over om de Vlaming in de file een perspectief te geven. Wat is vandaag dan eigenlijk het probleem tenzij u het institutionele benadert om het institutionele? Wanneer u dat doet om mensen te helpen, en dat is toch onze taak, dan is het doeltreffend om met Vlaams geld te komen om voor die extra investeringen die al lang beloofd zijn, de impasse te doorbreken en ervoor te zorgen dat er extra spoorverbindingen komen waar we met zijn allen, wat de keuze betreft, achter staan.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er bestaat een kamerbrede eensgezindheid dat we meer druk moeten kunnen zetten op de besteding van die 368 miljoen euro en dat er meer rekening moet worden gehouden met de elf prioritaire investeringen waarvan het eerste informele voorstel van minister Bellot afwijkt. Er wordt hier gepleit voor Limburgse projecten. Wat de haven betreft, zijn de wissels waar u terecht op wijst en de fly-over aan de Oude Landen, die een eerste aanzet is tot de tweede spoortoegang en die op middellange termijn voor een verzachting zou zorgen, belangrijk.

U spreekt over het bepalen van regionale prioriteiten op basis van een samenwerkingsakkoord. Daar kunnen we natuurlijk alleen maar achter staan, bekrachtigd door de twee parlementen.

U opent inderdaad de deur voor cofinanciering en voor beslissingsmacht, maar ik deel wel uw reserves. Iedereen zegt dat we toch kunnen bijbetalen, maar als Vlaanderen voor alle federale taken moet meebetalen, dan moeten we de financiering van de gewesten ook eens herbekijken. Die bezorgdheid van u deel ik.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stroomlijning van het steuninstrumentarium voor bedrijven

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het Vlaams regeerakkoord ziet de vereenvoudiging van het overheidslandschap als prioritair ter ondersteuning van het ondernemerschap en innovatie. Er is al een weg afgelegd. Ik denk dan aan de integratie van het Agentschap Ondernemen met het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) tot het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Ik denk dan aan de vereenvoudiging en het meer toegankelijk maken van de kmo-portefeuille. Dat is een sterk parcours, maar het werk is nog niet ten einde. Ik denk dat er nog meer vereenvoudiging nodig is van het subsidielandschap.

U las wellicht samen met mij in De Tijd dat de Vlaamse Regering de subsidiekraan heeft opengedraaid. In 2012 gingen de subsidies aan kmo's van 189 miljoen euro naar 341 miljoen euro. U zei in dat interview dat u dat verklaarde door de stijgende conjunctuur. Dat is goed nieuws, maar dat zijn geen kleine bedragen. Bij die bedragen komt ook een grote verantwoordelijkheid kijken.

In het parlement is de afgelopen weken heel wat gedebatteerd over bomen, bossen en boskaarten. Wel, ik denk dat voor heel veel ondernemers de bomen niet meer zichtbaar zijn in heel dat subsidiebos. Ik denk dat er een grondige evaluatie

nodig is van de overige subsidie-instrumenten. Dag op dag elf maanden geleden zei u dat u in het najaar 2016 overleg zou plegen met het Hermes-bestuurscomité voor een concreet plan van aanpak voor de verdere doorlichting van de overige subsidie-instrumenten. Ik begrijp dat er wat vertraging is geweest omdat er toen nog een focus lag op de integratie van het Agentschap Ondernemen (AO) met het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) tot het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Ik denk ook dat onze ondernemers recht hebben op een transparant subsidie-instrument. Werd die geplande doorlichting ondertussen uitgevoerd?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega, u hebt een paar dingen opgenoemd, maar er zijn er nog meer. We hebben ook de kmo-groeisubsidie hervormd. Ik denk dat op het laagste echelon, de kmo-portefeuille, de kmo-groeisubsidie is aangepakt, en op het hoogste echelon is heel het clusterbeleid helemaal vernieuwd en zeer transparant en vereenvoudigd geworden. U hebt niet naar voren gebracht dat we ook heel de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) hebben hervormd, waarbij we ook daar transparantie en eenvoud naar voren schuiven. We zorgen ervoor dat er minder instrumenten zijn maar dat alles gedekt blijft en dat er minder structuren zijn, wat toch ook heel belangrijk is. Voor mij is het belangrijkste – dat is een beginnend antwoord op uw vraag naar het laatste grote blok – dat de filosofie bij PMV is veranderd. Daar waar je vroeger een aanvraag deed voor een instrument, kom je nu bij PMV, en PMV gaat met jou als ondernemer kijken hoe we je kunnen helpen.

En ja, wat overblijft, wat ik onder de grote noemer zou zetten van O&O, onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, zijn de subsidies die we nu gaan aanpakken. Het Hermes-beslissingscomité heeft die effectief in kaart gebracht. Onze doelstelling is en moet zijn dat het over innovatie gaat. Innovatie betekent voor een groot stuk onzekerheid. We moeten ervoor zorgen dat bij innovatieve projecten de onzekerheid niet overheerst, waardoor ze niet worden uitgevoerd. Ook hier willen we transparanter zijn, meer rechtszekerheid bieden en de filosofie die bij PMV bestaat, inzetten. We gaan niet al die instrumenten bewaren, maar met die ondernemer die bij het agentschap komt om een project rond innoveren ondersteund te krijgen, gaan we kijken op welke manier wij de drempel kunnen verlagen zodat die innovatieve projecten kunnen worden geholpen. Dat kan zijn met subsidies, dat kan zijn met financiering, maar dat kan ook zijn door goede partnerschappen op te zetten, door hen te verwijzen naar een expertisecentrum of misschien naar andere bedrijven, zodat ook op die manier het risico kan worden verlaagd. Als een bedrijf het niet alleen doet maar met collega's die met iets gelijkaardigs bezig zijn, kan dat versterkend zijn.

Dat zijn we nu in uitvoering aan het zetten. Dat is wat ik hoop begin 2018 effectief afgerond hebben, zodat die laatste groep van steun die we in Vlaanderen geven, ook hervormd is. Dan heb ik het hele pallet, en dus het regeerakkoord, uitgevoerd.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): In het artikel in De Tijd – voor een deel hebt u de vraag al beantwoord – vertelt u dat de vereenvoudiging zeer radicaal van aard zou zijn. Ik leid daaruit af dat we gaan vermijden om meer vanuit de overheid te denken maar meer gaan denken vanuit de ondernemer zelf.

Dan denk ik ook aan het e-loket, dat daar ook in kadert. Een ondernemer kan het e-loket contacteren met zijn probleem. Ook die mogelijkheden zouden uitgebreid worden. Hoever staat u daarmee?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mevrouw Vanwesenbeeck, vorige week hebt u er in het artikel nog voor gepleit om die subsidies af te bouwen en te vervangen

door fiscaliteit. We zitten daar niet ver van elkaar, wees gerust. Maar in dat artikel staat ook dat meer bedrijven bereikt worden. Volgens mij is dat toch al een aanwijzing van het feit dat we er inderdaad in slagen om meer bedrijven te betrekken of een beroep te laten doen op die subsidies. Dat is een goede zaak. Het wordt in de feiten bewezen dat de hervormingen die doorgevoerd worden, wel degelijk al vruchten afwerpen.

Daarnaast is dat natuurlijk een constante bezorgdheid. Elke vorm van administratieve vereenvoudiging moet altijd een bezorgdheid zijn. Voor mij is de inhoudelijke essentie van heel de hervorming die de minister doorvoert, dat we innovatie en economie meer naar elkaar toe trekken, dat we die niet meer zien als twee afzonderlijke steunmiddelen, maar dat we die echt samenbrengen. En dat is exact wat er nu gebeurt. Dat is institutioneel gebeurd, met het samenvoegen van het agentschap en IWT, maar ook met de kmo-portefeuille en dergelijke meer. Dat is een goede zaak, en we moeten dat vooral verder doen.

Ik maak me vooral zorgen over Europese subsidies, want daar is het voorname-lijk dat bedrijven effectief verdrinken. Zeker voor kmo's zijn die nagenoeg ontoegankelijk. Ik denk dat we daarover een debat op hoger niveau moeten aangaan.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Er zijn heel veel steunmaatregelen die we aan onze bedrijven en onze kmo's aanbieden. Het is essentieel dat daar duidelijkheid rond bestaat en dat dat transparant is, zodat de ondernemers weten waar ze recht op hebben en op welke manier ze daar gebruik van kunnen maken. Die toolkit is in opbouw. Het is heel belangrijk dat die snel gerealiseerd wordt, minister. U zegt dat u eind dit jaar, begin 2018 wenst te landen. Het is ook belangrijk dat de processen op elkaar afgestemd worden.

In welke mate worden de werkgevers zelf daarbij betrokken? Zij zullen immers als eersten kunnen zeggen waar de problemen zich juist situeren. En hoe gaat u om met die Europese subsidies, en ook federale maatregelen die worden aangeboden? Wordt dat mee opgenomen in die toolkit en in die procedures? Voor een ondernemer maakt het immers niet uit vanwaar de middelen en de mogelijkheden komen, maar wel dat ze weten dat ze bestaan en op welke manier ze er gebruik van kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Collega, ik verwijs naar hetzelfde artikel in De Tijd, waarin u de Vlaamse subsidiestroom, die u hier nu een 'subsidiebos' hebt genoemd, als een soort zoethouder ziet. Minister, mag ik erop rekenen dat u dat niet zo ziet? Het is essentieel dat wij met het beleid dat we voeren en met het vele geld dat we hier vrijmaken, die bedrijven mee ondersteunen en subsidiëren die een verschil kunnen maken – innovatief, technologische innovaties, sociale innovaties. Vereenvoudiging is goed, maar het is ook essentieel om andere bedrijven, die we vandaag niet bereiken, ook te bereiken. Niet elke kmo en niet elke ondernemer is lid van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) of van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). Daarom is het heel belangrijk om verder in te zetten op die transparantie, wat een heel moeilijke uitdaging is. Minister, ziet u de subsidie-industrie die er vandaag is, ook als een zoethouder of niet?

Minister Philippe Muyters: Collega Turan, ik heb het doel daarstraks heel duidelijk naar voren gebracht. Voor mij is het doel van de subsidies rond innovatie ervoor zorgen dat innovatie, die altijd een onzekere uitkomst heeft, wel gerealiseerd gaat worden – dat een bedrijf niet zegt: dit is zoveel risico, dit is nog zoveel onzekerheid, ik ga het niet proberen. Want dan staan we stil. En onze bedrijven moeten elke dag opnieuw het verschil maken met het buitenland. Als

er grote risico's zijn, denk ik dat een subsidie of een partnerschap met iemand en dergelijke meer dat risico en die drempel kan verlagen. Zo kunnen we ervoor zorgen dat onze ondernemingen competitief blijven ten opzichte van de concurrenten. Dat is de rol die ik met innovatiesubsidies en onderzoeks- en ontwikkelingsubsidies wil hebben.

Mevrouw Christiaens, uiteraard hebben we daar werkgevers bij betrokken. De voorzitter van het Hermes-beslissingscomité is Eric Van Zele, de man die vroeger in Barco een grote chef was. Maar andere bedrijfsleiders, zoals Michel Delbaere, zijn daar ook lid van. Daar zijn ze rechtstreeks betrokken. Daarom heb ik aan sommige van die mensen uitdrukkelijk gevraagd om daarin te zetelen. Uiteraard worden ook de werkgeversorganisaties daarbij betrokken. Zo'n hervorming, die het doet voor de ondernemingen, doe je niet zonder de ondernemingen. Dat is vanzelfsprekend.

Ik zou de federale maatregel daar wel bij willen betrekken, maar de zesde staats-hervorming heeft natuurlijk niet alles aan ons gegeven. Daardoor kan ik enkel de instrumenten die wij hebben integreren. Zullen we op termijn – en dan gaat het over het e-loket – federale maatregelen mee kunnen opnemen in een ingang vanuit Vlaanderen? Dat zou kunnen, maar laat ons beginnen met te roeien met de riemen die we hebben. Dat zijn dan onze Vlaamse steunmaatregelen.

Mijnheer Diependaele, wat u zegt over die Europese subsidies, is waar. Ik heb dat zelf eens proberen in te vullen. Je geeft dat rap op. Als kmo'er denk je al vlug: 'Oei, in de tijd die ik daar moet insteken, kan ik beter ondernemerschap tentoonspreiden. Ik kan beter als onderneming werken dan subsidies aan te vragen.' Dat is wellicht voor vele kmo's waar. Vanuit ons agentschap en het ESF-agentschap (Europees Sociaal Fonds) zorgen we voor maximale ondersteuning van kmo's om die Europese subsidies aan te vragen. Zelfs in onze onderzoeksinstellingen scoren we op die Europese ladders en in die Europese subsidies vrij goed. Ik ben het met u eens dat ook daarop nog verder kan worden ingezet.

Mevrouw Vanwesenbeeck, u zegt dat er minder vanuit de overheid moet komen. Ik ben het helemaal met u eens. Ik zei dat ik radicaal wil vernieuwen. Ik heb u gezegd hoe we dat hebben gedaan. Ik kom met een goed plan en een goede ploeg. De PMV helpt mij, met een lening, een waarborg of een participatie, of zij geeft mij de plaats waar ik kan worden geholpen. Zij moeten niet doen wat de markt doet. Die filosofie gaan we ook voor O&O brengen. Het zal niet meer zijn van: 'Ik kom voor dat soort steun, of is het die steun, of is het zus of is het zo?' Neen, we luisteren en kijken. Misschien heb je meer aan een kennisinstelling die jou helpt bij een ontwikkeling dan aan een subsidie. Misschien heb je meer aan een financiering. Daarin volg ik u voor 100 procent. Met het e-loket zitten we echt in ontwikkeling, maar het is niet altijd gemakkelijk om verschillende databanken op elkaar aan te sluiten. We moeten dat dus degelijk doen. De dag dat we starten, moet dat lukken.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Dank u wel, minister, voor dit antwoord. We zijn het over veel zaken eens. Aan het fiscale kunnen we niets doen, want dat zit op het federale vlak. Het is mijn overtuiging dat subsidies marktsturend moeten zijn. U gaat nog een stap verder: misschien moeten we veeleer kennis overbrengen naar onze ondernemer. We moeten leven met de middelen die we hebben. Er is nog werk aan de winkel. Die subsidies moeten voor een deel nog worden vereenvoudigd. U weet dat ik kan spreken uit ervaring. Ik reik u de hand. Laat ons daar verder samen aan werken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele verlaging van de klimaatambities voor ons land

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Vlaamse klimaatambitie na de opzegging van het klimaatverdrag van Parijs door de Verenigde Staten

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de twijfels met betrekking tot het engagement van de diverse Belgische overheden om de Europese klimaatdoelstellingen te behalen

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de klimaatdoelstellingen van de Vlaamse overheid voor 2030

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, collega's, de strijd tegen de klimaatverandering is er een van pieken en dalen. We weten allemaal dat het grote planetaire akkoord van 2015 in Parijs een hoogtepunt was. Maar het feit dat Donald Trump hetzelfde akkoord op de helling zet, toch tenminste vanuit de federale overheid van de Verenigde Staten, is natuurlijk een dieptepunt.

Minister, in zo'n situatie is het belangrijk dat er vanuit Europa klare taal wordt gesproken. Dat gebeurt ook wel. We hebben onder meer de Franse president Macron gehoord, en onze eigen premier Charles Michel. Zij hebben allemaal de juiste toon gezet.

Maar dinsdagochtend klonken toch wel een aantal valse noten in ons land. Minister Marghem, uw federale evenknie, stelde voor om de Belgische klimaatdoelstellingen met Europa te onderhandelen. Dat idee werd snel terug ingetrokken na hevige reacties. Maar het is wel een beetje blijven hangen omdat onder meer de woordvoerder van mevrouw Marghem een heel warrig interview op Radio 1 heeft gegeven waarin ze effectief sprak over onderhandelen met Europa, over een zogenaamde realistische aanpak. Ze benadrukte heel sterk dat de regio's, dus ook Vlaanderen, daar altijd heel intens bij betrokken zijn. Minister, mijn heel concrete vraag is: bent u of is uw administratie op een of andere manier betrokken bij een strategie om de klimaatinspanningen af te bouwen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het bezoek van Donald Trump vorige week is niet echt onopgemerkt voorbijgegaan. Het stond in de sterren geschreven dat hij op een gegeven moment het Klimaatakkoord van Parijs in de vuilnisbak zou gooien. Als klap op de vuurpijl bleek ook nog eens zijn woordvoerder heel dicht bij die van uw federale collega te hebben gelopen, want blijkbaar is zij, of toch haar woordvoerder, verantwoordelijk voor de miscommunicatie, de blunder van gisteren.

In uw eigen reactie op de uitstap van de Verenigde Staten uit het Klimaatakkoord noemde u het een historische fout op Twitter en u liet eigenlijk weten dat Vlaanderen en Europa koploper moet blijven op vlak van klimaatbeleid. Natuurlijk, op het moment dat zo'n partner uit het akkoord gaat, zoals de Verenigde Staten, openen er zich opportuniteiten. Ik heb uw tweet – en die heeft tot enige hilariteit aanleiding gegeven, als ik alle reacties bekijk – begrepen als een mogelijk vernieuwde ambitie. Op het moment dat zo'n partner uitstapt, opent er zich een

opportuniteit dat Vlaanderen en Europa misschien wel eens koploper zouden kunnen worden in een klimaatbeleid.

Minister, mijn concrete vraag is: wat gaat Vlaanderen extra doen om inderdaad te laten zien dat wij het klimaat serieus nemen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, iedereen wil het hier over Trump hebben, maar ik ga dat niet doen. Ik heb wel gelezen dat vandaag de jongerenvoorzitters van bijna alle Vlaamse partijen een gezamenlijk opiniestuk hebben gepubliceerd om er ons nog eens allemaal op te wijzen dat dit in de eerste plaats voor hun generatie een belangrijk, een essentieel dossier is, want het gaat over hun toekomst. Ze zeggen misschien niet heel veel nieuws in dat stuk, maar ze wijzen er wel heel duidelijk op dat het over hen gaat. Ze zeggen niet veel nieuws omdat iedereen in dit parlement en daarbuiten in de Belgische politiek al meermaals heeft gezegd dat dit klimaatdossier niet alleen een geweldige morele verantwoordelijkheid is voor de politici van vandaag, maar evengoed ook een van de grootste industriële uitdagingen en opportuniteiten voor de komende decennia. Europa heeft dat gezegd en heeft zich er volop op ingeschreven. België heeft dat gezegd en heeft zich er volop op ingeschreven. Vlaanderen heeft dat gezegd, dit Vlaams Parlement, en heeft zich daar volop op ingeschreven. Maar heel af en toe brengt er dan, omdat een woordvoerder blijkbaar niet voldoende gebriefd is, eens iemand al die kleine lettertjes van die statements naar boven en blijkt dat de federale minister toch al aan het onderhandelen is met Europa om ervoor te zorgen dat we toch maar onze ambities wat naar beneden zouden kunnen bijstellen. We hebben die discussie ook al gevoerd over de interne Belgische lastenverdeling, waar we ook altijd maar onze eigen ambities naar beneden willen bijstellen.

Het is in elk geval duidelijk dat Vlaanderen op dit moment, ondanks alle grote ambities en verklaringen, zijn doelstellingen voor 2020 op het vlak van bijvoorbeeld hernieuwbare energie niet zal halen zonder een tandje bij te steken. Minister Tommelein heeft altijd grote woorden, in de praktijk zijn het niet altijd grote daden, maar de vraag is toch wel simpel na het incident van deze week. Is de Vlaamse Regering nog 100 procent de ambitie toegedaan om tegen 2020 de afgesproken doelstellingen allemaal te halen, ja of neen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, collega's, het klimaat was de voorbije dagen niet uit het nieuws weg te slaan. Eerst was er Trump, die de Verenigde Staten wil terugtrekken uit het akkoord van Parijs. Daarna was er inderdaad uw federale collega Marghem, die minstens een halve dag de indruk heeft gegeven niet akkoord te gaan met de ambitie van de reductiedoelstelling van 35 procent die Europa ons land heeft toebedeeld en die ook Vlaanderen heeft omarmd.

We hebben hier immers uiteindelijk kamerbreed die ambitie omarmd. Met de resolutie die we eind november hebben goedgekeurd, hebben we allemaal samen gezegd dat die 35 procent voor ons het richtcijfer is: daaraan moet ons klimaat- en energiebeleid voor de komende jaren worden opgehangen

Minister, ook u hebt dat ondertussen omarmd. U hebt dat nog eens bevestigd, denk ik, met uw antwoord op de saga die gisteren is opgevoerd. De vraag is nu hoe we dat gaan waarmaken. Op welke manier gaan we tegen eind dit jaar een klimaat- en energieplan hebben dat daadwerkelijk die ambities kan waarmaken? Hoe zult u de ambitie van de reductiedoelstelling van 35 procent voor Vlaanderen waarmaken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik moet eerlijk zeggen dat ik me gisterenochtend ook verslikte in mijn koffie toen ik de verklaring van collega-minister Marghem Ias, maar gelukkig is dat ook vrij snel rechtgezet en werd duidelijk dat dat helemaal geen standpunt en visie was van de Federale Regering. Gelukkig maar, want ik ben het er ook helemaal niet mee eens, en het is ook absoluut geen standpunt dat namens België wordt ingenomen. Ik heb ook geen weet van onderhandelingen om ambities naar beneden te halen.

U weet dat de algemene Europese doelstelling richting 2030 30 procent is. De Europese Commissie heeft in 2016 een voorstel op tafel gelegd over hoe ze die doelstelling zou verdelen. België krijgt een reductie met 35 procent tegen 2030 opgelegd. We zijn het eens met dat voorstel zoals dat op tafel ligt. Ik heb als woordvoerder in de Raad Leefmilieu, want op dit moment zit ik op de Belgische stoel, ook heel uitdrukkelijk dat standpunt verdedigd, omdat dat ook voor ons aanvaardbaar is. Er is me geen enkel ander standpunt, of onderhandelingen, op dat vlak bekend. Laat daar dus absoluut geen onduidelijkheid of misverstand over ontstaan. Nogmaals, ik heb ook begrepen dat dit niet het standpunt of de visie is van mijn federale collega, die dat ondertussen ook duidelijk heeft rechtgezet.

Hoe gaan we dat aanpakken? Dat is nog niet officieel. Dat moet nog officieel worden bevestigd binnen de EU-procedure die moet worden doorlopen. Wil dat zeggen dat wij wachten? Neen, we zijn nu dus al bezig met de opmaak van een nieuw Vlaams klimaat- en energieplan. Dat zal lopen van 2021 tot 2030. Wij gaan daar al uit van die 35 procent. We zijn daar nu dus al mee bezig, met onze diensten, met de diverse entiteiten, met alle verschillende bevoegdheden. Het gaat dan over de mobiliteit, over gebouwen ... We zijn dus met iedereen bezig met het opmaken van een plan om die 35 procent bij ons te halen. Dat staat dus los van de definitieve beslissing die Europees zal vallen. Het staat ook los van de interne verdeling die we Belgisch zouden afspreken. U weet dat we ook bij de vorige onderhandelingen altijd voor onszelf van die doelstelling van die min 15 procent zijn uitgegaan. We hebben ons daar altijd op geënt. We gaan dat ook in de toekomst zo doen, dus we wachten niet tot dat definitief is vastgeklikt. Dat toont ook, denk ik, dat we ons daarin kunnen vinden, dat we daarmee akkoord gaan.

Ik ben het niet eens met diegenen die zeggen dat we de klimaatdoelstellingen in 2020 niet zullen halen. We liggen op koers om die te halen. We weten allemaal dat we na 2020 bijkomende maatregelen moeten nemen om die bijkomende ambitie scherp te stellen en die doelstelling van 35 procent te halen. Dat is hier ook al vaak gezegd. We doen dat echter ook. We hebben vorig jaar de klimaattop gehad. Toen is er echt een pact afgesloten met tal van sectoren, en in alle beleidsdomeinen zijn alle collega's ook extra maatregelen aan het nemen. We hebben daarvoor ook in middelen voorzien.

Ik vind het bijzonder jammer dat de Verenigde Staten hebben aangekondigd uit het Akkoord van Parijs te stappen. Dat is inderdaad een historische fout. Ik vind dat Europa de voortrekkersrol die het altijd heeft gehad, ook moet voortzetten. Ik ben blij dat ook in heel wat lidstaten naar voren is gekomen dat men die weg ook verder wil inslaan. Ook Vlaanderen zal er alles aan doen om dat ook op die manier voort te zetten.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u eens even met de verslaggeving moet overleggen over de min 30 procent van Europa, want het is min 40 procent, maar goed.

Minister Joke Schauvliege: Neen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Tenzij u een andere referentie gebruikt. Dan moet u de referentie erbij zeggen.

Minister, u zegt dat we in 2020 onze doelstellingen halen. Dat klopt niet. U hebt het over de periode van 2013 tot 2020, maar in het jaar 2020 halen we de doelstellingen niet. Onlangs vroeg ik een stand van zaken. Ik vroeg hoever het staat met de effectiviteit van ons klimaatbeleid. Een antwoord heb ik nog niet gekregen, maar ik neem aan dat ik dat binnenkort in mijn mailbox zal terugvinden.

Wat de doelstellingen voor 2030 betreft, maak ik me zorgen. Er is een gebrek aan coherentie als het over het klimaatbeleid gaat. Tegen eind dit jaar moet u een volledig plan voor energie en klimaat klaar hebben. Zal dat er zijn? Zullen de klimaatspanningen tegen 2030 dan zijn verdeeld, of zal dat opnieuw jaren duren?

Björn Rzoska (Groen): Minister, dank voor het antwoord, dat evenwel zeer vaag is. Ik vroeg of u iets extra's zult ondernemen, nu de VS uit het akkoord stapt. Op sociale media hebt u toch uw ambitie verwoord dat u koploper wilt worden. Ik zou mijn vraag kunnen herhalen, maar ik stel toch maar mijn tweede vraag. Als we tegen 2020 de doelstellingen willen halen, zult u in het buitenland schone lucht moeten kopen. Veel staten en bedrijven in de VS hebben gezegd dat ze doorgaan met de vergroening, want dat is goed voor de werkgelegenheid. Het zorgt voor groene jobs. Bent u van plan om eens eindelijk voor eigen deur te vegen en de doelstellingen voor 2030 met initiatieven hier te realiseren, in plaats van met het aankopen van schone lucht in het buitenland?

Bruno Tobback (sp.a): Minister, een aantal elementen in uw min of meer voluntaristisch antwoord waardeer ik. We hebben dat nodig. Maar u hebt een aantal dingen niet gezegd, bijvoorbeeld het feit dat we onze doelstellingen voor 2020 inzake hernieuwbare energie niet aan het halen zijn. De biomassa-energiewinning zat erin, maar die is er terecht uitgehaald. Maar dat betekent dat we elders extra capaciteit zullen moeten realiseren. Dat moet tegen minder dan drie jaar gebeuren. Vandaag is daar nog geen enkel concreet initiatief voor genomen. Vandaar dat dit soort van strapatsen zoals die van mevrouw Marghem keer op keer aan investeerders en mensen die er willen op instappen de indruk wekken dat we het misschien wat minder serieus zullen aanpakken. Ik herhaal dus mijn vraag, want u hebt niet geantwoord: wat zullen we ondernemen om tegen 2020 onze doelstellingen zeker te halen? Want vandaag haalt deze Vlaamse Regering ze niet.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank voor uw antwoord, minister. Het is goed dat de Vlaamse Regering voorbij deze legislatuur kijkt. Allicht zullen we de 2020-doelstellingen halen, maar dat zal niet lukken voor de 2030-doelstellingen; tenzij we een tandje bijsteken. Niet onbelangrijk daarbij is dat we zeer snel daarover afspraken met de andere deelstaten moeten maken. In die zin was de communicatie van gisteren erg relevant. Want zowel de Waalse als de Brusselse regering omarmt de doelstelling van 35 procent. Ik ga ervan uit dat we vaste afspraken kunnen maken, waarbij elke deelstaat die reductie met 35 procent nastreeft en we ditmaal dus geen zes jaar van onderhandelingen nodig zullen hebben om de goede afspraken te maken. Mijn vraag luidt dus: zijn er al stappen gezet om met de andere deelstaten de juiste afspraken te maken?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, we zullen wel zien of we de doelstellingen zullen halen. Persoonlijk vind ik dat het minder belangrijk is of het een percentje meer of minder is. Ik denk dat de mensen die thuis naar dit soort debatten kijken, niet goed doorhebben waarover het gaat. Essentieel voor mij is dat we in Vlaanderen beseffen dat de omslag naar een schone economie en gaan voor schone lucht een vitale taak is, die bovendien enorm veel welvaart kan creëren. Mevrouw Marghem heeft mist gespuid, en dat is een zeer jammerlijke zaak. Het is de taak van alle regeringen en parlementen

van dit land om onder auspiciën van de voorzitter een duidelijk signaal te geven dat het ons menens is met de omslag naar een circulaire, blauwe economie.

Mijn bijkomende vraag is dan ook zeer eenvoudig. Hoever staat het hiermee? Welke bijkomende initiatieven kunnen we van de Vlaamse Regering nog verwachten om deze omslag kracht bij te zetten?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de N-VA blijft volop achter de doelstelling staan tegen 2030 tot een reductie met 35 procent te komen. We moeten alle zeilen bijzetten om dit ambitieuze doel te halen. Er kan voor ons zeker geen sprake zijn van een tempering van die ambities.

Het is echter belangrijk dat de spelregels niet worden veranderd terwijl het spel wordt gespeeld. Momenteel neemt de Commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid van het Europees Parlement een ander standpunt in dan de Europese Commissie. Dit zou het traject dat Vlaanderen wil volgen en dat al wordt uitgestippeld, natuurlijk kunnen bemoeilijken.

Minister, in welke mate volgt u die actuele Europese discussie? Kunt u hierin ingrijpen?

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, u hebt wat twijfel doen ontstaan over de doelstelling. Het gaat, voor alle duidelijkheid, om 30 procent buiten het Europees Emissiehandelssysteem (ETS). Als we dan alles samenvoegen wat binnen en buiten het ETS valt, gaat het om 40 procent. Ik heb het over 30 procent gehad. Dit komt wel degelijk overeen met de daling met 35 procent die ons land op zich wil nemen. Het klopt niet dat de Europese doelstelling een daling met 40 procent bedraagt. Het gaat om 30 procent buiten het ETS, en dat omvat dan sectoren als mobiliteit, gebouwen en dergelijke.

Mijnheer Rzoska, u vraagt zich af of we onze doelstelling voor 2020 zullen halen. Alle prognoses wijzen erop dat we dit zullen halen. We hebben het in het begin veel beter gedaan. Het wordt moeilijker naarmate we in de richting van 2020 gaan. We worden echter globaal op die periode afgerekend. Alles wijst erop dat we de doelstelling met interne maatregelen zullen halen.

Mijnheer Tobback, wat de hernieuwbare energie betreft, weet u dat minister Tommelein er alles aan doet die doelstelling te halen. Hij levert daarvoor echt heel wat bijkomende inspanningen. Op dat vlak neemt de Vlaamse Regering absoluut haar verantwoordelijkheid.

We willen een omslag maken. U weet dat we op dat vlak heel wat nieuwe initiatieven nemen. Zo wordt morgen, bijvoorbeeld, een grote green deal afgesloten met betrekking tot de circulaire aankopen. We willen de circulaire economie aanzwengelen door tal van sectoren het engagement te laten aangaan bij elke aankoop altijd recycleerbare aankopen te doen die in de circulaire economie thuishoren.

Mijnheer Vandaele, een andere vraag is hoe het zit met de onderhandelingen met de andere deelstaten en met de federale overheid. De Europese Commissie heeft nog geen definitieve beslissing genomen. De procedure loopt momenteel. Ik zal straks even de stand van zaken schetsen. We kunnen de onderhandelingen bijgevolg nog niet starten.

Ik heb altijd gesteld dat ik het jammer vind dat we geen vaste verdeelsleutel kunnen afspreken voor we een doelstelling kennen. Ik had enigszins gehoopt dat afspraken over een vaste verdeelsleutel een van de resultaten zou zijn van de klimaatcommissie van de Senaat.

Hoewel we de onderhandelingen nog niet echt kunnen aanvatten, zullen we hier niet op wachten. Ik wil hier heel uitdrukkelijk benadrukken dat we niet op een akkoord of op een definitieve Europese beslissing zullen wachten. We stellen nu al een nieuw plan op. We gaan uit van een daling met 35 procent. Dit toont aan welke ambitie de Vlaamse regio heeft. We wachten niet op een akkoord of op een definitieve beslissing, maar nemen zelf het heft in handen.

Hoe zit het ondertussen met de Europese discussie? De eerste voorstellen dateren van 2016. Er moet een hele procedure worden doorlopen. Dit dossier gaat ook naar het Europees Parlement. Binnenkort zal dit thema worden besproken tijdens een zeer belangrijke Europese Raad Leefmilieu. De verwachtingen zijn dat er geen definitieve uitspraak zal komen. De definitieve beslissing van de Europese Commissie zal wat vertraging oplopen.

Mijnheer Sanctorum, het lijkt erop dat een uitstel zal worden verleend aan de lidstaten en de regio's voor het opstellen van hun eigen plannen om de doelstelling te realiseren. De doelstellingen hadden er al moeten zijn, maar ze zijn er nog niet. Er zal meer tijd zijn om dit uit te werken. We blijven echter niet bij de pakken zitten. We werken hier nu al aan. We hebben de Commissie voor de Opvolging van het Klimaatbeleid in Vlaanderen georganiseerd. We hebben toen heel wat bijkomende maatregelen opgesteld. Dit toont aan dat we hier volop op inzetten. Het is ons menens met het halen van die doelstelling.

2020 is heel dichtbij, 2030 komt al om de hoek kijken. We weten dat we vanaf 2021 absoluut bijkomende maatregelen moeten nemen om die ambitieuze doelstellingen ook in Vlaanderen te realiseren.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben het eens met collega Schiltz dat het op de duur bijzonder gecompliceerd wordt voor de buitenwereld. Maar het is in elk geval belangrijk dat de politieke boodschap wordt gegeven dat het kan. Al die zaken die nu door minister Marghem zijn ingezet, creëren op zijn minst de sfeer dat het eigenlijk heel moeilijk is. Misschien is er van de Vlaamse Regering wat meer voluntarisme nodig, zoals minister Tommelein die graag tentoonspreidt. We kunnen wel degelijk onze klimaatdoelstellingen halen, en we worden er als Vlaming beter van.

Voor het overige, minister, moet het technische aspect, het klimaat- en energieplan, in principe eind dit jaar af zijn. Dat zal waarschijnlijk worden uitgesteld. Maar dat zou ingaan vanaf 2021. En we weten allemaal dat het in België een stuk trager verloopt vanwege de verschillende beleidsniveaus die met elkaar overeen moeten komen. Ik maak me dus wel zorgen over de vraag of daadwerkelijk een plan kan worden uitgerold na 2020.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik had na uw communicatie van vorige week de ijdele hoop dat u vandaag mijn vraag te baat zou nemen om te zeggen dat we wel degelijk een extra tand zouden bij steken en, zoals u via Twitter ook hebt aangegeven, we het klimaat als koploper in Europa zouden omarmen. Dat hebt u vandaag niet gedaan. U hebt gewoon gezegd dat we goed bezig zijn, dat we op koers zitten, terwijl er opportuniteiten zijn, zowel op het economische als op andere vlakken.

En eigenlijk bevestigt u wat deze Vlaamse Regering van bij het begin in het regeerakkoord heeft gesteld. Op het vlak van het klimaat willen we niet aan gold plating doen. We willen niet de koploper worden, we willen niet de gouden medaille halen. En ik moet gewoon vaststellen dat degenen die wat lacherig hebben gedaan over uw tweet, wel degelijk gelijk hebben. U slaagt er zelfs niet eens in om het peloton te volgen. U hangt helemaal achteraan, laat staan dat u de koploper zou zijn.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, uw 'wij zijn goed bezig'-uiteenzetting hangt voor een stuk af van uw geloof dat de daden van onder andere minister Tommelein even straf zullen zijn als zijn woorden. Dat valt nog te bezien.

Ik wil nog even terugkomen op het opiniestuk van de jongerenvoorzitters. Zij kijken immers een stuk verder. Zij kijken naar 2050 en stellen, terecht overigens – want die cijfers en berekeningen zijn al gemaakt – dat we voor 100 procent kunnen overschakelen op hernieuwbare energie tegen 2050. Er is dus veel meer mogelijk.

Ik heb al gezegd dat het klimaatbeleid niet alleen over een belangrijke morele verantwoordelijkheid gaat, maar dat het ook het grootste industriële project is van onze tijd. Het is mogelijk de grootste motor van tewerkstelling van de toekomst. Het is naar alle waarschijnlijkheid een ongelooflijke bron van innovatie en vooruitgang voor toekomstige generaties.

Er zijn twee zaken die we kunnen doen. Het ene is zeggen en ook in de praktijk brengen, wat nu het geval is, dat we niet meer zullen doen dan iemand anders. Stel u voor. De tweede optie zou kunnen zijn dat we voluit zullen doen wat mogelijk is om op die trein te stappen, en eisen dat de rest minstens evenveel doet als wat wij bewezen hebben dat kan. Dat laatste zou de verantwoordelijkheid zijn van de Vlaamse Regering die kijkt naar de toekomst, die kijkt naar het lot van jongeren in onze samenleving. En, minister, daarop hebt u vandaag geen antwoorden gegeven. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, na het debat van daarnet over de treinen, zouden we gerust wat meer tijd mogen nemen als we het hebben over ernstige zaken in plaats van vast te houden aan het enge formalisme.

De voorzitter: Het kan dat dit eng formalisme is, maar als ik iedereen zo lang moet laten spreken als u, dan zitten we hier vanavond om tien uur nog. Tot nader order verzorg ik hier de orde en niet u. Dat is een groot verschil.

Het is altijd dezelfde met wie ik ruzie heb.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, de heer Tobback heeft gewoon wat meer tijd nodig om hetzelfde te zeggen als wat iedereen in dit huis zegt, namelijk dat we de ambities van deze Vlaamse Regering voluit ondersteunen om een slim klimaat- en energiebeleid te voeren. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ook collega Tobback steunt die ambities, als ik zijn eigen woorden mag geloven. Alleen is hij iets sceptischer of het allemaal wel zo haalbaar en zo gemakkelijk zal gaan. Dat is zijn plicht natuurlijk, als lid van de oppositie.

Nu, hij is niet alleen. Ook Mathias Bienstman, woordvoerder van de Bond Beter Leefmilieu, wees erop dat de 35 procentreductiedoelstelling die u en wij allemaal omarmen, een bijzonder ambitieuze doelstelling is. Collega's van de oppositie, als u zegt dat we niet in het peloton zitten, dan klopt dat niet. De Bond Beter Leefmilieu zegt dat we met deze ambitie in het koppeloton zitten, dat we mee de kar trekken. Dat is inderdaad wat wij vanuit Vlaanderen willen doen. Minister, ik roep u op om zo snel mogelijk werk te maken van dat klimaat- en energieplan in overleg met alle betrokkenen op het terrein die daaraan moeten bijdragen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het evalueren en bijsturen van de fysieke en mentale draagkracht van leerkrachten en directieleden

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, ik zal proberen mij zeer goed aan mijn tijd te houden. Minister, leerkracht zijn vereist fysiek en mentaal een zeer groot engagement. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) publiceerde op 10 mei een persbericht over de werkbaarheidsgraad van de job van leerkracht. In de cijfers zien we een dalende tendens. Een verklaring van die dalende tendens is de psychische vermoeidheid van leerkrachten, die op nummer één staat.

In De Morgen van 1 juni las ik een grote kop: 20 dagen ziek per jaar. In dat artikel stond de provincie Limburg centraal, maar Vlaanderenbreed kunnen we die cijfers zeker bevestigen. Ik zou ze zelfs nog willen versterken door te zeggen dat 20 dagen per jaar ziekteverzuim bij oudere leerkrachten en directeurs oploopt tot 56 dagen per jaar.

De oorzaken zijn gekend. Vermoeidheid is een element, maar ook de verhoogde werkdruk, jobonzekerheid, zeker ook grensoverschrijdend gedrag en slachtoffer-schap van pesterijen worden als oorzaak gegeven. Het is niet de eerste keer dat ik stilsta bij dit thema. Naast twee schriftelijke vragen is dit mijn negende vraag over dit thema.

Minister, hoe kunt u ertoe bijdragen dat leerkrachten in ons Vlaams onderwijs mentaal sterk genoeg zijn voor de job, en wanneer ze uitvallen door ziekte, dat ze toch weer mogelijkheden krijgen om er terug te staan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, mevrouw Celis, voor uw zeer geëngageerde actuele vraag. Ik heb natuurlijk ook de monitor van de SERV gelezen en we hebben het er ook al over gehad. Samen met de sociale partners hebben we afgesproken om een totaal taakbelastingsonderzoek te doen naar wat de job van leerkracht zwaarder maakt, en op welke manier we daaraan kunnen tegemoetkomen. Een aantal zaken weten we. Leerkracht zijn is een contactberoep, en dat betekent dat veel mensen zorgen meenemen naar huis. U hebt zelf ook zaken aangehaald. We zijn tot een akkoord gekomen over wat de inhoud daarvan moet zijn, en ik hoop dat dat onderzoek heel snel kan worden opgestart. Daarvoor heb ik nog een akkoord nodig van de minister van Begroting.

We hebben een duidelijke nieuwe regeling over de eindeloopbaanmaatregelen. Leerkrachten kunnen verlof nemen, ook als ze aan het einde van hun opdracht zijn. Daar is klaarheid over geschapen.

Vorig jaar heb ik voor het eerst de mogelijkheid gegeven om 166 vertrouwenspersonen op te leiden. Dat is goed verlopen. Volgend schooljaar zal ik opnieuw de mogelijkheid geven om nieuwe mensen te laten opleiden als vertrouwenspersoon omdat het wel vaker voorkomt dat problemen op de school de oorzaak zijn voor het minder sterk worden van de psychische draagkracht van leerkrachten. Het belang van de schoolleiding en het feit dat er op de school iemand aanwezig is die in deze zaken als vertrouwenspersoon kan optreden, kan een serieuze positieve bijdrage leveren tot het welbevinden. Die maatregelen zijn we op diverse fronten aan het nemen om ervoor te zorgen dat het welbevinden op school iets groter kan worden.

Maar, mevrouw Celis, u weet net zo goed als ik dat de schoolleiding en het hr-beleid van de school in de toekomst nog een veel belangrijker rol zal moeten

spelen dan nu. Ook dit maakt deel uit van de taakbelastingonderzoeken en de gesprekken die daarover gaande zijn.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik weet dat u uiteraard zeker mijn bezorgdheid deelt rond het welbevinden van de leerkrachten.

Wat de werklastmeting betreft: het is zeer goed dat dat gebeurt, uiteraard, maar ik weet dat wij de eerste cijfers of resultaten niet voor 2018 mogen verwachten. Ondertussen zien we natuurlijk vanuit verschillende onderzoeken en in verschillende artikels telkens weer dezelfde opmerkingen terugkomen: dat onze cijfers absoluut niet beter worden, ondanks heel wat inspanningen. U verwijst terecht naar de 166 vertrouwenspersonen die opgeleid worden, waar ook nog permanentie in zit en dergelijke.

Minister, een workability index bepalen voor het onderwijs zou misschien nuttig en nodig kunnen zijn. Is dat een element of instrument dat voor het onderwijs binnen deze thematiek belangrijk kan zijn?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, los van de mensen die nog moeten worden opgeleid, denk ik dat er al heel wat scholengroepen en -gemeenschappen geïnvesteerd hebben in vertrouwenspersonen. Ik vraag me af, door wat mevrouw Celis net zegt en de verwijzingen naar niet te tolereren toestanden door personeelstekort, of we die mensen niet eens moeten bevragen. Wat zien zij? Welke evoluties zien zij?

Wij zijn ervan overtuigd dat investeren in onze directies en hen versterken, hen ontlasten van de zaken die weinig met hr-beleid te maken hebben, hen echt vrijmaken om als pedagogisch en als personeelsleider tussen hun mensen te staan, dat dit soelaas zou bieden. Misschien kunnen we uit de huidige vertrouwenspersonen, die er zijn op vrijwillige basis, en de scholengemeenschappen al veel kunnen leren. Ik wil de suggestie meegeven om die mensen eens te bevragen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, de vraag zoals schriftelijk geformuleerd is, sluit ook perfect aan bij de specifieke bezorgdheid die ik in de commissie Onderwijs al verschillende malen heb geformuleerd, namelijk werkbaar werk voor oudere personeelsleden in de onderwijssector. Ook in het onderwijs zal men begrijpelijkerwijze langer moeten werken, maar dat impliceert mijns inziens dan wel dat de eindeloopbaanjaren anders moeten worden ingevuld, en dat is nog iets anders dan één of twee contacturen minder.

Mijn hoop is, minister, dat het loopbaanpact hier voldoende aandacht aan zal besteden. Tegelijk moeten de schooldirecties en -besturen hier ook voldoende aandacht aan besteden bij de taakverdeling van de personeelsleden. Schoolcultuur is op dat vlak mijns inziens essentieel.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik heb het zelf aangehaald daarnet: schoolcultuur maakt onvoorstelbaar veel verschil in een school, ook als het gaat over het algemeen welbevinden van de leerkrachten. Daar sluit ik me zeker bij aan.

Ik zal kijken, mijnheer De Ro, of we die bevraging kunnen doen, dat lijkt me wel interessant.

Ik twijfel wel, mevrouw Celis, al begrijp ik uw vraag, om nog een nieuwe index te maken. De index die we hebben van de SERV toont eigenlijk al heel veel zaken aan.

Wat ik nog wil meegeven, is dat het niet allemaal kommer en kwel is. Op een aantal punten scoort ons onderwijs beter, zelfs veel beter, dan het gemiddelde. Voor een aantal risicofactoren zoals taakvariatie, autonomie, ondersteuning op het vlak van de leermogelijkheden van het personeel, werkbetrokkenheid en motivatie zitten we boven het gemiddelde. Maar misschien is het net die grote werkbetrokkenheid die een groot risico inhoudt zodat men op een bepaald moment minder aan kan.

Ik neem zeker waar ik kan de nodige initiatieven. Als je de monitor bekijkt van de SERV, haal je daar ook een aantal zeer positieve elementen uit, waar ik zeker mee aan de slag wil gaan. Die bevraging zou ik willen proberen te organiseren.

De administratie gaat natuurlijk ook door met de metingen die we zelf kunnen doen, ook van het ziekteverzuim en de redenen ervan bij personeelsleden.

Mevrouw Celis, dat was ik nog vergeten: vooraleer de werklastmeting klaar is, kunnen we perfect tot de situatie komen waarbij we al maatregelen nemen zoals het versterken van de loopbaan van jonge leerkrachten.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor die bijkomende antwoorden.

Er is uiteraard zeer veel goodwill, zowel bij u als bij de scholen, om aan het probleem en aan die cijfers tegemoet te komen.

Desalniettemin zou ik toch wel heel graag – want het blijft voor mij een zeer grote bezorgdheid dat onze cijfers nog altijd zijn wat ze zijn – opnieuw verwijzen naar de tekst die ik al twee jaar in de lade heb liggen. Het is een voorstel van resolutie dat het probleem eigenlijk heel duidelijk omschrijft en dat een aantal voorstellen doet om de zaak aan te pakken. Ik zou toch heel graag hebben dat het voorstel van resolutie nog eens wordt bekeken, zeker vanuit de meerderheid. Er zitten ook een aantal elementen in die we hebben gezien bij de vzw Limits, en zij waren bijzonder gespecialiseerd in de aanpak van de problematiek en de thematiek. Ik zou die expertise absoluut niet graag verloren zien gaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.11 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.34 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs XXVII – 1146 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXVII.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Meyer, verslaggever, heeft het woord.

Hij zal worden gevolgd – of achtervolgd, of hoe je het ook wilt noemen – door mevrouw Gennez.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, u hebt het juist begrepen. Mevrouw Gennez zal verslag uitbrengen van het debat dat we in de commissie hebben gehouden, zodat de collega's die niet in de commissie Onderwijs zitten, weten waarover dit belangrijke ontwerp van decreet handelt en welk debat er in de commissie gevoerd werd. Ik zal kort de doelstellingen van het ontwerp van decreet schetsen.

Collega's, een eerste doel van het ontwerp is de aanvulling en verbetering van een aantal bestaande decreten. Het bevat meer bepaald een aantal thema's met een aantal technische correcties en verduidelijkingen van bestaande thema- en niveaudecreten.

De tweede groep maatregelen is gericht op vereenvoudiging in de meest ruime zin. Het gaat om verminderingen van administratie, verbetering van juridische teksten en ruimere autonomie voor scholen, centra en instellingen.

Ten derde is een reeks maatregelen opgenomen in opvolging van conceptnota's waarover reeds beslist is door de Vlaamse Regering en die moeten worden vertaald in regels. Wat betreft het basisonderwijs is het de bedoeling dat alle lagere scholen gebruikmaken van toetsen in het kader van hun kwaliteitszorg. Er wordt dan ook ingeschreven dat elke school gewoon lager onderwijs op het einde van het basisonderwijs alle leerlingen laat deelnemen aan gevalideerde toetsen. In het schooljaar 2017-2018 moeten twee leergebieden getoetst worden. Vanaf het schooljaar 2018-2019 zijn het er drie. De verplichting is beperkt tot de deelname aan de toetsen. Er zijn verschillende gevalideerde toetsen en daaruit kan de school op eigen beslissing een keuze maken. De validatie gebeurde door het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

Een tweede thema wordt gevormd door de vreemde talen Duits en Engels. Het is de bedoeling om in het basisonderwijs het onderwijs in vreemde talen te versterken. Deze maatregel is tweeledig: het stimuleren van taalinitiatie vanaf het eerste jaar lager onderwijs, wat nu al mogelijk is zonder nieuwe regelgeving; en de mogelijkheid om, voor leerlingen die reeds een goede basis van het Nederlands verworven hebben, vanaf het derde jaar lager onderwijs, Frans, Engels of Duits aan te bieden.

Een derde maatregel voor het basisonderwijs betreft de aanwezigheid in het kleuteronderwijs voor 250 halve dagen.

Het laatste thema in het voorliggende ontwerp dat alleen over het basisonderwijs gaat, betreft het getuigschrift. Het is de bedoeling dat voortaan elke leerling een getuigschrift krijgt: hetzij een getuigschrift dat zoals voorheen aangeeft dat een leerling in voldoende mate de doelen uit het leerplan bereikt heeft, en dat dan toegang geeft tot het eerste leerjaar A; hetzij een getuigschrift dat aangeeft welke doelen wel behaald zijn, en toegang geeft tot het eerste leerjaar B.

Wat betreft het basis en het secundair onderwijs worden er eveneens een aantal maatregelen genomen. De organisatie van de cursussen levensbeschouwing vergt van de directies in het officieel onderwijs elk schooljaar een enorme inspanning inzake organisatie. Daarom wordt de periode gewijzigd waarbinnen de ouders voor de reeds ingeschreven leerlingen de keuze kunnen veranderen. Ouders die voor het schooljaar 2017-2018 een nieuwe keuze willen maken, moeten dat voor 30 juni 2017 doen.

Verder wordt voor internaten en tehuizen een regelgeving ingeschreven inzake een genadejaar.

Wat de minimumpakketten en het inschrijven van leerlingen in het secundair onderwijs betreft, is het evident dat het toekennen van een minimumpakket en

het recht voor een school om leerlingen te weigeren, niet samengaan. Er komt dan ook duidelijk in de decreetgeving dat het niet meer kan om leerlingen te weigeren als gevolg van capaciteit in een leerjaar waarvoor een minimumpakket is toegekend.

Verder moet ten gevolge van de invoeging van het systeem van de persoonsvolgende financiering voor meerderjarigen door het beleidsdomein Welzijn de onderwijsregelgeving aangepast worden.

Wat in het deeltijds secundair onderwijs en duaal leren, de toegang tot brugprojecten betreft, zegt de minister dat het stelsel voor leren en werken toegankelijk is voor jongeren tussen 15 en 25 jaar. De inschaling in een brug-project wordt met het ontwerp voortaan breder voor niet meer leerplichtige jongeren. Binnen het stelsel van leren en werken wordt de mogelijkheid opgenomen om onder bepaalde voorwaarden flexibele leertrajecten in te richten. Voor het duaal leren worden ook een aantal aanpassingen doorgevoerd.

In het streven naar een nieuw landschap voor het volwassenenonderwijs is een belangrijk inhoudelijk thema de schaalvergroting voor de centra voor volwassenenonderwijs. De minister verwijst naar de beleidsnota Onderwijs 2014-2019, de conceptnota Volwassenenonderwijs, de hoorzitting daarover en het verslag van de bespreking van de conceptnota in de commissie. Daarover werd een voorafgaande en afzonderlijke consultatie gehouden met de sociale partners.

Met de nieuwe normen worden de volgende doelstellingen bereikt: de zichtbaarheid van het volwassenenonderwijs vergroten, maximaal inspelen op de noden en behoeften van de cursist, cursisten volledige trajecten aanbieden, noden van de specifieke doelgroepen beter invullen, de infrastructuur efficiënter benutten, de kansen voor professionalisering van het personeel vergroten en verbeteren, en de integratie van logistieke en administratieve taken en een sterker financieel beheer mogelijk maken.

Die doelstellingen zijn in het belang van de cursist. De maatregel beoogt het aanbod te bestendigen of te vergroten. Daarbij zijn twee begeleidende maatregelen genomen: de overheveling tussen centra van punten en een overgangsregeling voor boventallige directies.

Vervolgens gaat de minister in op het zomeraanbod NT2.

Binnen het hoger onderwijs bespreekt de minister een aantal punten, beginnend met de vijfjaarlijkse evaluatie van elders verworven competentie (EVC) en eerder verworven kwalificatie (EVK). De conclusie is dat een extra opvolging door de overheid via vijfjaarlijkse evaluatie kan worden afgeschaft. De reden is dat er al heel veel gebeurt.

Wat de accreditatietermijn voor de opleidingen Verpleegkunde betreft, start de vernieuwde opleiding in het academiejaar 2016-2017. Er wordt dan ook voorgesteld om de geldigheidsduur van de accreditatie van de opleidingen van bachelor in de verpleegkunde ambtshalve te verlengen tot het einde van het academiejaar 2021-2022. Op die manier kunnen er bij de externe kwaliteitsbeoordeling twee cohorten afgestudeerden worden meegenomen.

Een volgend punt wordt gevormd door de investeringsmiddelen hoger onderwijs. Een andere maatregel gaat over de jaarrekening. Wat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen betreft, worden een aantal maatregelen ingeschreven om zijn werking te verduidelijken. Bij de aanstelling van een bepaalde regeringscommissaris kan voor zijn bevoegdheden een combinatie worden uitgewerkt van toezicht op hogescholen en universiteiten.

Wat de bestuurstaal docenten hoger onderwijs betreft, worden enkele wijzigingen aangebracht in de bepalingen over de vereiste kennis van het Nederlands als bestuurstaal aan Vlaamse universiteiten en hogescholen.

Wat de rechtspositie van onderwijspersoneel en -inspectie betreft, licht de minister eerst de aangepaste regeling voor het verlof verminderde prestaties vanaf 55 jaar toe. Daarna behandelt ze de afschaffing van sommige verloven.

Ten slotte zijn er nog twee maatregelen voor de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Het schooljaar 2016-2017 is het laatste van de omkaderingsperiode voor de CLB's. In principe start er een nieuwe periode vanaf het schooljaar 2017-2018. Er zijn evenwel plannen voor een aangepaste leerlingenbegeleiding en omkadering vanaf het schooljaar 2018-2019. Het is dan ook logisch om de lopende omkaderingsperiode met een jaar te verlengen.

Vervolgens kan een CLB enkel bij de start van een nieuwe omkaderingsperiode in fusie gaan. Een aantal CLB's willen echter al op 1 september 2017 fuseren. Het wordt nu mogelijk gemaakt dat centra die willen fuseren, dit kunnen zonder dat daarvoor een nieuwe berekening van de omkadering hoeft te gebeuren. Het gaat enkel om een tijdelijke overgangsmaatregel met behoud van de omkadering van 2016-2017 gedurende een jaar.

Ik geef een korte toelichting bij de amendementen. Amendement nr. 1 is ingediend door meerderheid en oppositie. Het is een antwoord op de vraag van de nieuwe rector om de operationele bevoegdheden over personeel van de raad van bestuur en het bestuurscollege van de Universiteit Antwerpen te herschikken. De amendementen nrs. 2 en 3 voeren ondersteuningsnetwerken in in het kader van het M-decreet. Het ene doet dat bij de regeling van het basisonderwijs, het andere bij de regeling van het secundair onderwijs. De amendementen nrs. 4 tot 11 gaan over een ondersteuningsmodel voor inclusief hoger onderwijs.

Ik wil afsluiten buiten het verslag met een persoonlijke appreciatie wat betreft het formele. Het is positief dat het genummerde decreet reeds voor de derde keer op rij tijdig werd ingediend in het Vlaams Parlement, namelijk voor 1 mei. Met deze trendbreuk komt de minister tegemoet aan een eerdere resolutie van het Vlaams Parlement over een ordentelijke start van het schooljaar. Een tweede trendbreuk is dat de amendementen opnieuw tot een minimum beperkt zijn. In het verleden was de bundel amendementen soms even uitgebreid als het voorliggende ontwerp van decreet.

Minister, wij rekenen er duidelijk op dat de uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven tijdig bij de scholen zullen zijn, gezien het grote belang van een aantal materies die hier geregeld worden. Aan de collega's die geluisterd hebben, veel dank. Ik kijk straks uit naar de uiteenzetting van de heer Tobback die veel commentaar heeft. Dank u, collega's. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez, tweede verslaggever, heeft het woord over het debat zelf.

Caroline Gennez (sp.a): Tweede verslaggever, voorzitter, waarvoor dank. Ook dank aan collega De Meyer voor de heldere toelichting bij het ontwerp van decreet. We hebben onder de verslaggevers afgesproken dat het mijn taak is om een toelichting te geven over de algemene bespreking over het voorliggend ontwerp van decreet.

Ikzelf had de eer om de bespreking in de commissie te mogen openen, minister. Ik bracht daarbij in herinnering dat de genummerde onderwijsdecreten initieel bedoeld waren voor het invoeren van maatregelen om een ordentelijke start van het schooljaar mogelijk te maken. Dit ontwerp van decreet gaat echter breder en

betreft een aantal fundamentele maatregelen, dit bijvoorbeeld in uitvoering van de conceptnota's Secundair en Volwassenenonderwijs, maar zeker a fortiori over de invoering van het nieuw zorgondersteuningsmodel via amendement, en dat is toch wel problematisch. In de toekomst zouden we dat beter vermijden, collega's, ook al omdat het advies van de Raad van State vrij kritisch is in die zin.

We formuleerden vanuit sp.a een aantal opmerkingen, bijvoorbeeld dat we er zoals alle fracties van overtuigd zijn dat kleuterparticipatie heel belangrijk is, maar we twijfelden er wel aan of de maatregel om een kleuter gedurende 250 halve dagen verplicht aanwezig te laten zijn in de derde kleuterklas om te mogen overgaan naar het eerste leerjaar, effectief zal zijn.

Tweede opmerking is dat, gelet op het belang dat we allemaal hechten aan het kleuteronderwijs, het toch wel vreemd is dat er in de begrotingscontrole 2017 niet in extra middelen is voorzien, ook al was daar al een engagement voor aangegaan vanuit de Vlaamse Regering.

Een derde element betreft het aanbod vreemde talen en taleninitiatie in het basisonderwijs. Dat wordt bijgesteld, wat een goede zaak zou kunnen zijn, maar het gaat gepaard met te veel extra regelgeving en dus planlast voor leerkrachten, die wij niet wenselijk vinden.

Verder erkent sp.a dat een schaalvergroting binnen het volwassenenonderwijs tot kwaliteitswinst kan leiden. Maar met dit ontwerp van decreet wordt de hervorming van het volwassenenonderwijs gefractioneerd aangepakt: eerst de programmatieprocedure, dan de schaalvergroting en dan pas het financieringssysteem. Het ware dus beter geweest, minister, om dat in een apart decreet te regelen.

Tot slot was er de opmerking vanuit sp.a rond het nieuwe attest basisonderwijs. Daar bepleiten we de visie van de Vlor. Eén geïntegreerd getuigschrift met vermelding van verworven competenties was veel beter geweest dan het opsplitsen in een A- en B-getuigschrift.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester vindt dat de persoonsvolgende financiering een goede zaak is. In verband met de accreditatietermijn opleidingen verpleegkunde stelt zij een tussentijdse doorlichting van de bacheloropleiding voor om problemen sneller bij te sturen, veeleer dan te wachten tot het einde van het schooljaar 2021-2022. Inzake de interne beroepsprocedures tegen een B- of C-atteest vraagt zij dat een einde wordt gesteld aan het eindeloos beroep aantekenen bij de Raad van State.

De heer Jos De Meyer, mijn collega-verslaggever, vindt het een behoorlijk ontwerp van decreet, zoals hij net heeft aangegeven, waarmee drie doelstellingen worden gerealiseerd: een aanvulling en verbetering van een aantal bestaande bepalingen, een vereenvoudiging en de decretale verankering van een aantal maatregelen die voortvloeien uit de beleidsnota Onderwijs. Hij formuleert ook nog een aantal vragen.

Collega Brussel is dan weer heel tevreden met de invulling over meertaligheid. Zij vraagt daarnaast dat taalinitiatie niet alleen wordt gestimuleerd, maar wel degelijk de norm wordt in het hele Vlaamse onderwijs.

Collega Meuleman betreurt dat een aantal fundamentele hervormingen werden opgenomen in het ontwerp, met name de hervorming van het volwassenenonderwijs, dat een eigen decreet verdiende. Nu wordt deze hervorming verengd tot een discussie over schaalvergroting en rationalisatienormen. Een laagdrempelig volwassenenonderwijs, onderstreept ze, is belangrijk in het kader van levenslang leren.

Voor het basisonderwijs, stipt collega Meuleman aan, was een plan met een duidelijke visie beloofd. Het voorliggende ontwerp van decreet neemt echter nu al

belangrijke beslissingen, zonder visie. Jongeren moeten alle kansen krijgen op een brede ontwikkeling. Zij betreurt dan ook de voorbarige beslissing rond het getuigschrift basisonderwijs. Groen kan akkoord gaan met het streven om de kleuterparticipatie te verhogen, vooral voor moeilijke doelgroepen, maar gelooft niet in het optrekken van de verplichte aanwezigheid.

Mevrouw Krekels stelt namens de N-VA dat de vermindering van de planlast een doelstelling is van het ontwerp van decreet. Maar daarnaast stipt ze aan dat planlast van directies en schoolbesturen ook zou moeten worden aangepakt. De N-VA staat achter de verruiming van het taalaanbod, maar het Nederlands als onderwijstaal moet voldoende gekend zijn vooraleer een derde taal kan worden aangeleerd.

Mevrouw Tine Soens, namens sp.a, brengt het advies van de Vlor in herinnering om bepalingen over de bijkomende opleidingsgebonden studiekosten in het ontwerp op te nemen.

De heer Jo De Ro stelt namens Open Vld dat dit ontwerp van decreet uitvoering geeft aan eerder bereikte akkoorden over het basisonderwijs, de kleuterparticipatie en meertaligheid in het basisonderwijs. Als de kleuterparticipatie verhoogt, moet ook de historische achterstand inzake de financiering van het kleuteronderwijs worden weggewerkt, benadrukt collega De Ro. Taalinitiatie moet ook het voorwerp uitmaken bij de bespreking van de hervorming van de lerarenopleiding. Open Vld is tevreden met de schaalvergroting binnen het volwassenenonderwijs en hoopt dat dat tot een efficiëntere inzet van de middelen zal leiden. De verlenging van de GOK-middelen vindt de heer De Ro dan weer uitermate belangrijk. Hij hoopt dat dat in een volgend decreet zal worden geregeld.

Mevrouw Vera Celis denkt, in tegenstelling tot sommigen, dat de verhoging van de verplichte aanwezigheid van kleuters in de derde kleuterklas geen probleem zal zijn. Zij vraagt wel dat de minister inzet op kleuters uit de meest kwetsbare gezinnen. Ze gaat akkoord met de schaalvergroting in het volwassenenonderwijs, maar wil weten welke effecten de schaalvergroting zal hebben op het aanbod en het onderwijslandschap.

De heer Koen Daniëls, ook al namens de N-VA, betreurt dat het volwassenenonderwijs is opgenomen in dit ontwerp van decreet. De organisatie van dit onderwijs is dermate belangrijk dat een afzonderlijk decreet een betere oplossing was geweest. Het ontwerp realiseert een aantal belangrijke elementen van het masterplan hervorming secundair onderwijs en van verschillende conceptnota's rond kleuteronderwijs en het getuigschrift basisonderwijs. Hij heeft wel vragen bij de timing van een genadejaar voor internaten.

Mevrouw Helsen is dan weer tevreden met het getuigschrift basisonderwijs, ook voor leerlingen die niet alle eindtermen hebben bereikt, moet dit een betere oriëntatie mogelijk maken. Het begrip 'individueel aangepast curriculum' wordt nu eindelijk duidelijk gedefinieerd. Zij stelt dat de nieuwe regelgeving fusieoperaties van de CLB's niet mag afremmen.

Minister Crevits beantwoordt de vragen en opmerkingen, onder andere betreffende kleuterparticipatie, waarbij de ouderbetrokkenheid cruciaal is. De gelijkstelling van de werkingsbudgetten kleuter- en lager onderwijs staat in de ontwerptekst van het toekomstplan voor het basisonderwijs. Inzake taalonderwijs is de voorrang Frans bij taalinitiatie geschrapt. Zo krijgen scholen de vrijheid van keuze tussen Frans, Duits of Engels.

Het verwerven van een getuigschrift basisonderwijs geeft invulling aan de eigen finaliteit van het basisonderwijs. Inzake levensbeschouwelijk onderwijs werden alle omzendbrieven gescreend en de overvloedige bepalingen geschrapt.

Een nieuwe omzendbrief maakt de keuze voor een van de erkende godsdiensten of voor een vrijstelling mogelijk. De schoolinterne beroepsprocedure moet uiterlijk op 15 september bekend zijn. Na uitputting van die mogelijkheid is de stap naar een rechtscollege mogelijk.

De minister geeft ook een stand van zaken van de hervorming van de internaten. Het onderzoek naar de facturatie van extra studiekosten in het hoger onderwijs heeft geen algemeen probleem vastgesteld, aldus minister Crevits. Voor de hervorming van het volwassenenonderwijs zou een apart decreet passender zijn geweest, geeft zij toe. Maar een verzameldecreet heeft drie doelstellingen: technische verbeteringen en vereenvoudigingen, dringende aanpassingen voor de start van het schooljaar, en uitvoering van elementen uit conceptnota's. De decretale maatregelen geven uitvoering aan de conceptnota Volwassenenonderwijs en zijn bedoeld om vanaf 2019 slagkrachtige centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) te hebben. De volgende stap in deze hervorming is de nieuwe financiering vanaf 1 september 2019. Daarvoor hebben de centra een voldoende grote schaal en beleidskracht nodig.

Er worden elf amendementen ingediend, waarvan nummer 1 is ingediend door meerderheid en oppositie samen. Het betreft een antwoord op een vraag van de nieuwe rector van de Universiteit Antwerpen (UA) voor herschikking van de operationele bevoegdheden over personeel van de raad van bestuur en het bestuurscollege van de UA. De tien overige amendementen werden ingediend door leden van de meerderheid. Het ontwerp van decreet werd aangenomen met twaalf stemmen voor en één stem tegen bij twee onthoudingen. Dit is een verbetering ten opzichte van het schriftelijk verslag, daar staat: twaalf voor, twee tegen en één onthouding. (*Applaus bij sp.a, CD&V, Open Vld en Groen*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, beste collega's, het feit dat ik naar voren kom voor dit verzameldecreet, geeft natuurlijk aan dat er belangrijke zaken in staan, zowel in het decreet zelf als in de amendementen. Mevrouw Gennez heeft al verslag gegeven van de debatten, en de heer De Meyer van de inhoud. Maar ik wil toch even vanuit mijn fractie enkele klemtonen leggen. Ze geven uitvoering aan belangrijke onderdelen van het decreet. Ik overloop ze en stip ze kort aan.

De gevalideerde proeven op het einde van het lager onderwijs zijn cruciaal om zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit in ons lager onderwijs. We hebben er heel lang over gedaan om daar eindelijk zicht op te krijgen, in combinatie met het getuigschrift basisonderwijs. Je zou denken dat het getuigschrift basisonderwijs getuigt van het bereiken van een aantal doelen, maar dat is op dit moment niet zo. De N-VA is heel blij dat dit getuigschrift nu wordt gekoppeld aan een aantal doelen en dat de leerlingen uit de B-stroom, dat zijn de leerlingen die geen getuigschrift basisonderwijs verwerven, wel een attest meekrijgen waarop staat wat zij wél kunnen. Zij hebben meestal acht jaar in het lager onderwijs gezeten.

Mevrouw Gennez had het over het vreemdetalenonderwijs in het lager onderwijs. Wij zeggen zeer duidelijk dat het zeer goed is om jongeren te stimuleren om moderne vreemde talen – Frans, Engels en Duits – te verwerven, maar wel voor die jongeren die de onderwijstaal, het Nederlands, al zeer machtig zijn.

Het is dus niet de bedoeling om initiatie vreemde talen te geven als thuistaal, om in de Vlaamse Rand Frans te geven aan kinderen die al Frans kennen. Dit ondervangen we nu met dit ontwerp van decreet.

Ik weet niet hoe het komt dat sommige mensen nog vragen stellen over de aanwezigheid in de kleuterklas. Collega Duyck – ik moet professor zeggen, en ik

ben blij dat een aantal mensen nu glimlachen, want die zijn aan het luisteren –, professor Duyck heeft aangetoond dat 47 procent van de 15-jarigen die de basismatigheden wiskunde niet bereiken, niet naar het kleuteronderwijs zijn gegaan. Wel, door die 250 halve dagen kleuteronderwijs in te schrijven, maakt dat we mensen triggeren, in combinatie – want dat is daarnet natuurlijk niet gezegd – met de kinderbijslag waarbij we aan de 3- en 4-jarigen die voldoende dagen naar het kleuteronderwijs zijn geweest, 150 euro premie geven.

Collega Krekels heeft het al in de commissie gezegd, maar ik herhaal het hier nog eens: planlastvermindering, dat is iets waar leerkrachten en directies om smeken. Als we de planlast verminderen, moeten we ervoor zorgen dat leerkrachten en directies dit voelen en dat er niet enkel een planlastvermindering is op het vlak van administratie die een schooladministratie moet doorsturen. Onze fractie denkt dat er nog wel wat werk is en dat we moeten nagaan welke werkelijke bronnen van planlast er zijn.

Collega De Meyer heeft het zeer juist gezegd, en we sluiten ons daarbij aan: minimumpakketten zijn pakketten in het kader van de vrijheid van onderwijs die worden gegeven om bepaalde richtingen in te richten. Het is dan eigenlijk zeer raar dat die scholen kunnen zeggen dat ze toch het aantal leerlingen in die richtingen gaan beperken. Het wordt nu decretaal geregeld dat dit niet langer kan.

Collega van der Vloet zal blij zijn over de persoonsvolgende financiering, want de link tussen onderwijs en welzijn wordt gelegd, wat voor de N-VA belangrijk is. Op dit moment vangt het onderwijs een aantal leerlingen op die niet binnen kunnen in welzijnsvoorzieningen. Wat zeggen we nu? Als die leerlingen toch een persoonsvolgende financiering krijgen, dan kunnen ze in het onderwijs niet langer verlengd worden, want anders stropt het daar ook. Collega's, wij steunen het zeer graag dat dit is opgenomen.

Daarnet zijn we snel over duaal leren gegaan. Het is eigenlijk een voorstel van onze fractie dat ikzelf heb mogen verwoorden in de commissie. Het gaat erover dat een klassenraad moest oordelen van het laatst gevolgde structuuronderdeel of een leerling arbeidsrijp was, vooraleer deel te nemen aan duaal leren. Dat was eigenlijk een aberratie, want er waren een aantal leerlingen die niet rechtstreeks van een klassenraad kwamen, maar intussen hadden gewerkt of andere dingen hadden gedaan. Dan bestaat de relevantie van de laatste klassenraad niet, want dat is al een aantal jaren geleden. We expliciteren dit nu in dit ontwerp van decreet zodat de laatste klassenraad niet moet optreden maar dat de trajectbegeleider zelf kan oordelen of de leerling arbeidsmarktrijp is of niet.

Collega's, ik ben verwonderd dat u geen opmerking hebt gemaakt dat het volwassenenonderwijs thuishoort in een apart decreet. Normaal gezien zou uw kritisch oog het opgemerkt hebben, want het is iets fundamenteel over een bepaald structuuronderdeel dat men verwacht zou hebben in een apart decreet. Ik stel vast dat u enige mildheid aan de dag hebt gelegd voor dit ontwerp van decreet en het hebt laten staan. In dit ontwerp van decreet – en velen onder u zullen er al over aangesproken zijn – staat een belangrijke stap in verband met het volwassenenonderwijs: een rationalisatie om de middelen die er zijn, bewuster in te zetten voor zichtbaarheid, aanbod, cursisten enzovoort. Ik denk wel dat we op een aantal vlakken moeten gaan monitoren. Collega Celis heeft erop gewezen wat dit op het terrein gaat doen en dat we belangrijke onderdelen niet kwijt geraken.

Wat het hoger onderwijs betreft, heeft collega De Meyer aangehaald dat een extra opvolging van de evaluatie van EVC, elders verworven competenties, en EVK, elders verworven kwalificaties, op dit moment niet meer nodig is. Collega's, ik wil het hier op het spreekgestoelte wel zeggen: ik denk wel dat we erover moeten waken dat we die elders verworven competenties meer in het daglicht

zetten. We hebben heel wat mensen die competenties verwerven onder andere op de arbeidsmarkt en die moeten we valoriseren. Minister Muyters heeft daar al vaak op gewezen, en ik denk dat we dat nog kunnen versterken.

Er is iets heel opmerkelijks met langer werken. In het hoger onderwijs is het zo dat je op 65 jaar de facto op rust wordt gesteld, ook als je zelf verder wilt werken, ook als je de dynamiek hebt om verder te willen werken.

Wel, in OD XXVII doen we nu een aanpassing: er wordt ingevoerd dat mensen die 65 jaar worden in het academiejaar waarin ze aan het werken zijn, zonder akkoord van de instelling toch dat academiejaar mogen uitdoen. We denken dat dat een eerste, logische aanpassing is.

Dan is er de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. In mensentaal: dat gaat over studenten hoger onderwijs die het niet eens zijn met de beslissing van hun hogeschool. Ter zake is beslist dat men niet eindeloos kan blijven procederen bij die raad indien er geen nieuwe middelen worden aangevoerd. Dat zou immers natuurlijk een eindeloze procedureslag in stand kunnen houden.

Collega's, het zal u misschien verbazen dat de N-VA ermee akkoord is gegaan om de regel inzake de bestuursaal voor docenten hoger onderwijs, die op het niveau B2 is vastgelegd, te verlengen tot vijf jaar. We hebben dat bewust gedaan, omdat buitenlandse professoren die we aantrekken, eigenlijk in een 'tenure track' zitten, dat vijf jaar duurt. Het zou dan zeer raar zijn dat dat niet zou sporen. Je kunt die mensen immers ook niet ontslaan, want dat is een termijn van bepaalde duur. We hebben echter wel ingeschreven dat ze na twee jaar minstens het niveau A2 moeten bereiken, en dat de instelling een integratietraject moet uitwerken.

Wat de studiefinanciering betreft, zijn we blij dat erkende vluchtelingen ook in aanmerking blijven komen voor extra studiefinanciering, zoals voorheen.

Collega's, tot daar eigenlijk de hoofdbroek van OD XXVII. De N-VA-fractie is toch blij dat er heel veel in zit dat we belangrijk vinden, met hier en daar ook nog een aantal evaluatiepunten. Het zal u echter niet verbazen dat de amendementen hierbij, die we met zowel de meerderheid als de oppositie hebben ingediend, van ons toch nog enige toelichting vragen, vooral als het gaat over het ondersteuningsnetwerk. Collega Krekels zal daar dadelijk ook verder op ingaan. Ik licht een aantal zaken toe die belangrijk zijn voor de N-VA.

Ten eerste, de ondersteuning moet gebeuren in de klas, voor de leerling en voor de leerkracht, daar waar de leerling met een extra ondersteuningsnood zit. Dat is echt cruciaal voor onze fractie. Het kan niet langer zijn dat middelen van de belastingbetaler, waarover we hier in het parlement zwaar wikkelen en wegen waar we ze gaan inzetten, zouden verdwijnen naar allerlei coördinatiestructuren, waar heel veel wordt vergaderd, maar de leerkracht op de werkvloer het effect daarvan niet ziet. Het is die leerkracht die ondersteuning wil in de klas waar die leerling zit, en ondersteuning voor die leerling, dus niet enkel nascholing, waarbij een pedagoog een powerpointpresentatie komt doorklikken over wat autismespectrumstoornis is. Dat vraagt die leerkracht niet. Die wil zien hoe hij dat moet doen in zijn specifieke klassituatie.

Voorzitter, collega's, ik hoop dat u me toestaat om toch nog eens even voor te lezen wat in de memorie bij het ontwerp van decreet staat, niet alleen voor het verslag, maar ook voor de mensen die aan het kijken zijn, en ook voor een aantal koepels die menen dat er dingen niet in staan die er wel staan. Ik citeer: "Dit ontwerp van decreet heeft tot doel kinderen met een ondersteuningsnood maximaal en effectief ondersteuning te bieden in de klas en de betrokken leerkracht te ondersteunen en competent te maken met en voor deze ondersteuningsnood." Dat staat erin. Wie dus durft te beweren dat die middelen

naar een coördinatieorgaan moeten gaan, die moeten we een cursus lezen geven. Niet alleen begrijpend lezen, gewoon een cursus lezen. Dat staat er immers in.

Er staat ook duidelijk in het ontwerp: "De hoofdplicht bestaat in de ondersteuning van het onderwijzend personeel en van het kind dat (...) ondersteuning nodig heeft in het gewoon onderwijs. (...) Middelen binnen een ondersteuningsnetwerk die niet rechtstreeks worden aangewend voor leerling- of leerkrachtgerichte ondersteuning moeten worden verantwoord en goedgekeurd door alle lokale onderhandelingscomités van de betrokken scholen." Met andere woorden, en voor de leerkrachten die thuis aan het luisteren zijn, als er één lokaal onderhandelingscomité niet akkoord gaat om middelen af te wenden naar het centraal niveau, gaat het niet door. Collega's, ik denk dat we die boodschap zeer duidelijk moeten uitdragen, want helaas bereiken ons de dag van vandaag andere boodschappen.

Een tweede punt dat voor de N-VA zeer belangrijk is, is dat het rugzakprincipe behouden blijft voor leerlingen van het type 2, 4, 6 en 7/auditief. Dat zijn leerlingen met een diep verstandelijke beperking; met een zwaar motorisch probleem, bijvoorbeeld met dyspraxie; met een visuele beperking en leerlingen die doof zijn. Zij blijven rugzakfinanciering krijgen. De scholen buitengewoon onderwijs bieden de ondersteuning aan en zullen dat blijven doen. U, als bestuurders van een aantal onderwijsniveaus, stellen vast dat een aantal koepels andere informatie geven. Wel, u moet dan heel eenvoudig verwijzen naar paragraaf 2 van het amendement dat in de tekst is geïntegreerd. Het staat er letterlijk in: "de begeleidingseenheden worden door de Vlaamse Regering toegewezen aan de scholen voor buitengewoon onderwijs".

Een derde punt betreft een schrik die leeft inzake het basisaanbod voor kinderen van type 3 – karaktergestoorden –, van type 9 – autismespectrumstoornissen – en van type 7 – spraak- en taalstoornissen of basisaanbod. Wat moet daarmee gebeuren? Zij krijgen de ondersteuning dankzij reguliere middelen van het ondersteuningsnetwerk. Dat verdwijnt niet. Ze blijven recht hebben op ondersteuning. Dat is voor de ouders erg belangrijk. Want die ouders denken dat de andere kinderen een rugzakje krijgen, terwijl de hunne dat kwijt zijn. Dat klopt niet. We blijven voor hen zorgen. En we moeten er alle 124 over waken en ervoor zorgen dat belastinggeld wordt ingezet voor datgene waarvoor het hoort te worden ingezet.

Collega's, we hebben de scholen gevraagd ons te laten weten met wie ze samenwerken. Mevrouw Kerkels zal daar nog op ingaan. AgODi heeft een omzendbrief verstuurd naar elke individuele school. Elke school laat weten wat men wil. De vrijheid staat dus in het decreet. Maar in het veld leeft de idee dat die vrijheid er niet is. Dat is opmerkelijk. Maar ik begrijp dat. Ik heb een mail gelezen die van 1 juni 2017 dateert. Hij is van een niet nader genoemde koepel uit het vrij gesubsidieerd onderwijs. Daarin staat: "De komende dagen zullen we als koepel voorstellen lanceren over welke concrete scholen gewoon en buitengewoon onderwijs precies deel uitmaken van welk ondersteuningsnetwerk. Op dat moment zal elke school met kennis van alle betrokken partners kunnen aangeven of ze al dan niet deel willen uitmaken van het specifieke ondersteuningsnetwerk." Dat staat niet in ons amendement. In ons amendement staat dat elke school vrij kiest. Minister, als dit straks wordt goedgekeurd, zullen we u vragen om strikt toe te zien op de naleving van het decreet dat hier vandaag ter stemming wordt voorgelegd.

Ik sluit af met twee zaken. Een: er komt een belangrijke evaluatie, tegen 1 september 2019. Ik stip kort aan wat dat betekent. U vindt dat ook in het decreet terug. We zullen kijken naar het gehanteerde verdelingsmechanisme. We zullen kijken naar de impact op het personeel – iets waar veel mensen in het

buitengewoon onderwijs wakker van liggen. We zullen nagaan of de ondersteuning van de leerling en de leerkracht in de klas daadwerkelijk gebeurt. En we zullen nagaan of de middelen doelmatig worden aangewend. Voorzitter, ik denk dat u blijft zult zijn dat deze elementen in de evaluatie zijn opgenomen en dat we die effectief kunnen realiseren.

Mijn tweede punt is het amendement over het hoger onderwijs. We willen ervoor zorgen dat wanneer in vervangende activiteiten wordt voorzien, men dezelfde leerresultaten beoogt. Op het terrein was daar wat onrust over. Ik denk dat ik mag spreken namens de meerderheid die dit heeft ingediend. Het is de doelstelling van ons allen dat vervangende activiteiten in het hoger onderwijs dezelfde leerresultaten centraal stellen. Het is niet zo dat er vier studiepunten in de plaats komen en dat het niet uitmaakt. Dat klopt uiteraard niet. Zoals de mensen van SIO hebben verklaard, moet dit uiteraard een vervangende waarde in een opleiding hebben om het diploma niet te devalueren.

Tot daar namens mijn fractie een aantal belangrijke klemtonen en zaken die we samen in de gaten zullen houden. Nu zal mevrouw Krekels op basis van haar expertise en ervaringen nog een aantal extra zaken onder de aandacht brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik zal het enkel over de amendement hebben. De toelichting van de heer Daniëls namens onze fractie was voldoende duidelijk om alles te situeren en te kaderen. Ik zal me dus beperken tot de ondersteuningsnetwerken die we zouden willen oprichten voor het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het hoger onderwijs.

Daags na het akkoord over het amendement over deze gegevens was ik eigenlijk best tevreden. Ik had een goed gevoel met betrekking tot dit amendement. Ik dacht dat we goede beslissingen hadden genomen en dat alle vormen van samenwerking mogelijk zouden zijn. De scholen zouden vanuit wat nu al bestaat en wat ze nu al kennen verder kunnen werken om in heel Vlaanderen ondersteuning te bieden aan al onze basisscholen en secundaire scholen.

Dat goed gevoel is redelijk snel gekeerd toen ik de communicatie van de verschillende onderwijsverstrekkers onder ogen kreeg. Dit verliep immers niet in de geest van wat wij hebben bedoeld met het amendement dat wij hebben geschreven.

Passages worden zeer letterlijk uit het amendement gehaald. Ze worden buiten hun algemene context geplaatst. Alle scholen en onderwijsverstrekkers trekken aan hun eigen scholen. In tegenstelling tot de waarborgen, gaan de middelen niet langer rechtstreeks naar de koepels. Ze behoren toe aan de scholen in het buitengewoon onderwijs die ook zullen instaan voor het aanbieden van ondersteuning aan de basisscholen en secundaire scholen. De middelen zullen worden berekend op basis van het aantal leerlingen in die scholen in het gewoon onderwijs. Het gaat om de gehele leerlingenaantallen, maar ook om het gemiddeld aantal leerlingen uit het geïntegreerd onderwijs (gon) en het aantal gon-uren dat ze gedurende de voorbije zes jaar hebben gekregen.

De middelen zullen terechtkomen waar ze nodig zijn, namelijk in het buitengewoon onderwijs. Dit maakt de koepels blijkbaar wat ongerust. Ten gevolge van de in het werkveld reeds bestaande netoverschrijdende onderlinge samenwerkingen zullen de middelen waarschijnlijk wat worden verspreid.

Wat hierop is gevolgd in de communicatie die ik heb gelezen, voelde eigenlijk een beetje aan als een schoolstrijd. Dit keer is de inzet niet de ziel van het kind, maar de waarde van het kind. De koepels houden geen rekening met de lopende

samenwerkingsverbanden. Ze vertellen hun scholen koudweg dat scholen van het officieel onderwijs zich bij ondersteuningsnetwerken van het officiële net moeten aansluiten en dat scholen van het vrij onderwijs zich bij ondersteuningsnetwerken van het vrije net moeten aansluiten. Dat is echter niet wat het amendement inhoudt.

Het amendement is zeer duidelijk. Ik citeer: "Voor de vorming van ondersteuningsnetwerken wordt maximaal ingezet op samenwerkingen met scholen uit andere netten. Deze samenwerking kan minimaal de volgende vormen aannemen. Scholen kunnen, indien ze dit wensen, opteren voor ondersteuning door een ondersteuningsnetwerk van een ander net." We willen trouwens ook de inter-nettensamenwerking versterken. Er staat dan ook dat binnen regio's "een ondersteuningsnetwerk actief dient te zijn waarbij scholen van het officieel onderwijs zich dienen aan te sluiten". Maar er staat niet dat dit een zuiver ondersteuningsnetwerk van het officieel net moet zijn. Net zoals dit nu ook op de werkvloer gebeurt, kan iedereen, met andere woorden, met iedereen samenwerken. Ze kunnen samen de regio bedienen waarin ze zijn geplaatst. Alle scholen in die regio zouden van het netwerk gebruik moeten kunnen maken. Het zou niet mogen uitmaken of het gaat om scholen van het officieel net of van het vrij onderwijs.

De geest van dit amendement stelt dat de huidige samenwerkingsverbanden geconserveerd dienen te worden, uiteraard indien dit gewenst is door de scholen. Scholen van het gemeentelijk onderwijs moeten blijvend kunnen samenwerken met scholen van het buitengewoon onderwijs uit het vrij onderwijs, of scholen van het provinciaal of gemeenschapsonderwijs, en vice versa. Alle mogelijkheden onderling moeten mogelijk zijn, en zijn dat ook in dit amendement.

Beweren dat dit niet kan, is gewoon foutief. Het is gewoon een fout als men beweert dat dit niet langer kan. Toch word ook ik als schepen van Onderwijs in mijn gemeente daarmee geconfronteerd. Mijn school geeft aan dat ze niet langer mag samenwerken met een school uit het vrije onderwijs, waar ze nu GON-ondersteuning (geïntegreerd onderwijs) geniet. Ze wil met die school blijven samenwerken, omdat ze er een goed contact mee heeft. Er is een goed vertrouwen, er wordt goed onderling samengewerkt, maar ze krijgt van de Onderwijkskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG) mee dat ze dat wel kan doen, maar dat ze tegen 1 januari 2018 aangesloten moet zijn bij een officieel net. Als ze dan later bij dat net aansluit, zal alles geregeld zijn, en dat geeft dus meer nadelen dan voordelen. Dat klopt niet. Deze school moet zich kunnen aansluiten bij de school en het netwerk die ze verkiest.

En ik doe dan ook een oproep aan de scholen. Ik zeg dat ook aan de scholen uit onze scholengemeenschap. Ze moeten kiezen vanuit hun ervaring en ze moeten kijken naar de noden van hun kinderen en leerlingen. Op basis daarvan moeten ze kiezen welk ondersteuningsnetwerk kan geven wat nodig is, wat de leerkrachten nodig hebben, wat de kinderen nodig hebben.

Wie beweert dat dit niet kan, is gewoon van slechte wil, die leest dit amendement verkeerd, die is moedwillig en gaat voorbij aan het functioneel inzetten van middelen en mensen.

Onze focus in de onderhandelingen was en is nog steeds de kleuter, de leerling, de student en zijn leerkracht, die nood heeft aan ondersteuning, rechtstreeks in de klas, ook voor de competentiebegeleiders. We vragen hun om rechtstreeks in die klas te komen, om naast de leerkracht te staan om te zien hoe dat nu functioneert in die bepaalde klas. Waar die ondersteuning dan vandaan komt, dat is van secundair belang – als die ondersteuning er maar is, en als die maar goed is. Dat zou geen zorg mogen zijn van ouders, van leerkrachten en van leerlingen vandaag. Ze zouden nu al gerust moeten zijn dat ze volgend jaar de ondersteuning zullen krijgen die ze nodig hebben en vragen, omdat die gewoon wordt voortgezet op

basis van de middelen die verdeeld zullen worden, en waarbij ieder kind ook geteld wordt: het kind met een verslag, het kind zonder een verslag. Ieder kind wordt bij de berekening van de middelen geteld.

Ik richt me dus tot de verschillende koepels als ik zeg dat ze hun verantwoordelijkheid moeten nemen, dat ze de werking die ze hebben moeten volgen en dat ze de bestaande samenwerkingen moeten uitbouwen, netoverschrijdend zoals dit nu reeds het geval is.

Ik doe ook nog een bijkomende oproep. We wensen uiteraard dat dit ondersteuningsnetwerk maximaal zou inzetten op de ondersteuning van leerkrachten en leerlingen. Voor leerlingen vanwege hun specifieke onderwijsbehoeften, voor leerkrachten om te leren omgaan met diversiteit en de nodige aandacht te geven aan ieder kind van de klas: het bijzondere kind, het gewone kind, het hoogbegaafde kind, ieder kind van de klas. Indien dit niet lukt, als ouders of leerkrachten merken dat het niet lukt, dat de ondersteuning die we trachten te bieden niet voldoende is, dat hun kinderen ongelukkig worden omdat ze steeds worden geconfronteerd met hun beperking en met hun grenzen, dan mogen we niet vergeten dat ons buitengewoon onderwijs ook een uitstekende lesfunctie invult, en dat kinderen pas daar echt tot ontplooiing kunnen komen, gelukkig zijn en erin slagen gekwalificeerd uit te komen met een positief zelfbeeld. We handhaven dan ook de stelling: gewoon onderwijs als het kan, absoluut, inclusief onderwijs als het kan, absoluut, maar ook buitengewoon onderwijs als het nodig is.

Tot slot ga ik nog even in op het amendement in verband met het ondersteuningsmodel in het hoger onderwijs. De heer Daniëls heeft al een belangrijk item aangehaald. Ook hier is het belangrijk dat we de middelen rechtstreeks aan het hoger onderwijs geven, waardoor ze die zelf kunnen inzetten in de bestaande werking en ze die verder kunnen uitbreiden, en dat ze ook middelen kunnen inkopen vanuit het buitengewoon onderwijs, zodat we de kinderen die overgaan van het secundair naar het hoger onderwijs een warme overdracht kunnen garanderen inzake zorg en ondersteuning. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Het is niet gebruikelijk om bij een verzameldecreet een lange tussenkomst te houden, maar door de inhoud van het decreet zal het deze keer anders zijn. Ik wil zelf heel kort ingaan op de verschillende artikelen die zijn opgenomen in het ontwerp van decreet. Daarna wil ik stilstaan bij de amendementen die we hebben ingediend, omdat die toch wel een serieuze impact hebben op het onderwijsveld.

Collega De Meyer, verslaggever, heeft al aangehaald dat een verzameldecreet altijd de bedoeling heeft de huidige regelgeving te verbeteren, daar waar we vaststellen dat er problemen zijn op het terrein om de regelgeving toe te passen, omdat die onvoldoende kan inspelen op nieuwe elementen binnen onderwijs. In die zin kunnen we de beslissingen die we gaan nemen door dit ontwerp van decreet goed te keuren, ten volle ondersteunen.

Naast het verbeteren van de huidige regelgeving is in dit ontwerp van decreet uitvoering gegeven aan de conceptnota's die zijn opgemaakt in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs en de conceptnota Volwassenenonderwijs. Het is inderdaad niet gebruikelijk om dit allemaal op te nemen in een verzameldecreet. Meestal gebeurt dat in een apart decreet. Die logica is van toepassing binnen onderwijs. Belangrijk is natuurlijk dat de regelgeving, al of niet in een verzameldecreet, goede regelgeving is.

We kunnen deze regelgeving ondersteunen omdat wat het basis- en secundair onderwijs betreft, de dingen die we goedkeuren een versterking zullen inhouden

voor de interne kwaliteitszorg van scholen, en dat is belangrijk. Het zal ook meer dan vandaag de talentontwikkeling mogelijk maken en het zal de oriëntering van leerlingen binnen het onderwijs versterken. Dat zijn de redenen waarom we de maatregelen, opgenomen in het ontwerp van decreet en uitvoerig toegelicht door de verslaggevers, ondersteunen.

Met betrekking tot de rationalisatie van de centra voor het volwassenenonderwijs zijn we ervan overtuigd dat het de zichtbaarheid zal vergroten en dat het zal kunnen inspelen op de noden en behoeften van cursisten. Ook noden en behoeften van specifieke doelgroepen zullen een betere invulling kunnen krijgen. De professionalisering van het personeel zal beter mogelijk zijn. Het efficiënter bestuur en beheer wordt met deze regelgeving mogelijk gemaakt. Dat zijn de redenen waarom wij de verschillende artikelen met betrekking tot het volwassenenonderwijs zullen goedkeuren.

Met de meerderheid hebben we verschillende amendementen ingediend. Een belangrijk onderdeel is het ondersteuningsnetwerk. De meerderheid is hierbij kunnen vertrekken van belangrijk en degelijk werk dat de verschillende sociale partners hebben geleverd. Ze zijn al sinds 2015 in overleg om te bekijken op welke manier we de ondersteuning van het gewoon onderwijs in de toekomst het best vormgeven. Vanuit dat akkoord zijn we vertrokken en hebben we een aantal elementen verfijnd en hebben we dit amendement dan ook ingediend.

De ondersteuningsnetwerken houden toch wel een aantal belangrijke elementen in. Wij vinden het een mooie stap vooruit dat het medischdeficitdenken verlaten wordt, geleidelijk aan, en dat het handelingsgerichtwerken binnen onderwijs meer en meer centraal komt te staan. Dat is positief.

Positief is ook dat het in de toekomst, om ondersteuning te krijgen binnen ons gewoon onderwijs, niet meer nodig is om over een toegekend label te beschikken. Dat komt tegemoet aan die leerlingen die vandaag vaak opgroeien in financieel zwakkere gezinnen waardoor ze niet altijd de mogelijkheid hebben om zich uitgebreid te laten onderzoeken om een attest te verwerven waaraan een ondersteuning gekoppeld wordt. Deze aanpassing maakt het mogelijk dat deze kinderen zonder labeling en zonder attestering toch ook de ondersteuning krijgen binnen het gewoon onderwijs, en dat juichen wij toe.

De continuïteit van de zorg die verzekerd wordt in dit ondersteuningsmodel is belangrijk. Ouders en leerlingen hoeven zich geen zorgen te maken of ze nog zullen kunnen genieten van de ondersteuning waar ze het voorbije schooljaar op hebben kunnen rekenen. Er wordt ook zekerheid geboden aan de personeelsleden die vandaag actief zijn binnen het onderwijs. De competenties die zij verworven hebben, kunnen ze behouden, dat is een belangrijk element in dit concept.

De geleidelijkheid die is ingebouwd om de verschuivingen die mogelijks verbonden zijn aan de vorming van de netwerken, hebben wij ingeschreven in het amendement: dat is ook een positieve zaak. De duidelijkheid en het afgebakende traject bieden mogelijkheden om de ondersteuningsnetwerken in de toekomst verder te verankeren, en om ernstig na te denken over het statuut van de ondersteuners.

We hebben altijd de vraag gesteld om de middelen die tot op vandaag werden ingezet binnen onderwijs om leerlingen met specifieke noden te ondersteunen in de toekomst te bundelen om die integrale aanpak mogelijk te maken, en dit wordt in het nieuwe ondersteuningsnetwerk gerealiseerd. Dat zal naar onze mening heel duidelijk meer kansen bieden om de ondersteuning die nodig is, in te zetten waar ze nodig is. Men zal daar flexibel mee kunnen omgaan.

De flexibiliteit qua inzet van personeel als ondersteuning is dus cruciaal en wordt dus mogelijk in het model dat nu vorm gekregen heeft. Dat vinden wij belangrijk.

Er wordt ingezet op samenwerking, expertisedeling en cocreatie binnen de ondersteuningsnetwerken en dat zal ertoe leiden dat de expertise wordt versterkt en dat de kwaliteit van het onderwijs alle kansen krijgt om nog te verbeteren, terwijl we mogen stellen dat de kwaliteit vandaag al sterk is.

Tot slot vinden wij het ook belangrijk dat dit concept ruimte biedt voor de professionalisering van leerkrachten.

CD&V heeft altijd gezegd dat kwaliteit van onderwijs een belangrijke doelstelling is voor ons. Expertiseontwikkeling en expertise inzetten in die ondersteuningsnetwerken moeten centraal staan. We hebben een regeling getroffen, en het terrein is zich vandaag volop aan het zetten. De netwerken worden ontwikkeld. We hebben in het concept eigenlijk alles van ontwikkeling mogelijk gemaakt: netgebonden en netoverstijgende samenwerking. We zetten heel sterk in op samenwerking, maar alle samenwerkingsverbanden zijn mogelijk. Het klopt dat het niet correct is dat een aantal zaken niet mogelijk zouden zijn. Wij maken in deze regelgeving alles mogelijk.

Daarom, minister, is het belangrijk dat wij de verdere ontwikkeling op het terrein die zich nu afspeelt, alle kansen moeten geven, en dat we vertrouwen moeten hebben in de keuzes die scholen maken, want dat is de verantwoordelijkheid van de scholen. Ik vind dat we vertrouwen moeten hebben in de scholen dat ze de juiste keuzes zullen maken.

We moeten dus wel een goede opvolging doen van datgene wat op het terrein aan ontwikkeling gebeurt. En, minister, ik denk dat het niet enkel en alleen belangrijk is om te weten wie nu in welk netwerk zit, maar dat het ook interessant is dat we, indien er andere keuzes worden gemaakt, ook weten waaróm er andere keuzes worden gemaakt of waarom bepaalde keuzes níét worden gemaakt. Het is belangrijk dat we dan ook nagaan of we in de regeling die we vandaag treffen naar de toekomst toe belemmeringen moeten wegnemen, indien er belemmeringen zouden zijn.

Want, laat het duidelijk zijn, voor ons staat de leerling centraal. Het is belangrijk dat expertise wordt aangeboden daar waar ze nodig is en dat de kwaliteit van het onderwijs vooropstaat. Ik stel zelf vast dat scholen ook de leerling centraal stellen, dat ze het belangrijk vinden dat het kind de juiste ondersteuning krijgt en dat de mensen met de meeste expertise worden ingezet daar waar de expertise ook nodig is. Daarom is het cruciaal dat er een goede invulling wordt gegeven aan deze ondersteuningsnetwerken en aan de ondersteuning die moet worden geboden aan de leerlingen binnen het gewone onderwijs en dat de invulling van de functies binnen de ondersteuningsnetwerken gebeurt met experts.

Ook daar moeten de scholen hun verantwoordelijkheid nemen. De mensen die vandaag de expertise hebben, moeten de kans krijgen om te functioneren in die ondersteuningsnetwerken. De personeelsleden die tijdelijk een andere opdracht willen opnemen in die ondersteuningsnetwerken moeten daartoe de mogelijkheid krijgen, ook al is dat binnen een ander ondersteuningsnetwerk van een ander onderwijsnet. Eigenlijk staat die flexibiliteit boven op de netgebonden werking die nodig is.

Expertise en kwaliteit moeten centraal staan. Daarom is het belangrijk om ook op te volgen of de expertise, de kwaliteit die we nodig hebben, ook centraal staat bij die scholen die er vandaag een invulling aan moeten geven. Samenwerking in het belang van het kind en ervoor zorgen dat er niets in de weg staat om dat te realiseren: dat vinden wij vanuit onze fractie heel belangrijk.

Ik wil ook ingaan op het amendement met betrekking tot het hoger onderwijs. We treffen daar een zeer goede regeling, opdat inclusief hoger onderwijs mogelijk is.

We hebben allemaal in onze mailbox het bericht ontvangen over de interpretatie van ons amendement. Ik denk dat we in de commissie duidelijk geweest zijn over hoe het moet worden geïnterpreteerd. De collega's hebben het al gezegd en ik wil het zelf nog herhalen, zodat er geen discussie over is. Daar waar er vrijstelling gegeven wordt en een andere onderwijsactiviteit gerealiseerd wordt, is het uiteraard de bedoeling dat dezelfde leerresultaten centraal staan. Laat dat zonder twijfel zijn.

In verband met het amendement dat we, zowel met meerderheid als oppositie, hebben goedgekeurd in de commissie met betrekking tot de Universiteit Antwerpen, wil ik de collega's bedanken dat dit mogelijk is over alle partijen heen, zodat de universiteit op een soepele manier kan werken en haar instelling op een goede manier kan uitbouwen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Een genummerd onderwijsdecreet is meestal niet de meest sexy legistische textuur, als ik dat zo mag uitdrukken, voorzitter.

Collega Daniëls zei daarnet dat u er een beetje de bewaker van moet zijn dat dat zo clean, zo administratief mogelijk is. De administratie, het kabinet en de meerderheid zijn er dan toch in geslaagd om van dit onderwijsdecreet een verdomd sexy stuk te maken, als ik het zo mag zeggen.

Ik zeg dat omdat de zesentwintig voorgaande onderwijsdecreten niet altijd over de meest stichtende teksten gingen.

Dit waren inderdaad heel vaak aanpassingen van stukjes die waren vergeten en moesten worden aangepast om soms tot op het individuele niveau in het onderwijs mensen in hun statuut, scholen of regio's vooruit te helpen of althans niet achteruit te helpen.

Als we het aantal thema's bekijken, dan zit daar heel wat in dat scholen de mogelijkheid moet geven om vanaf 1 september een aantal zaken te doen die ze in het verleden niet of minder konden doen.

Voor mijn fractie is het vroeger beginnen met andere talen – we proberen het woord 'vreemde' talen niet meer te gebruiken – een heel belangrijke stap. De onderwijsinspectie heeft vorige week in de commissie haar jaarverslag toegelicht. Een groot hoofdstuk daaruit ging over het Frans in de basisschool. Dat is voorlopig nog altijd de enige tweede taal die daar wordt gegeven. De titel van dat stuk uit het jaarverslag luidt: 'Van het vullen van een vat naar het ontsteken van een vlam'. Over de grenzen van meerderheid en oppositie heen lijkt dit me een mooie titel om aan leerkrachten en directies mee te geven.

In de jaren 60, 70, 80 tot midden jaren 90 kon Vlaanderen pronken met een grote talenkennis bij de jongeren, zowel in het algemeen, technisch als beroeps-onderwijs, maar daar moeten we ons nu wat zorgen over maken. Ik wil hier geen negatief verhaal ophangen, maar we zien wel dat sinds de Europese Commissie als aanbeveling aan haar lidstaten gaf om één taal, de moedertaal, en twee andere talen uit de Europese Unie te onderwijzen, heel wat lidstaten in gang zijn geschoten om meer talen aan te bieden en daar vroeger mee te beginnen. Dit is het stokpaardje van nogal wat collega's, en ook bij ons op de studiedienst is men daar zeer actief mee bezig. Nogal wat academici contacteren ons daarover en wijzen op het feit dat we in Vlaanderen veel te laat beginnen met andere talen.

Dit parlement zal straks bij de stemming niets opleggen. Het wordt dus geen verplichting, wat voor sommigen misschien een punt van kritiek zal zijn. We bieden scholen die personeel hebben dat zich daartoe professioneel in staat voelt,

de kans om vroeger met die andere talen te beginnen. En effectief, op 1 september 2017 zal er misschien een school in Mol, Brakel of Vilvoorde beginnen met het aanbieden van Engels in het derde leerjaar. We hebben de Erasmus-generatie, die zelf in het buitenland heeft gestudeerd en die zich een andere taal meester heeft gemaakt. Zij zouden die nu moeten kunnen gebruiken.

Voorzitter, u woont in een streek waar de talen zeer dicht bij elkaar liggen: het Nederlands, het Duits en het Frans. Ik kan me heel goed inbeelden dat in uw regio voor nogal wat basisscholen een taalinitiatie in het Duits zeer interessant kan zijn aangezien de economische belangen en de culturele banden van dat stuk van Vlaanderen meer aansluiten bij het Ruhrgebied, Keulen, Aken, Luik. Die vrijheid geven wij de scholen nu.

Ik heb een aantal teksten gelezen waarin daar nogal schamper over wordt gedaan. Wij doen daar met onze fractie niet aan mee. Af en toe moet men kleine stappen zetten om nadien grote stappen te kunnen zetten.

Een even kleine stap misschien voor sommige tegenstanders van dat principe, is de stap om het aantal halve dagen dat kleuters in de derde kleuterklas aanwezig moeten zijn, op te trekken. Uiteraard zal die ene maatregel geen spectaculair effect hebben, maar het is één van de vele maatregelen die we nemen.

Vorige vrijdag heeft de regering zich nog gebogen over de kinderbijslag. Ook in de hervorming van de kinderbijslag zitten er elementen die mensen moeten aanmoedigen om hun kinderen vroeger en meer naar het kleuteronderwijs te sturen. Al die kleine elementen, zowel wetgevend als stimulerend via middelen die we aan ouders geven, moeten daarvoor zorgen. Ook het actieplan basisonderwijs waarvan alle partijen hopen dat het kleuteronderwijs effectief meer middelen krijgt waar het historisch recht op heeft, zal ertoe leiden dat kleuters meer naar school zullen gaan. Nogal wat professoren geven aan dat de impact daarvan moeilijk kan worden onderschat.

Het is trouwens ook een mooie aanmoediging voor al onze kleuterleiders en –leidsters om niet zomaar over hun niveau van het onderwijs door anderen schamper te laten doen. Integendeel, ik denk dat iedereen die in het kleuteronderwijs actief is, van kinderverzorgster tot kleuterleider en de mensen die dat pedagogisch ondersteunen, dit als een hart onder de riem mogen beschouwen: zij zijn aan het echte fundament bezig van heel wat jonge mensen.

Over de toetsentoolkit ga ik niet te veel uitweiden. Het getuigschrift basisonderwijs voor iedereen vind ik zelf nogal een emotioneel stukje van de tekst. Ik weet dat wetteksten zelden grote emoties kunnen verbergen, maar voor iedereen die hier al eens als lokale schepen van Onderwijs of als dame of heer die uit het onderwijs komt of als politicus geïnviteerd is om getuigschriften basisonderwijs uit te reiken: je zult maar dat jongetje of meisje zijn dat effectief aan het einde van het rijtje komt en een lege enveloppe of geen enveloppe krijgt en waaraan dan wordt gezegd: 'Je hebt toch je best gedaan.' Er wordt niets aan meegegeven. Wel, als we dit goedkeuren, zal het vanaf volgend jaar anders zijn. Er zijn goede initiatieven, dat wil ik ook onderstrepen, dit decreet is hiermee niet eerst. Er zijn ook scholen die al heel bewust een getuigschrift maken, dat weliswaar geen getuigschrift basisonderwijs is, maar waar wel heel duidelijk in vermeld staat wat kinderen al wel kunnen en waar middelbare scholen, de B-stroom bijvoorbeeld, kunnen op inspelen. Nu geven we een eerste belangrijke aanzet van een echt getuigschrift.

Collega's, we gaan een stap zetten in het volwassenenonderwijs. Collega Daniëls, voor onze fractie zou zo'n belangrijk thema heus ook wel een apart decreet verdienen, maar dat kunnen we over andere thema's, zoals het ondersteuningsmodel, ook zeggen. Het is vooral belangrijk dat dit vandaag kan worden

goedgekeurd en dat de rationalisatie in het volwassenenonderwijs datzelfde volwassenenonderwijs ook wel wat zuurstof en toekomstkansen kan geven. Ik denk dat dat nodig is. Er zijn doemdenkers die denken dat daarmee het volwassenenonderwijs in heel veel dorpen en kleinere steden zal verdwijnen. Ik denk dat we er mee over moeten waken dat de efficiëntie niet zal leiden tot vershraling op het terrein. Wij geloven dat de twee mogelijk zijn.

Ik kreeg daarnet een berichtje met de opmerking dat het toch raar is dat er al meer over de amendementen is gesproken dan over het decreet zelf. Hoe zou dat komen, collega's? Omdat heel veel leerkrachten en heel veel directies, heel veel ouders en leerlingen wakker liggen van wat er straks goedgekeurd wordt in een aantal amendementen. Dat is toch niet min. Minister Tommelein zat hier net schouder aan schouder met de minister van Onderwijs. De Vlaamse Regering trekt op kruissnelheid 15,2 miljoen euro extra uit voor een aantal zaken die budgettair vergeten waren in het verleden voor kinderen die in type 2 en in type 3 geen gon-begeleiding kregen en die in het M-decreet eigenlijk al opgevestigd waren maar waar geen financiën aan gekoppeld waren. Het feit dat we daar middelen voor geven en die toevoegen aan de middelen, en het feit dat het aantal voltijdse mensen die zich kunnen bezighouden met de zorg over kinderen met bijzondere noden, zal toenemen met maar liefst meer dan 300 fulltime-equivalenten, dat is toch moeilijk een kleine stap te noemen, integendeel.

Collega Daniëls en collega Krekels, jullie hebben al wel uiting gegeven aan enig ongenoegen, enige frustratie die we af en toe hebben moeten verbijten de afgelopen weken. Ik denk dat de minister er in de commissie al zelf op heeft gewezen. Het is toch hemeltergend dat er op dit moment wordt gezegd dat er achteruitgang is, dat er ontslagen gaan vallen, dat er minder mensen actief zullen zijn met die leerlingen, als je kijkt naar de budgetten en het aantal mensen dat zal toenemen. De voorzitter van de commissie Onderwijs, mevrouw Helsen, heeft zelfs letterlijk gezegd: 'We zullen onze tenen nog moeten uitkuisen om elke plaats in te vullen met de beste man of de beste vrouw om voor de kinderen te zorgen.'

Ik heb zelf het voordeel gehad om als inrichter van onderwijs zeer actief bezig te zijn met de prewaarborg en de waarborg. Wij hebben het principe gehuldigd om mensen te laten kandideren en de besten te kiezen. We hadden het voordeel dat we meer kandidaten hadden voor de plaatsen dan dat er plaatsen waren. Ik wil nog eens hulde brengen aan al die mensen die dat de afgelopen twee jaar hebben gedaan, en bij gon en ion al decennia doen. Daar zit heel wat expertise. Ik hoop dat we de nieuwe functies kunnen invullen.

Het principe dat ingevoerd wordt – en dat is voor iedereen in de commissie Onderwijs wel wat denkwerk geweest – van de linearisering en het wat loslaten van het medische verhaal, is een heel belangrijk principe. De cijfers die de minister heeft vermeld in de commissie, dat kinderen met een verslag voorname-lijk te vinden zijn in de middenklasse en de hogere sociale klasse, zijn voor heel veel mensen een bewijs dat we met die 70-30 een heel belangrijke stap zetten. Want dat betekent effectief dat scholen middelen gaan genereren, maar niet per se allemaal op basis van verslagen. Uiteraard bepalen we met de 30 procent ook dat we wat de laatste zes jaar is geattesteerd, ook meenemen. We leggen dat niet zomaar naast ons neer.

Maar zodra die middelen gegenereerd en teams gevormd zijn, beste collega's, moet er wel een belangrijke stap gezet worden. Die teams moeten in alle onafhankelijkheid kunnen werken. We hebben er gisteren nog, met een aantal collega's die hier vandaag aanwezig zijn, lang over gediscussieerd in een van de koepelorganisaties zelf. De onafhankelijkheid van de mensen die erin werken, en de sterkte van die mensen, zal ertoe moeten leiden dat tegen scholen wier

zorgvragen zich alleen maar op niveau 0 en 1 van het zorgcontinuüm bevinden, gezegd wordt: 'U brengt wel middelen in de pot doordat u zich aansluit bij ons netwerk, maar u hebt niet per se het recht om al die uren en al die middelen daar weer uit te halen.'

Het systeem heeft twee fases. Je genereert als school uren, en nadien moeten die teams op basis van professionaliteit, ervaring, kunde en sterkte in alle onafhankelijkheid tegen scholen kunnen zeggen: 'U brengt maar een beetje in, maar u hebt zo veel zorgen dat we u meer gaan ondersteunen. En een andere, grote school met minder zorgkinderen brengt veel in, maar zal minder ondersteuning krijgen.' De vorige sprekers hebben er al heel sterk op gewezen dat in het amendement heel duidelijk omschreven wordt dat we met de evaluatie willen toezien op het sterk monitoren van dat soort dingen.

Mogen er nu veel of weinig ondersteuningsteams zijn in een regio? Onze partij heeft in het verleden altijd, zowel lokaal als Vlaams, proberen te werken aan het zo efficiënt mogelijk inzetten van middelen. Zeker als er, wat ons betreft, één pure levensbeschouwing aan te pas komt – en het ondersteunen van een kind met ASS of een zware leerstoornis, is wat ons betreft iets dat buiten levensbeschouwing valt, want dat gaat over zorg geven aan kinderen – mocht dat voor ons ook gerust één netwerk zijn per logische regio. Ik denk dat dat bij velen leeft. Mensen die daar van buiten het onderwijs naar kijken, waren in het begin bevreesd. Ze lazen dat in de krant en vroegen zich af of er bijvoorbeeld in Antwerpen of Gent vier kleuren van autootjes zouden rondrijden, van het ondersteuningsteam van het provinciaal onderwijs, het ondersteuningsteam van het katholiek onderwijs, het ondersteuningsteam van het GO!, het ondersteuningsteam van het OVSG. We hebben dat niet teruggebracht tot één wagen, collega Krekels. Dat weten we allebei. Maar we hebben het toch al minstens zo teruggebracht dat er in een regio twee actief zouden kunnen zijn, en dat niet iedereen gaat beginnen met de middelen zo te laten verwateren dat het uiteindelijk vanuit het eigen koninkrijk bediend wordt, maar dat het op de werkvloer minder gaat volgen.

De afgelopen weken hebben de meeste collega's effectief die amendementsteksten moeten sturen naar iedereen die ongerust berichten stuurde, die nieuwsbrieven doorstuurde, verslagen van vergaderingen doorstuurde, zelf aanwezig was op vergaderingen, en er op den duur niets meer van begreep. Want ze volgden ons op Facebook en Twitter. En onze hoeraberichten waren dat we een stap voorwaarts gezet hebben, en ze zeiden tegen ons dat we twee stappen achteruit gezet hebben. En telkens als we die amendementsteksten doorstuurden, zeiden mensen: 'Is het dát wat er staat?'

Want wat staat er nu eigenlijk? Fase één is, voor het officiële onderwijs: zorg voor logische regio's. Dat klinkt raar, 'logisch' in een wettekst zetten. Ik denk dat daar wel wat juristen vragen bij zullen hebben, maar het is vanuit de buik, vanuit het veld gegroeid. Het is logisch, om mensen niet over heel Vlaanderen over en weer te laten rijden, en om niet vast te stellen, zoals bij andere organisaties die in Onderwijs actief zijn, dat mensen na een periode van tien, twintig jaar in hun functie te werken, zeggen dat ze meer in hun auto zitten dan dat ze kinderen of leerkrachten kunnen begeleiden. Logische regio's zouden voor ons dus lokaal moeten groeien en niet te groot zijn.

Zij moeten dat doen, en dan kan er een officieel netwerk van start gaan. Dat netwerk kan samenwerken met andere netwerken of met vrije netwerken. Dat is ook zeer duidelijk, dacht ik. Maar het leidde toch wel tot wrevel op het terrein. Als je alleen maar over samenwerking spreekt, zal dat niet werken. Daar was een collega de nacht dat we onderhandeld hebben, heel duidelijk over. Er moet ook een vergoeding tegenover staan. Als je werk presteert, moet je die uren kunnen krijgen. Ook daar heeft het amendement voorzien dat men dat zal kunnen doorgeven.

Ten slotte herhaal ik hier voor alle mensen die mij en anderen daarover hebben gecontacteerd, nog eens duidelijk dat nergens in dit decreet iemand die dat straks gaat goedkeuren, verbiedt dat een vrije school zich aansluit bij een officieel netwerk. Toch, collega's, blijft dat de ronde doen. Dus: kan een school waar een kind zit dat nu wordt begeleid door een begeleider van het GO!, maar die zelf behoort tot een ander net, dat kind nog laten begeleiden? Ja, als die school zegt dat de zorgvraag er al jaren goed wordt opgevangen door die begeleider, en als zij dat jongetje of meisje willen begeleid blijven zien, in overleg met de ouders en met het team, dan moet dat kunnen in elke richting. Dat zal dan misschien wel door het ondersteuningsteam moeten worden opgevolgd. Dat zal dan misschien niet vanaf de eerste dag goed zitten. Maar het decreet blijft hierin voorzien. Hetzelfde in andere richtingen.

Collega's, we hadden de voorbije dagen al verschillende emotionele vergaderingen daarover. Ik moest terugdenken ... – en ik kijk naar de heer Van Dijck, omdat ik zeker ben dat hij hier al was en zich de zin 'primauteit van de politiek' nog herinnert. Het is bijna politieke geschiedenis van het land, maar het stond in 1999 in het bestuursakkoord: de primauteit van de politiek. Dat werd vaak misbegrepen, maar eigenlijk wou dat zeggen dat als de Vlaming wil dat er iets verandert en men vraagt het aan volksvertegenwoordigers, dat volksvertegenwoordigers dat in teksten schrijven, die hier worden goedgekeurd. En dan verwachten we ook dat ze worden toegepast: door het parlement, door de mensen op het terrein, door de administratie.

Collega's, sommige discussies – niet de oplossing of het eind van het verhaal, minister, maar wel een aantal zure tussenkomsten en een aantal pogingen om ons stokken in de wielen te steken – beloven nog wel warme debatten over de eindtermen, de CLB's, de leerlingenbegeleiding, de infrastructuur, de leerkrachten- of lerarenopleiding. Ik hoop dat we daar dan met de meerderheid – en waarom niet de meerderheid samen met de oppositie – met dezelfde rechte rug waarmee we de afgelopen weken elkaar hebben gevonden, in kunnen werken.

Ik wil eindigen met een oproep aan directies, leerkrachten, ouders: gebruik dit decreet nu echt offensief om kinderen maximaal te steun te geven. Dit decreet maakt dat mogelijk. Maar er alstublieft gebruik van. Het mooie einddoel van dit decreet kan inderdaad zijn dat we een stapje dichterbij een zorgcontinuüm komen dat van kleuter- tot hoger onderwijs kinderen en ouders en leerkrachten beter ondersteunt om de talenten die elk kind heeft, ook kinderen met een leerstoornis of met een bijzondere leernood of zorg, te ontplooien. Misschien zijn het geen alleenzaligmakende amendementen over het ondersteuningsmodel, maar het is in ieder geval een grote stap op het terrein. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, collega's, gezien het gevorderde uur zou ik mij graag beperken tot de discussie over het nieuwe zorgondersteuningsmodel. We hadden het er al even over daarnet bij het verslag. Ook mijn collega's van de meerderheid hebben er uitvoerig naar verwezen. We zouden dit vandaag, 7 juni, met zijn allen goedkeuren via amendementen toegevoegd aan een genummerd decreet. Dat zou ons normaal gezien in staat moeten stellen om het schooljaar ordentelijk aan te vatten. We vragen aan het onderwijsveld om dit al op 1 september te laten ingaan. We vragen dat aan alle scholen, directies, experts in zorgondersteuning, gon-begeleiders, ouders en alle kinderen die in ons Vlaams onderwijs schoollopen en die heel specifieke noden hebben, of ze nu in het buitengewoon of in het gewoon onderwijs zitten.

De voorbije weken – ik getuigde er ook al over in de commissie naar aanleiding van een vraag om uitleg over dit nieuwe zorgondersteuningsmodel – was er toch

wel heel veel onrust op het terrein. Vandaag is die er nog steeds. Ik ben blij dat ook collega Krekels, collega De Ro en collega Helsen dat ook zo aanvoelen. We hebben toch de verantwoordelijkheid om daar met zijn allen iets aan te doen, om mensen gerust te stellen, maar dat kan alleen maar als we effectief elk kind de zorgen garanderen die hij of zij nodig heeft op basis van zijn specifieke beperking of specifieke zorgvraag.

Minister, ik heb het ook al in de commissie gezegd, ik denk dat het belangrijk is in dit delicate dossier dat we alle stakeholders in ons onderwijs maximaal betrekken bij de implementatie. Vandaag is het gevoel bij heel velen, zowel in de scholen als in de gezinnen, dat dit allemaal te veel holderdebolder wordt ingevoerd. Blijkbaar is de communicatie die wordt gevoerd tot op vandaag nog altijd een bron van onduidelijkheid en nog altijd geen bron van verduidelijking. En daar hebben mensen recht op: op vertrouwen, op duidelijkheid. We moeten dus alle stakeholders – de ouders, de CLB's die nu met de handen in het haar zitten, de leerkrachten – helpen om de job te kunnen doen.

Ik breng nog graag enkele getuigenissen in de aandacht. De eerste getuigenis is die van Isabelle. Zij heeft een zoon van 13 die momenteel in het aso naar school gaat. Hij volgt les met een gon-begeleidster. De jongen heeft een doorverwijzing gekregen via het CLB naar het buitengewoon onderwijs, hoewel zij er met z'n allen van overtuigd zijn dat hij wel het gewoon onderwijs aan kan, wel het aso aankan, maar door de onduidelijkheid over de ondersteuning die hij individueel nodig heeft, zitten ze met de handen in het haar. Men weet niet of die gegarandeerd zal zijn. Men weet niet of die ene gon-begeleidster die hem zo vertrouwd is, zal kunnen blijven. Deze moeder zou niet graag haar zoon naar het buitengewoon onderwijs doorverwijzen omdat ze denkt dat het niet nodig is en omdat ze hem de kansen willen geven, ook al is hij autistisch, om gewoon in de maatschappij en in het inclusief onderwijs zijn schoolse carrière uit te bouwen.

Een andere getuigenis is die van Marilou. Zij is zelf gon-begeleidster in vier basisscholen en twee middelbare scholen. Zij doet die job al meer dan tien jaar. Zij getuigt van die enorme onvrede en onrust rond de concrete uitrol op 1 september van de zorgondersteuning. Ze zegt dat de onrust nog altijd algemeen is, bij directies en leerkrachten in het gewoon en buitengewoon onderwijs, bij gon-begeleiders, bij ion-begeleiders en bij ouders. Zij vertolkt de stem van de leerkrachten. Ze zegt dat het ongelooflijk moeilijk wordt om dit op 1 september met respect voor de eigenheid van elk kind goed uit te rollen. Het is niet haalbaar in tijd, het is niet haalbaar in vorm en het is niet haalbaar in het goed voorbereiden en coachen van personeel dat in de ondersteuningsteams zal moeten werken. Ze zegt dat ze op het terrein te veel demotivatie voelt van nochtans georganiseerde en sterk gemotiveerde leerkrachten. Ze zegt ook dat ze hoopt dat wat er nu op tafel ligt en de manier waarop dit holderdebolder wordt ingevoerd, geen onzichtbare kuil wordt waarbij de kwaliteit van het onderwijs inboet.

Dit zijn getuigenissen, minister, die toch tot aandacht moeten nopen en onze bezorgdheid moeten wegdragen.

Een laatste getuigenis is die van Steve uit Ieper, misschien een buurjongen van u, die eigenlijk de communicatie van de vrije CLB's in West-Vlaanderen signaleert. Hij zegt de melding te hebben gekregen dat nieuwe zorgvragen waarvoor een onderzoek of een begeleidingstraject nodig is, gewoon worden uitgesteld tot volgend schooljaar. Dus, de zorgvragen die al zijn erkend en geregistreerd, worden behandeld, maar jongeren met nieuwe zorgvragen en hun ouders komen niet meer aan bod om op 1 september misschien de nodige zorgen te krijgen. Minister, dat kan toch niet de bedoeling zijn. Ik denk echt niet dat we het op deze manier mogen laten lopen.

De principes zijn aangehaald die belangrijk zijn als je een nieuw zorgondersteuningsmodel invult. Ik denk dat zorgzaam onderwijs moet uitgaan van de noden van elk kind en dat het recht op inclusie altijd het welzijn en de leerwinst van het kind centraal moet zetten. We gaan er toch ook met zijn allen van uit dat dat moet kunnen voor meer kinderen dan vandaag in het gewoon onderwijs. Dat was uiteraard de doelstelling van ons M-decreet, waar we ons Vlaanderenbreed toe hebben geëngageerd en waartoe we ons ook engageren omdat we vinden dat dat moet als lid van de VN en als bepleiter van het VN-verdrag voor gelijke rechten van personen met een handicap. Minister, we weten uiteraard ook dat goed onderwijs sowieso altijd een wisselwerking is tussen leerlingen, leerkrachten, directies, ouders en overheden. De overheid moet er net voor zorgen de middelen zo in te zetten dat die combinatie van mensen en hun engagement en expertise maximaal renderen. Vandaag zien we echter het volgende, en dat is niet anders dan toen we de discussie voerden in de commissie. Vakbonden en inrichtende machten zijn betrokken partij bij de ontwikkeling van dit ondersteuningsmodel. Collega Helsen heeft ernaar verwezen. Dat juichen we uiteraard toe, maar we horen toch nog steeds de noodkreet van heel veel ouder- en belangenverenigingen. Vandaag zeggen die nog altijd dat ze niet betrokken zijn, dat ze te weinig toegang tot informatie hebben. De overheid organiseert bovendien ook geen extra informatie voor hen. Ze vragen zich af waar ze terecht kunnen met concrete vragen over hun kind, want het zijn zij toch die op zoek gaan naar de beste zorg, zowel in het onderwijs als erbuiten.

Minister, we hebben u gesteund bij de integratie en de versterking van de bestaande zorgsystemen. We vinden het goed en logisch dat ook de middelen voor gon en ion, de waarborg, de pedagogische begeleiding, de CLB's worden geïntegreerd en dat er 15 miljoen euro bij komt. Dat vinden we positief. Daarmee gaan we uiteraard akkoord. Er moeten echter wel een aantal voorwaarden worden vervuld om dat zorgmodel te kunnen doen werken. Ik heb het al gezegd: de noden van de leerling moeten centraal staan. We zien echter dat vandaag de aandacht voor de individuele leerling en diens zorgvraag toch wel naar het tweede plan verdwijnt. Sp.a vindt het belangrijk dat leerkrachten worden versterkt, dat leerlingen individueel de zorg krijgen die ze nodig hebben en dat het beleidsvoerend vermogen van de scholen ook wordt versterkt, maar vandaag voelen we dat de focus te veel op pijler twee ligt, en dat leidt natuurlijk tot ongerustheid bij heel veel ouders, die voelen dat de individuele zorg voor hun kind op de helling staat.

Wat we ook belangrijk vinden, is netoverschrijdende samenwerking. Ik heb ook vele collega's daar lippendienst aan horen bewijzen. Ik ben ervan overtuigd dat dat oprecht is, maar ik heb ook de noodkreet gehoord van collega Krekels en collega De Ro. Zij zeggen eigenlijk dat ze wel proberen om dingen netoverschrijdend tot stand te brengen en dat ze straks dat ontwerp van decreet goedkeuren, maar dat men in het veld, vanuit de netten, vanuit de koepels, een communicatie aan het voeren is waarbij, in plaats van meer samenwerking, iedereen zich opnieuw achter de muren van het eigen net verschanst.

Ik vind dat anno 2017 eerlijk gezegd geen goede zaak. Men kan de verantwoordelijkheid naar de koepel doorschuiven. Ten dele is dat correct. We moeten de vrijheid en de samenwerking die er vandaag op het terrein is tussen verschillende netten en de netoverschrijdende expertisedeling tussen specialisten toejuichen. De vraag is evenwel waarom de overheid de netoverschrijdende samenwerking niet oplegt. Dan zou er geen probleem zijn. Dan moest men van het officiële onderwijs niet vragen om verplicht samen te werken en van het vrij onderwijs hetzelfde. Het vrij onderwijs geeft aan zijn scholen, de directies, de begeleiders en de kandidaten voor de ondersteuningsnetten het signaal dat het de bedoeling is om netgebonden te werken, zeker in een eerste fase. Men moedigt niet aan om dat netoverschrijdend en regionaal te doen. Dat is een ontzettend gemiste kans.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mevrouw Gennez, ik heb heel duidelijk gezegd dat voor mijn fractie dit soort van ondersteuning van leerkrachten en leerlingen voor kinderen met specifieke noden gerust één netwerk per regio mag zijn. U kunt evenwel niet het licht van de zon ontkennen. Er is een belangrijke organisatie in het onderwijs die ingeval we dat aan alle netten zouden opleggen naar het Grondwettelijk Hof zou stappen. Voor de drie netten waarvoor we het hier al inschrijven – het stond ook al in OD XXVI voor de waarborg secundair onderwijs – heeft de overheid het voor 100 procent voor het zeggen. Het werkt op het terrein. We kunnen op de inrichtende machten – gemeenten, provincies, de Vlaamse Gemeenschap – rekenen dat men in dezelfde geest kan werken.

Als u een voorstel hebt en u kunt garanderen dat het de toets van het Grondwettelijk Hof doorstaat ofwel dat iedereen in de vrije sector het spontaan aanvaardt en naleeft, dan had u dat eerder moeten doen, maar op dat punt mogen we toch niet naïef zijn. De stap die hier wordt gezet, is een belangrijke stap. De volgende stap zal leiden tot nog meer samenwerking. Ik hoop dat er genoeg mensen zullen zijn die de onafhankelijkheid en de vrijheid die in het decreet zit, zullen aanwenden om de samenwerking tussen de vrije en de officiële sector op lokaal vlak vorm te geven. In de commissie heb ik opgeroepen om over de partijgrenzen heen maximaal ondersteuning te bieden en maximaal de informatie te bezorgen aan de mensen die de stap willen zetten. Ik hoop dat de mensen die altijd pleiten voor de vrijheid van onderwijs niet die vrijheid zullen gebruiken om te zeggen wat er wel en wat niet mag gebeuren in de scholen.

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Gennez, aanvullend bij wat de heer De Ro heeft gezegd, nog dit. U vraagt zich af waarom de verplichte samenwerking niet in de tekst is opgenomen. Hoe kunt u een verplichting invoeren als de basisregel die we hanteren betekent dat men de instellingen en scholen autonomie verleent? We willen hemel en aarde bewegen opdat men inziet dat de scholen die keuze moeten maken, en niet doen wat er nu wordt gezegd. Ik ben erg blij dat we het daarover kamerbreed eens zijn. Dit zal hierbuiten zijn weerklank krijgen. Maar nogmaals: hoe rijmt u autonomie voor de instelling met de verplichting om netoverschrijdend te werken?

Caroline Gennez (sp.a): Heel simpel: deze Vlaamse Regering heeft geen goede trackrecord als het over netoverschrijdende samenwerking gaat. Alles is afgeschaft: de consortia in het volwassenenonderwijs en de expertisenetwerken. Alles wat netoverschrijdend was, wordt teruggedraaid. Wie betaalt, bepaalt. Ik wil graag de heer De Clercq en wat hij zei over mobiliteit in herinnering brengen: ik denk dat we alle hefbomen moeten aanwenden, en ik denk dat u dat niet doet.

Eerlijk gezegd, is de vraag wie de mensen op het terrein zullen geloven. Zal dat hun eigen werkgever zijn, die hun rechtstreeks instructies geeft, of zal dat onze discussie hier zijn? Ik vrees dat de meerderheid zich blij heeft laten maken met een dode mus. Ik ben daar niet blij mee. De slachtoffers worden de jongeren, de leerkrachten en de begeleiders die de zorgteams moeten versterken en die ervoor moeten zorgen dat de zorg de jongeren bereikt.

Jo De Ro (Open Vld): Mevrouw Gennez, ik weet niet of u op dat ogenblik in de commissie aanwezig was. Ik heb een aantal namen vermeld. U hebt toen verklaard dat u namens iemand wilde spreken. Ik heb ook namen genoemd. Het gaat dan om mensen die al twee jaar werken in een netoverstijgend waarborg- en prewaarborgteam in onze zone, Vilvoorde en omgeving. Dat zijn geen dode mussen. Zij komen in scholen en begeleiden leerkrachten en leerlingen.

Ik zal herhalen wat ik tijdens de commissievergadering heb gesteld. Het is hartverwarmend als mensen uit de vrije sector vinden dat het daar goed in elkaar zit

en vragen of ze zich mogen aansluiten. Ze vragen de bevoegde schepen of dat mag. Van mij mag dat. Ik wil dat dit duidelijk in het Woordelijk Verslag verschijnt. Voor de inrichtende macht van het stedelijk onderwijs in Vilvoorde zijn de mensen van het katholiek onderwijs welkom.

Ik hoop dat ze de decreetgever en niet hun werkgever zullen geloven. Hun werkgever zit trouwens niet in de koepel. Hun werkgevers zijn de lokale inrichtende machten. Als die werkgevers hun vrijheid willen gebruiken om aan te sluiten bij een ander netwerk dan misschien door de hier wat verder gevestigde koepel wordt gewenst, nodig ik die mensen met veel plezier uit om die vrijheid te grijpen.

Mevrouw Gennez, dat zijn geen dode mussen. Het gaat om mensen die ongelooflijk goed werk hebben geleverd. Indien u dat niet ziet, moet u wat meer op het terrein komen. U bent van harte welkom in onze stad.

Kathleen Helsen (CD&V): Mevrouw Gennez, ik wil ook kort even het woord nemen. Volgens u schaffen we alles af. Ik stel vast dat er in de praktijk beter dan ooit wordt samengewerkt. De expertise wordt gedeeld. Partners vinden elkaar vanuit een vrije keuze. Dat willen we net versterken. We zetten zeer duidelijk in op samenwerking, maar we laten het over aan de autonomie en de vrijheid op het werkveld om zelf keuzes te maken.

De doelstelling is wel duidelijk dat kwaliteit moet worden geleverd en dat expertise moet worden aangeboden om de scholen, de leerkrachten en de leerlingen te ondersteunen. Op basis van die vrije keuze geloven we dat het onderwijsveld echt de kracht heeft dat waar te maken.

Volgens u mogen we dat vertrouwen niet hebben in de instellingen en in de expertise die in het onderwijs aanwezig is. We mogen dat vertrouwen niet schenken om de vrijheid van onderwijs in de toekomst te blijven garanderen. Ik moet zeggen dat ik het daarmee absoluut niet eens ben. CD&V heeft vertrouwen in de instellingen en in de expertise die aanwezig is. We willen de mensen op het terrein de ruimte bieden om zelf hun verantwoordelijkheid op te nemen en om zelf keuzes te maken. Enkel en alleen wanneer we hun die ruimte en vrijheid bieden en hun de verantwoordelijkheid geven om keuzes te maken, zullen we naar een nog sterker onderwijs evolueren.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Gennez, ik begrijp ergens uw frustratie, maar u moet onze frustratie ook begrijpen. In het amendement gaan we ervan uit dat de reeds bestaande samenwerkingen de basis vormen. Die samenwerkingen op het werkveld zijn netoverschrijdend. We gaan ervan uit dat de koepels weten wat hun mensen doen en welke netwerken reeds zijn uitgewerkt. Als decreetgever gaan we ervan uit dat dit amendement ertoe moet leiden dat de koepels verder gaan op basis van wat er nu is. Dit gebeurt niet. Ik weet niet of we naïef zijn geweest. Ik ben echter een beetje teleurgesteld.

Ik doe opnieuw een oproep tot alle directeurs. Ze moeten kiezen voor het netwerk waarin ze geloven. Ze moeten hun rug rechten. Wij gaan ervan uit dat dit het fundament van het amendement is. Er moet worden vertrokken vanuit de samenwerkingen die al bestaan.

En wat netoverschrijdend is, moet netoverschrijdend kunnen blijven, ongeacht om welke netten het gaat.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Gennez, er is toch iets belangrijks, namelijk dat deze meerderheid, zoals u ook aanhaalt, een aantal van die netoverschrijdende structuren heeft stopgezet. Dat is net omdat we niet willen investeren in structuren, maar wel omdat we willen dat die middelen terechtkomen op de plaats waar

ze thuishoren, namelijk in de klas en bij de leerlingen. En daarom hebben we in dit amendement zeer duidelijk het netoverschrijdende ingeschreven.

Mevrouw Gennez, u zit al langer in parlementen dan ikzelf. Het sterkste instrument dat we als volksvertegenwoordiger hebben, is een decreet. We hebben niets sterkers. En we hebben in dit ontwerp zeer formeel en duidelijk in de tekst zelf, niet in de memorie, opgenomen hoe we het zien, namelijk de vrijheid van de individuele scholen. Ik roep u op om in alle gremia waar u komt aan al die mensen duidelijk te maken dat die vrijheid in dit ontwerp van decreet staat.

Ik sluit af, voorzitter. Leerlingen en leerkrachten, daar gaat het verdorie over. We zijn hier heel de tijd bezig over wie wat bepaalt in allerlei structuren, maar het gaat over leerlingen en leerkrachten. En dat hebben we met dit amendement willen aangeven. Het moet bij hen terechtkomen, en het zijn de leerkrachten en de scholen die moeten bepalen voor wie het nodig is en waar het nodig is. En dat staat hierin.

Mevrouw Gennez, ik roep u op om samen met ons dit ontwerp van decreet op zoveel mogelijk plaatsen duidelijk te maken, zodat mensen weten wat de vrijheid is die dit parlement hen geeft, en dat het niet een vrijheid is die ergens anders wordt afgelijnd tot een vrijheid die ze niet meer hebben.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, de heer Daniëls had het daarnet over die structuren. Ik wil daar kort even op ingaan. Het klopt natuurlijk dat we een aantal structuren hebben afgeschaft en dat we in de regering hebben afgesproken en in het regeerakkoord hebben opgenomen om geen nieuwe structuren te creëren. Want met een structuur werk je niet samen. Je moet vanuit het terrein die samenwerkingen laten groeien.

Wat zien we nu? We zien dat de afschaffing van de SNPB-middelen (Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten) ertoe geleid hebben dat onze pedagogische begeleidingsdiensten nu spontaan met elkaar overleggen, dat veel meer dan vijf jaar geleden effectief zaken met elkaar worden gedeeld.

Straks zal ik nog een globaal antwoord geven op alle reacties, want mevrouw Meuleman wil ongetwijfeld ook nog van alles zeggen. Ik ga nu even in op de communicatie. Op dit ogenblik, in de weken die nu volgen, zien mijn administratie, de mensen van mijn kabinet en, als ik niet in het parlement moet zijn, ikzelf ook, meer dan 3000 schooldirecteurs. We geven hun alle informatie. We maken ook duidelijk dat elke school in vrijheid kan kiezen met wie ze zal samenwerken. We maken ook duidelijk wat alle collega's hier ook zeggen.

En ik reken ook op de slagkracht van de scholen, en op de bereidheid dat te doen. In het regeerakkoord staat dat we vertrouwen willen geven aan scholen. Ze moeten in alle autonomie meer zaken kunnen beslissen. Hier kunnen ze dat bij uitstek. Ze moeten het dan verdorie ook willen doen. Ze moeten die autonomie en het vertrouwen dat we hun in dezen willen geven, ook willen aangrijpen.

Straks zal ik nog op een aantal zaken iets uitvoeriger antwoorden. Maar dat wil ik toch aangeven, omdat diverse collega's vragen dat ook overal te zeggen. Op dit moment zien we 3000 schooldirecteurs. Eind vorige week, onmiddellijk na de stemming in de commissie, is de eerste brief naar alle scholen gestuurd, waarin onder andere ook duidelijk wordt gemaakt dat alle gon-middelen volgend schooljaar terugkeren, waardoor de rust overal kan weerkeren, waarbij we ook duidelijk maken welk geleidelijk proces we doorvoeren. Maar om nu nog een schooljaar te laten voorbijgaan waarbij we niet ingrijpen en de ondersteuning voor de toekomst niet vastleggen, dat zou voor mij een ongelooflijk gemiste kans geweest

zijn. Ik ben er ook echt van overtuigd dat het momentum er nu is om die hervorming door te voeren, en dat, met de tijd die nog rest, de scholen zeker in staat zijn om tegen 1 september slagkrachtige, sterke netwerken samen te stellen.

Caroline Gennez (sp.a): Structuren zijn uiteraard nooit een doel op zich. Maar als men bespaart op netoverschrijdende initiatieven, dan is dat besparen op mensen, dan is dat op pedagogische begeleiders, op experts in onderwijs-hervormingen, en niet op structuren.

We hebben heel veel vertrouwen in mensen die op het veld staan, net zoals mevrouw Krekels. Er is veel expertise aanwezig in ons onderwijs. Maar laten we de middelen toch niet vernevelen, niet versnipperen, niet laten terechtkomen waar ze niet renderen.

Vandaag verkeren we in een situatie waarin de onzekerheid nog altijd groot is. Wees niet bang, collega Daniëls, we zullen de correcte informatie overal waar we komen, meegeven. Men vraagt nu toch wel van een aantal netten dat ze verplicht samenwerken, en een aantal inrichtende machten moeten dat niet doen. Dat is geen goede basis voor de toekomst. De vrijheid van onderwijs belemmert toch geen samenwerking, en die moet bindender worden gemaakt dan we vandaag de dag doen.

Het financieringsmechanisme noopt toch ook tot ongerustheid. Welk financieringsmechanisme schrijft men hier in? Men wil evolueren naar een lineaire financiering. Dat betekent in de feiten dat het aantal kinderen zal bepalen hoeveel middelen er toekomen bij een ondersteuning. Nochtans bepaalt niet het aantal kinderen hoe groot de zorgnood in een school is. Dat bepaalt de zorgnood van elk individueel kind. Daarom is het ongelooflijk raar dat men scholen voor de zorgondersteuning nu gaat financieren op het aantal, en niet op de zorggraad. Dat is de wereld op zijn kop. Het is alsof men gelijke kansen zou financieren door het aantal kinderen te bepalen en te betalen. Dat is toch niet de juiste aanpak. Het aantal zorgvragen moet duidelijker worden gedefinieerd.

Wat men hier doet, heeft in de feiten nog een ander pervers effect. Men weet dat en we hebben daarover gediscussieerd. Het eigen onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, dat jarenlang een trackrecord heeft van investeren in medische attestering en het ondersteunen van ouders, maar ook van investeren in extra zorgomkadering, dit eigen net verliest hier zomaar eventjes tientallen leerkrachten. Het kan toch nooit de bedoeling zijn dat dit parlement iets goedkeurt waar de eigen onderwijskoepel zo manifest het slachtoffer van is? Dit is toch geen goed bestuur? Dit is toch niet de jongeren en de inspanningen van een net belonen? Dit is niet de juiste aanpak.

Kathleen Helsen (CD&V): Collega Gennez, ik ben echt verbaasd over uw tussenkomst, zeker omdat u tot sp.a behoort, die altijd zegt dat ze opkomt voor de zwakkeren in deze samenleving. Het is net via die lineariteit dat we daaraan tegemoetkomen, dat we zeggen dat er vandaag leerlingen zijn in ons onderwijs die om financiële redenen geen etiket of label hebben, die niet de mogelijkheid hebben om zich te laten onderzoeken, geen verwijzing krijgen naar buitengewoon onderwijs en die daardoor vandaag niet altijd kunnen rekenen op de ondersteuning die ze nodig hebben.

Met deze regeling lossen we dat net op. En u zegt dat dit niet goed is. Ik ben daar echt over verbaasd. Wij maken hier een regeling die heel sterk tegemoetkomt aan de leerlingen die in de zwakste gezinssituaties opgroeien en die ook de beste kansen krijgen via dit ondersteuningsmodel. En u zegt dat dit niet goed is. Wel, dit begrijp ik helemaal niet.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Gennez, als u hier de eerste keer dit amendement zou hebben gelezen, dan zou ik dat nog begrijpen. Want ik had, de eerste keer toen ik dit las, ook die reflex. Allez, wat doen we nu? 30 procent op basis van verslagen en 70 procent op basis van leerlingenaantallen, dat klopt toch niet.

Mevrouw Gennez, u hebt het amendement uiteraard zeer grondig gelezen. Er is een verschil tussen paragraaf 1 en paragraaf 2 wat het genereren van middelen betreft, en tussen paragraaf 3 en 4 wat het aanwenden van de middelen betreft. Wat staat er hier dus? In het amendement staat – ik sluit aan bij collega Helsen – dat we rekening houden met het aantal leerlingen dat er is omdat niet alle leerlingen een verslag hebben. Ik dacht dat u net degene was die zei dat zo'n verslag krijgen de mensen tijd en middelen kost. Wat we hier doen, is eigenlijk zeggen: de middelen worden gegenereerd door het aantal leerlingen en leerlingen met een verslag. En dan komen paragraaf 3 en 4 over de aanwending, en dat is belangrijk.

Het ondersteuningsnetwerk kan die jongeren ondersteunen die een ondersteuningsnood hebben. Dat is het cruciale punt. Ze zullen ondersteund worden.

Caroline Gennez (sp.a): Ik krijg regelmatig lessen van u, mijnheer Daniels, maar ik kan u geruststellen: ik heb mijn diploma met vrucht behaald. Ik heb wel degelijk begrepen dat er een verschil is in het genereren van de middelen en het toekomen van de middelen. We mogen natuurlijk het kind niet met het badwater weggooien.

Ik heb in de commissie, om mevrouw Helsen gerust te stellen, effectief een getuigenis afgelegd van mijn eigen ervaring als schepen in Mechelen. Ik heb in die functie gemerkt dat als je in een projectfinanciering voorziet voor bijvoorbeeld kinderen met een autismespectrumstoornis om extra zorg te genereren, je zelfs in een stad als Mechelen met 60 procent GOK-leerlingen alleen kinderen van hoogopgeleide en welgestelde ouders krijgt. Dat is inderdaad een voorwaarde om te zeggen: we gaan dat algemeen maken.

We mogen het kind met het badwater niet weggooien, want er zijn effectief heel veel jongeren wier ouders wel het initiatief hebben genomen om dat medisch verslag te laten maken. We kunnen toch niet net degenen die het initiatief genomen hebben om de extra zorg bij te leggen, straffen voor hun inspanningen uit het verleden. Dat is ook niet correct.

Dus, collega's van de meerderheid, met het netoverstijgende profileert u zich wat te vrijblijvend, en u moet dat vandaag op deze tribune al erkennen, want u zegt zelf dat u het moet blijven zeggen, want dat men op het veld vandaag het tegenovergestelde communiceert van wat wij hier gaan beslissen. Het is toch wel godgeklaagd dat u dat blijft volhouden! En dat u dat ook doet in de manier waarop u de financiering regelt, namelijk lineair.

Ik denk dat als we zorg willen brengen bij elk kind dat het nodig heeft, we de financiering op basis van de zorgnood moeten definiëren, en niet op basis van het aantal kinderen. U gaat me er niet vanaf brengen: het is niet omdat er nu een aantal mensen zijn die het verslag niet aanvragen dat we hen niet zouden moeten informeren om het wel te doen. Want op basis van verslagen kan er ook wel degelijk goede zorg worden uitgerold. Het hoeft niet, maar in feite vandaag gebeurt het gelukkig in een aantal gevallen wel, want anders zouden mensen vandaag niet zo ongerust reageren, zowel leerkrachten, begeleiders als ouders.

Voor de mensen die vandaag actief zijn in het brede Vlaamse zorgbeleid is werkzekerheid belangrijk, maar gemotiveerde leerkrachten zijn nog veel belangrijker om die zorg ook effectief te laten renderen. Daar merk je dat er toch wel een en

ander schort door het haastwerk, het knip- en plakwerk, dat de collega's hier hebben afgeleverd.

Mevrouw Celis heeft de vraag nog gesteld naar de groeiende werkdruk in ons onderwijs, naar het risico op burn-out dat legio wordt. De besparingen van de Vlaamse Regering laten zich hier voelen. De beslissingen van de Federale Regering rond werkbaar werk en pensioenmaatregelen doen geen goed aan de motivatie van die heel geëngageerde, goedbedoelende en goedwerkende leerkrachten. Daarom, collega's, hoop ik dat bij de uitrol van het statuut dat nu nog niet bepaald is, als ik het goed begrijp, werkzekerheid hand in hand gaat met werksatisfactie, werkbaarheid en kwaliteitsvol werk, en dat de mensen die het effectief op het terrein moeten waarmaken, niet alleen zekerheid hebben maar ook de middelen en de mogelijkheden om hun werk goed te doen, naar behoren voor ouders en leerlingen.

Tot slot, collega's, wil ik u uit de droom helpen, we hebben het in de commissie een 'kumbaya' genoemd die een beetje aandoenlijk was. We weten toch allemaal dat er vandaag mensen zijn die zeggen: 'Ja, we willen echt graag netoverschrijdend samenwerken, we hebben het altijd gedaan, maar vandaag krijgen we heel duidelijk de richtlijn om het niet te doen. We gaan ons eigen netwerk vormen en we zien dan wel in een volgende fase wat er van die samenwerking in huis komt.' In de feiten dreigen de mooie woorden van het netoverstijgend samenwerken en de kinderen centraal stellen, al te verdampen.

Voorzitter, ik zou willen concluderen dat men hier een typisch politiek compromis heeft afgeleverd: het kwam te laat; het zorgt voor onrust; het zet niet de noden van de kinderen of de ouders centraal; voor de leerkrachten valt het nog te bezien in welke context ze zullen moeten werken; het netoverschrijdende karakter is wat ons betreft te vrijblijvend. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik wil toch echt nog een paar dingen zeggen. Ik weet, we zijn al een tijdje bezig en er is al heel wat gezegd, maar dit verzameldecreet is te belangrijk om zomaar te laten passeren.

We hebben hier inderdaad te maken met een verzameldecreet, een decreet dat eigenlijk bedoeld is om een aantal kleinigheden te regelen en ervoor te zorgen dat een volgend schooljaar ordentelijk zou kunnen verlopen. Maar dit verzameldecreet doet wel degelijk enigszins iets anders. En het gaat dan zelfs nog niet via het verzameldecreet, maar via amendementen. Een volledig toekomstig ondersteuningsmodel, dat moet zorgen voor de ondersteuning van kinderen met een beperking in het gewoon onderwijs, wordt uitgetekend. En dat zal deze Vlaamse Regering doen via amendementen op een verzameldecreet.

Ik weet dat er parlementsleden van de meerderheid zijn – ze zijn hier nog allemaal aanwezig – die ontzettend hard hebben gewerkt. Ze hebben een paar avonden – en misschien ook nachten – doorgewerkt om die amendementen rond te krijgen. Maar ondanks die goedbedoelde inspanningen denk ik niet dat dit de manier is om een ondersteuningsmodel dat zulke grote gevolgen heeft op het veld, uit te tekenen.

Het moest allemaal zeer snel gaan. Dit ondersteuningsmodel moet ingaan op 1 september volgend schooljaar. Dat is binnen twee maanden. We zijn ondertussen 7 juni, drie weken voor het einde van het schooljaar. Op 1 september moeten scholen met een volledig nieuw ondersteuningsmodel aan de slag gaan. Ze moeten aangeven tot welk ondersteuningsnetwerk ze willen behoren. Die ondersteuningsnetwerken moeten nog worden samengesteld – en dit allemaal op minder dan drie weken van het einde van het schooljaar.

Collega's, ik heb een aantal ouders op bezoek gekregen. Ik weet dat een aantal collega's dezelfde of andere ouders op bezoek hebben gekregen. Er zijn ouders van Limburg naar het parlement gekomen. Ze zeiden: 'We zijn het beu om van de kabinetschef van de minister een nietszeggende mail te krijgen die een zeer vaag antwoord geeft op onze vragen. We kunnen het niet meer aan. Het gaat om onze kinderen.' Het zijn heel vaak kinderen met ASS of andere problematieken. Zij kunnen het niet aan om de vakantie in te gaan, niet wetende wat de ondersteuning zal zijn voor hun kind volgend schooljaar. Ze hebben het CLB gecontacteerd, ze hebben de school gecontacteerd, ze zijn verschillende keren naar de school geweest, ze hebben uit wanhoop de minister meermaals aangeschreven, ze hebben parlementsleden aangeschreven, maar het antwoord kwam niet. Ik denk we dat die mensen en zeker kinderen met autismespectrumstoornissen, die meer dan wie ook nood hebben aan structuur en zekerheid, die duidelijkheid verplicht waren. De manier waarop hier gewerkt is, was voor hen echt onmenselijk.

Een aantal onder jullie hebben die mensen ontvangen. Het ging niet over één iemand. Het waren groepen ouders die, op van de zenuwen en met tranen in de ogen, aan onze bureaus stonden. Ze zeiden: 'Zo kunnen wij niet werken. Dit kunnen we ons kind niet aandoen.' Er zijn er ook die een verzoekschrift hebben geschreven. Ik denk dat we die nog moeten antwoorden. Ze willen toelichting komen geven. We zijn het verplicht om die mensen persoonlijk te ontvangen en te zeggen: 'Kijk, we proberen u die zekerheid te bieden.'

Het ergste is dat ik vrees dat we – of beter, jullie, want uiteindelijk is het een meerderheidsvoorstel en de oppositie, of althans mijn fractie, is niet van plan om het ontwerp van decreet te steunen – hun de zekerheid die ze wensen niet zullen geven.

Zij zeggen dat hun kind nood heeft aan individuele ondersteuning. Het is zeer goed dat meer wordt ingezet op ondersteuning van leerkrachten, het is zeer goed dat men ervoor zal zorgen dat er meer ondersteuning in de klas komt, maar die mensen hebben een kind met een problematiek die misschien niet zo zichtbaar is als de problematiek van een fysieke beperking, een zware mentale beperking, een complexe handicap, een auditieve beperking. In die gevallen is het duidelijk dat er een een-op-eenbegeleiding nodig is. Een kind met ASS kan zich echter bijzonder sterk houden op school, zijn best doen om mee te kunnen, op zijn tenen staan om ook op de speelplaats in te passen zoals die kinderen vaak doen om dan thuis te komen en te ontploffen omdat de spanning veel te groot was. Zij ontploffen omdat ze dat moment dat ze altijd hebben gehad met een gon-begeleider, een vertrouwenspersoon of een rustpunt, niet zullen hebben. Het gaat om de mogelijkheid om die individuele begeleiding nog te krijgen. Zal die er zijn of zal die er niet zijn? U kunt zeggen dat ze die individuele begeleiding nog zullen kunnen krijgen, maar in de amendementen die u voorlegt, zijn geen garanties opgenomen. Voor een aantal types staat er zeer duidelijk vermeld dat er een voorafname gebeurt en dat die kinderen een een-op-eenbegeleiding krijgen. Zij krijgen het rugzakje waar ze recht op en nood aan hebben. Voor een aantal kinderen en types is dat echter niet gegarandeerd in het ontwerp van decreet en dat zou volgens mij problematisch kunnen zijn.

Mevrouw Helsen, ik wil groot vertrouwen hebben in de ondersteuningsnetwerken.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Meuleman, u hebt net het woord vertrouwen uitgesproken. Ik hoor echter aan uw betoog dat u helemaal geen vertrouwen hebt in die netwerken. U zou daar wat vertrouwen in moeten hebben. Die netwerken bestaan vandaag ook, zij weten welke noden bepaalde kinderen hebben. Een school kan een vraag richten tot die netwerken wanneer zij het gevoel heeft dat het voor sommige kinderen niet lukt op school. Die netwerken sturen dan iemand met een bepaalde expertise die zal bekijken wat dat kind en wat die leerkracht nodig hebben om ervoor te zorgen dat het wel lukt in de klas

en op school. Samen met de zorgleerkracht, de leerkracht, de ouders en het kind zelf wordt bekeken hoe daar het best mee kan worden omgegaan. Het voordeel in tegenstelling tot het gon van vroeger is dat dit systeem flexibel kan worden ingezet wanneer het nodig is. Vertrouwen is hier de sleutel, mevrouw Meuleman.

Kathleen Helsen (CD&V): Mevrouw Meuleman, u vraagt welke garanties er nu in dit ontwerp van decreet staan. Ouders zijn bang en onzeker dat er geen ondersteuning meer zal komen. Voor die kinderen – en u geeft een aantal voorbeelden – die deze individuele ondersteuning broodnodig hebben, zullen de experts er ook zonder twijfel voor kiezen om die ondersteuning aan te bieden. Vandaag hebben zij het probleem dat het kader te beperkend is, dat wij heel duidelijk strak aflijnen hoeveel uren gedurende hoeveel jaar ondersteuning kan worden aangeboden.

In de praktijk stellen we vast dat bepaalde leerlingen nog recht hebben op ondersteuning, terwijl sommigen dat zelfs niet meer nodig hebben, terwijl anderen met die beperkte ondersteuning die we vandaag bieden, daar eigenlijk niet voldoende mee hebben en meer ondersteuning nodig hebben. Vandaag maken wij mogelijk dat vanuit die expertisenetwerken kan worden bekeken wat de noden zijn van het kind. Als het kind nood heeft aan veel individuele ondersteuning, dan is er de ruimte om die ook te bieden. Wanneer die individuele ondersteuning niet meer nodig is, zal het expertisenetwerk uiteraard in overleg met de school en ouders voorstellen om de ondersteuning op een andere manier in te vullen. In het verleden was er ook geen enkele garantie dat maximaal werd tegemoetgekomen aan de noden van het kind. Vandaag biedt het netwerk wel die mogelijkheid.

Minister Hilde Crevits: Ik wil iets aanvullen op de zeer correcte woorden van collega Helsen. Collega Meuleman, het is een transitie die een aantal jaren in beslag zal nemen. Het is dus niet haastig, haastig, haastig, zoals u zegt. Alle scholen hebben bericht gekregen dat ze 100 procent van hun gon-begeleiding volgend jaar opnieuw krijgen, net om alles rustig te laten verlopen. Bovendien trekken we extra middelen uit voor kinderen die tot nu altijd verstoken zijn gebleven van begeleiding, de kinderen met zware gedragsproblemen en de kleutertjes met het syndroom van Down. Ik vind het een goede zaak. Net om dat te vermijden wat u net aanhaalt, namelijk dat ze het niet weten, hebben we aan de scholen laten weten dat ze volgend schooljaar hun gon-middelen opnieuw krijgen. Kom mij nu niet vertellen, in tegenspraak met datgene wat u vroeger zei, dat de regeling waarbij kindjes met autisme die in ons onderwijs schoollopen, gedurende twee jaar twee uurtjes ondersteuning krijgen, na een medisch attest, nu plots de ideale wereld is. We willen daar nu van af. We willen dat kinderen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en dat ook leerkrachten de kans krijgen om fatsoenlijk ondersteund te worden, want voor veel kinderen met ASS, niet allemaal, is de manier waarop de leerkracht omgaat met de klasgroep, bepalend voor het welbevinden en het geluk van het kind. Dat willen we nu meer mogelijk maken.

Natuurlijk zijn er nog andere kinderen. Ik heb vandaag via de voorzitter een brief van een papa gekregen die zegt dat zijn kind individuele begeleiding nodig heeft. Wel, dat is net de reden waarom we het vertrouwen aan de netwerken willen geven. Ze worden ook georganiseerd vanuit het buitengewoon onderwijs, omdat daar ook ASS-expertise zit. We willen die kinderen, afhankelijk van de resultaten van het overleg dat er is gebeurd, de gepaste ondersteuning geven en willen geen eenheidsworst meer voor alle kinderen die vanuit het buitengewoon onderwijs nu schoollopen in het gewoon onderwijs. Daar willen we van af. Dat is een uitstekende zaak, die inderdaad wat vertrouwen zal vragen van het veld. Dat vertrouwen wil ik zeer graag geven. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben het ermee eens en ik heb altijd erkend dat het systeem van gon-begeleiding, hoewel daar prachtige dingen zijn gebeurd

en een schitterende ondersteuning is geweest, meestal van twee jaar, te weinig was. Dit biedt mogelijkheden om dat open te breken en ervoor te zorgen dat kinderen die meer nodig hebben, in theorie meer zouden kunnen krijgen.

Ik zie twee problemen. Eerst en vooral: wie gaat dat beslissen? Je hebt inderdaad de ondersteuningsnetwerken. Ik heb gezien in een brief die is verstuurd, dat er een soort stuurgroep zou worden gevormd. Daar zitten een competentiebegeleider, iemand van het CLB en een coördinator van het netwerk in. Mijn vraag is: is dat niet een soort toegangspoort? Dat zou ik te allen prijze willen vermijden. Die mensen zullen beslissen wat een bepaald kind nodig heeft, zonder dat degenen die echt weten wat het kind nodig heeft, de nodige inspraak zullen hebben en medebeslissingsrecht om te kunnen aangeven dat zijn kind echt wel die individuele begeleiding nodig heeft.

Ik heb het voorbeeld aangehaald van ouders die zeggen dat hun kind zich supersterk houdt op school, het is erop getraind om dat te doen, maar 's avonds ontploft het. De ouders moeten kunnen zeggen: 'Het gaat niet meer, het overstijgt mijn draagkracht thuis omdat mijn kind op school steeds op zijn tenen staat.' We kennen ze allemaal, kinderen met lichte autismespectrumstoornissen, met zwaardere autismespectrumstoornissen. Ze houden zich sterk maar crashen daarna. Ik zou bij degenen die zullen moet bepalen wat de ondersteuning is, de ouders een veel grotere rol en inspraak geven. We moeten ook garanderen dat de school voldoende medezeggenschap heeft. De school zie ik niet volledig als degene die mee zal kunnen beslissen en bepalen welke ondersteuning nodig is. Dat ontbreekt in het decreet.

Waarom denk ik nog altijd dat de garanties onvoldoende zijn? Ik denk dat er te weinig middelen zullen zijn, minister. Dan komen we bij het punt van de verdeling. We hebben de verdeling van de middelen a rato van 70 procent op basis van het leerlingenaantal en 30 procent op basis van zorgnoden. Scholen met heel veel leerlingen, maar daarom niet veel zorgkinderen, genereren veel middelen voor het ondersteuningsnetwerk. Scholen met minder kinderen maar met veel zorgnoden, genereren maar 30 procent van de middelen, dus minder middelen. Dat komt in de pot van het ondersteuningsnetwerk terecht. Zij moeten herverdelen en krijgen middelen van een bepaalde school binnen, maar gaan die inzetten in een andere school waar de zorgnoden het grootst zijn. In theorie vind ik dat de logica zelf, en ons onderwijs zou dat moeten kunnen. Ik ben ook bereid om ze dat vertrouwen te geven.

Maar als je schaarste moet beginnen te verdelen ... Dat zie je ook met werkmiddelen. Plattelandsschooltjes hebben het soms moeilijk met GOK-middelen voor de steden, omdat hun noden ook zo groot zijn. En dat zal het geval zijn met wat we nu aan het doen zijn voor het M-decreet. Basiszorg, de gewone zorg, kinderen met taalproblemen, kinderen met emotionele problemen: dat moet al aangepakt worden. Dat is niveau nul: kinderen die hier of daar eens wat extra bijsturing nodig hebben. Niveau één: kinderen die wat meer zorg nodig hebben, omdat ze wat taalachterstand hebben. Niveau twee: kinderen met verhoogde zorgnood. Niveau drie: kinderen die echt die rugzakfinanciering hebben. Dat alles willen we doen met middelen die eigenlijk bedoeld zijn voor het M-decreet, voor inclusief onderwijs en voor die verhoogde noden twee en drie.

In de communicatie staat er dat dat echt bedoeld is voor niveau twee en drie, de verhoogde zorg. Mijn vrees is dat dat misschien niet het geval zal zijn. Dat staat ook nergens gebetonneerd in de amendementen of in het ontwerp van decreet. Ik vrees dus dat men die middelen toch zo zal verdunnen en dat die een stuk voor die basiszorg zullen worden gebruikt, omdat er ook daar echt wel vragen zijn van op het veld, en dat er dus onvoldoende zal zijn om echt in te zetten voor al die kinderen die het nodig hebben en die het recht hebben om in het gewone

onderwijs dezelfde ondersteuning te krijgen als ze zouden krijgen in het buitengewoon onderwijs. Dat is mijn tweede vrees, waarom ik denk dat wat inderdaad wel mooi is en kan werken in theorie, in de praktijk zeker goede monitoring zal vragen. Ik begrijp echt wel de ongerustheid van de ouders daarover.

Ik geloof ook in de goede intenties van de meerderheidspartijen om netoverschrijdend werken te bevorderen. Iedereen is ervan overtuigd dat het absurd zou zijn om in één regio verschillende ondersteuningsnetwerken te hebben, autootjes van de verschillende netten die rondrijden om scholen te gaan ondersteunen in het Gentse. Eén net zal dan misschien niet voldoende scholen hebben. Die zullen dan met de auto naar het Meetjesland moeten rijden. Die spenderen dan meer tijd in de auto dan op de klasvloer. We willen dat vermijden. Jullie willen dat ook vermijden, daar ben ik van overtuigd. Jullie willen vermijden dat expertise in het drie- of viervoud ontwikkeld wordt.

We krijgen vanuit het veld signalen die het omgekeerde zeggen. Koepels en netten zijn hun scholen al aan het aanschrijven dat ze zich moeten aansluiten bij het ondersteuningsnetwerk van hun koepel. Er is hier heel duidelijk gesteld door jullie allemaal – en dat is belangrijk – dat dat niet de bedoeling is van dit ontwerp van decreet. Dat is niet wat we gevraagd hebben, maar het gebeurt wel. Er zullen nog communicatie en omzendbrieven nodig zijn om dat nog eens heel hard te benadrukken en te bevestigen.

Anderzijds, minister, krijgen we berichten van bijvoorbeeld een school uit Lovenegem, die groen licht heeft gekregen om een extra opleiding type 9 te gaan programmeren in Onze-Lieve-Vrouw-ten-Doorn in Eeklo, terwijl daarnaast, op een aantal honderden meters van die school die een nieuw type 9 zal opstarten, een provinciale school is die exact hetzelfde doet. De mensen uit die provinciale school zijn enorm verbaasd en zeggen: waarom moet er hier nu nog een type 9-autismeschool extra geprogrammeerd worden? Wij dachten dat we efficiënter moesten werken, dat we moesten samenwerken, dat we netoverschrijdend gingen samenwerken. Wij kunnen als provinciale school echt wel onze expertise delen, iedereen is welkom om bij ons aan te sluiten. Waarom dan die nood om op een paar honderden meters van diezelfde provinciale school nog eens hetzelfde te doen in het katholiek onderwijs? Zogezegd was daar nog een gat en waren ze daar niet gebiedsdekkend. Dat is exact wat we probeerden te vermijden en waar de Vlaamse Regering dan toch goedkeuring aan heeft gegeven, en dat nog blijkt te doen. Misschien hebt u daar een andere goede verklaring voor, minister, maar dat leek mij toch wel frappant. Dat leek me net het omgekeerde te zijn van de theorie die hier in het parlement verkondigd wordt.

Ten slotte, minister, begrijp ik dat er wat ongenoegen is bij sommige netten die er, ondanks jarenlange inspanningen en het opbouwen van expertise, door de huidige berekeningen toch wat bekaaid van afkomen en niet beloond zijn voor de inspanningen die ze in het verleden hebben gedaan op het vlak van inclusief onderwijs en expertiseopbouw. Er is geprobeerd om daar een mouw aan te passen en enkele overgangsjaren te realiseren.

Het is in elk geval geen stimulans om door te zetten op het vlak van inclusief onderwijs. Ik blijf dat toch wel een pijnlijke zaak vinden.

Minister, er blijven nog heel wat vragen over. Ik begrijp dat u snel wilde beginnen met de 15 miljoen euro die u hebt kunnen vrijmaken en dat u die al wilde inzetten vanaf 1 september 2017. Maar ik begrijp totaal niet waarom er niet vroeger werk is gemaakt van een nieuw ondersteuningsmodel. U bent al twee jaar bezig met het M-decreet. Het M-decreet is goedgekeurd op het einde van de vorige legislatuur. Toenmalig minister van Onderwijs Pascal Smet vond dat we nu maar de Rubicon moesten oversteken en dat het 'point of no return' was bereikt.

Maar ook toen was onvoldoende uitgewerkt hoe alles zou verlopen. We hebben gezien wat dat op het veld heeft gegeven. Er is chaos geweest, er zijn problemen geweest, er werden menselijke drama's veroorzaakt. Ik vrees dat we misschien gelijkaardige drama's zullen krijgen door de manier van werken van nu, door alles op een zeer gelijkaardige manier op het laatste moment nog goed te keuren, zonder dat er al concreet zicht is op de praktische organisatie. Ik had echt wel gehoopt dat we dat zouden kunnen vermijden.

Minister, er zitten nog een aantal andere zaken in OD XXVII. Dit decreet regelt het ondersteuningsmodel. Maar het is niet de enige grote hervorming die met dit verzameldecreet wordt doorgevoerd. Er is ook de hervorming van het volwassenenonderwijs. Dat is ook echt een fundamentele hervorming. De heer Daniëls zei al dat dit echt wel een eigen decreet verdiende. Wij vinden dat dit een logica van schaalvergroting is en rationalisatie, maar er zijn geen hervormingen die uitgaan van een visie die zegt dat het volwassenenonderwijs veel meer lerenden moet bereiken. De Vlaamse Regering wil een doelstelling van 15 procent levenslang lerenden bereiken tegen 2020. We zitten op dit moment aan 7 procent. Dat is slechter dan in 2009. We boeken geen vooruitgang. We hebben een goed volwassenenonderwijs nodig, dat ervoor zorgt dat mensen blijvend blijven leren. Wat nu gebeurt, is een schaalvergroting waardoor we vrezen dat een aantal troeven van het volwassenenonderwijs – laagdrempeligheid, nabijheid – verloren zullen gaan. We zien hier niet echt de visie van een performant volwassenenonderwijs en een Vlaamse Regering die daarvoor gaat en erin gelooft.

We hebben ook problemen met een aantal maatregelen die worden genomen in het basisonderwijs. Het basisonderwijs heeft zelf gezegd dat het een deftig plan verdient. Het basisonderwijs in Vlaanderen is, in vergelijking met andere OESO-landen, ondergefinancierd. Dat is ook zo in vergelijking met het secundair onderwijs. Het basisonderwijs verdient een plan. Nu worden er maatregelen genomen op het vlak van taal, kleuters, attestering en getuigschriften, proeven. Dat zijn losse maatregelen, die in een echte visie op het basisonderwijs hadden moeten worden genomen.

Minister, ten slotte is ook kleuterparticipatie voor ons zeer fundamenteel. Niemand twijfelt aan het feit dat een succesvolle onderwijs carrière en schoolse uitval kunnen worden bestreden met goed en degelijk kleuteronderwijs. Alle kleuters zouden moeten worden bereikt. Of dat zal gebeuren met een maatregel die de verplichte aanwezigheid van 220 naar 255 dagen optrekt, daar heb ik de grootste twijfels over. Ik denk dat er op het vlak van kleuteronderwijs andere maatregelen moeten gebeuren. Ook hier hebben de Vlaamse Regering en de overheid een grote verantwoordelijkheid: om ervoor te zorgen dat er voldoende capaciteit is zodat kleutertjes op een goede manier in deftige klasjes naar school kunnen gaan, dat ze kunnen rusten en eten in een refter die niet overvol is en die ook nog wordt gebruikt als klaslokaal en als van alles.

Met betrekking tot capaciteit en tot werkingsmiddelen die gelijk moeten worden getrokken, heeft deze Vlaamse Regering nog een grote verantwoordelijkheid. Er was ook de belofte om de werkingsmiddelen gelijk te trekken. Dat doet men niet. Integendeel. Men gaat de ouders bestraffen, of de kinderen die halve dagen aanwezig zijn en die anders moeten blijven zitten. Wat daar het nut van is, is ons niet direct duidelijk.

Wij hebben dus echt wel fundamentele vragen bij dit verzameldecreet OD XXVII. Mijn fractie zal dit decreet dan ook niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, ik wil kort een aantal algemene bemerkingen geven over wat ik hier hoor over het ondersteuningsmodel. De teneur die ik

persoonlijk ervaar in mijn regelmatige contacten met het onderwijsveld, is anders dan de teneur die hier door sommige collega's wordt geschetst. Ik hoor dat men zeer tevreden is dat er uiteindelijk een beslissing is genomen, en dat hoor ik zowel bij ouders als bij scholen. Anderzijds moeten we echter ook niet flauw doen: dit betekent niet dat sommige ouders geen vragen of zorgen meer hebben. Dat is juist, en het is evident dat er binnen sommige scholen nog vragen zijn. Ik heb echter toch begrepen dat de minister zegt in de komende dagen en weken drieduizend onderwijsdirecties te zullen ontmoeten.

Netoverstijgende samenwerking? Uiteraard, zou ik zeggen, maar dan het liefst in alle richtingen, en ik ben me er ook van bewust dat dat voor sommigen een groeiproces zal zijn.

Minister, ten slotte wil ik nog het volgende meegeven. De bekwaamheidsbewijzen van het gespecialiseerd personeel dat nu werkt in het buitengewoon onderwijs en in het gewoon onderwijs wordt tewerkgesteld, moeten in de toekomst zeker en vast ook nog eens verder worden bekeken.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de leden voor alle zeer geëngageerde uiteenzettingen. Voorzitter, ik vind het eigenlijk bijzonder goed dat een ontwerp van decreet ook eens heel grondig in het parlement wordt besproken. In dit ontwerp zitten een aantal zaken die heel veel parlementsleden, heel veel mensen, heel veel leerkrachten, heel veel directies aanbelangen en die toch ook vrij fundamenteel de toekomst van het onderwijs mee bepalen. Daar mag dus gerust eventjes over worden gediscussieerd.

Ik heb van collega Tommelein begrepen dat de afspraak vanaf nu voor de toekomst zou zijn dat alle onderwijsdecreten als laatste worden geprogrammeerd. Ik zou het zeer betreurenswaardig vinden dat de debatten, die toch op hoog niveau worden gevoerd, niet vroeg zouden mogen worden geprogrammeerd omdat collega's vermoeden dat ze snel weg zouden geraken. Ik zeg dat echter bewust. Dat komt dan in het verslag en ik ga ervan uit dat recht zal geschieden in dezen.

Wat de inhoud van OD XXVII betreft, het ontwerp bevat een aantal thema's die ervoor moeten zorgen dat de schoolstart op 1 september goed gecoördineerd kan verlopen. Ik verwijs dan in het bijzonder naar de heer De Meyer. Ik zal niet in detail ingaan op een aantal maatregelen die we nemen in het kleuter-, het basis- en het secundair onderwijs. Leden hebben nog een aantal zorgen aangereikt, maar die zijn uitvoerig aan bod gekomen in de plenaire vergadering, denk ik.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, weet ik dat er een zorg is om daar een apart decreet voor te maken. Ik ben daar zelf ook een grote fan van, maar dit is de eerste stap inzake de toekomst voor het volwassenenonderwijs. We moesten eerst de schaal bepalen. Er komt nog een financieringsdecreet, dus dat kan perfect een eigenstandig decreet zijn, maar de schaalvergroting was nodig. Ik ben het niet eens met zij die zeggen dat schaalvergroting geen extra kansen biedt. Integendeel, dit gaat niet over een afschaffing van vestigingsplaatsen. Het volwassenenonderwijs blijft dus onderwijs dat heel dichtbij is, maar als diverse centra samenwerken en de schaal wordt groter, dan hebben ze veel meer slagkracht om veel meer zaken aan te bieden aan veel meer mensen. Dat is dus zonder uitzondering een positieve zaak. Het zou anders zijn mochten we met één pennentrek beslissen om het aantal vestigingsplaatsen te gaan beperken, maar dat doen we niet. Het is voor mij als minister ook van belang dat die vestigingsplaatsen nooit een negatieve impact kunnen hebben op de financiering. Integendeel, we moeten ervoor zorgen dat het onderwijs heel dicht bij de mensen kan.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, ik ben nog altijd verbaasd als mensen zeggen dat er geen inhoudelijke focus in zit. Ik ben altijd zeer duidelijk geweest: voor mij is de prioritaire opdracht van ons volwassenenonderwijs en van de

centra voor basiseducatie het versterken van mensen, met de focus op de meest kwetsbaren, zij die door omstandigheden niet de kans hebben gehad om bijvoorbeeld een diploma secundair onderwijs te behalen.

Het is deze week nog gebleken uit de monitor van VDAB: 37 procent, bijna 40 procent van de mensen die geen diploma secundair onderwijs hebben, heeft na een jaar inschrijving nog altijd geen job. We moeten de mensen dus versterken. De waarde van een diploma secundair onderwijs is fenomenaal, en mij doet het echt pijn aan het hart te zien hoe groot de groep mensen is die er tot op vandaag en in het verleden niet in zijn geslaagd om een diploma te halen.

In de toekomst is dat een, zo niet dé kerntaak van het volwassenenonderwijs om de emancipatie van mensen mogelijk te maken.

Het tweede hete hangijzer van dit decreet is de manier waarop leerlingen worden ondersteund. Ik krijg het moeilijk wanneer ik hier hoor dat het haastwerk is. Sinds ik minister van Onderwijs ben geworden, bijna drie jaar geleden, zitten we met een grote groep mensen samen om de toekomst van het onderwijs uit te tekenen. Komt u me dus niet vertellen dat alles snel is moeten gaan. Wat nu voorligt, is de vrucht van bijna drie jaar werken. Met de sociale partners is grondig overlegd. Ze hebben inhoudelijke bijsturingen gedaan. Ze gaan ook akkoord met de hervorming. Hier hoor ik onheilstijdingen over de personeelsdrama's, maar we hebben zeer veel aandacht gehad voor de gevolgen voor het personeel.

Uitgerekend vanmiddag heeft de stuurgroep sluitende afspraken gemaakt, mevrouw Meuleman. U hebt gelijk: die middelen zijn niet bedoeld voor leerlingen met zorgniveau 0 en 1. Het is evenwel ook van belang dat in de begeleidingsgroep afspraken worden gemaakt voor wie de begeleidingsmiddelen zullen dienen. Vandaag zijn er afspraken gemaakt en dat zal ook op een correcte wijze aan de scholen worden meegedeeld. Ik engageer me ervoor dat die middelen ook daadwerkelijk worden ingezet voor de ondersteuningsnoden waarvoor ze zijn bedoeld. Het is echt niet zo dat de manier waarop de middelen worden gegenereerd, gelijk is met de manier waarop ze aan de scholen worden teruggegeven. Het ondersteuningsnetwerk zal bepalen hoe de steun op maat van het kind er zal uitzien.

Mevrouw Meuleman, u zegt dat de ouders daarbij moeten worden betrokken. Natuurlijk is dat zo. De CLB's, de scholen buitengewoon onderwijs en uiteraard de ouders gaan na wat het beste is voor het kind.

Elke verandering die we in het onderwijs invoeren, is bijzonder. Voor sommigen verandert er niets, en die stellen zich dan vragen. Voor anderen verandert er te veel. Het is aan ons om de rust en de kalmte te bewaren en ervoor te zorgen dat elke wijziging op een zorgzame manier gebeurt. Voor het verslag geef ik toch nog een paar van onze krijtlijnen mee. We gaan uit van de stelling dat elk kind de ondersteuning moet krijgen die het nodig heeft. Hand in hand met de versterking van het kind moet ook de leerkracht worden versterkt. Als leerlingen wel willen ondersteunen, maar niet weten hoe, moeten ze worden versterkt. Zelf heb ik het meegemaakt dat kinderen met ASS in het ene leerjaar goed functioneren en in het andere niet goed. Kom me dan niet zeggen dat dit niets te maken heeft met de manier waarop de leerkracht met dat kind in de klas omgaat. Er is dus nog veel werk aan de winkel, en dit nieuwe model wil alle leerkrachten alle kansen geven.

Wat de middelen betreft, is het zo dat vroeger 63 miljoen euro naar gon ging, terwijl het volgend schooljaar 107 miljoen euro wordt. Het betreft een substantiële stijging van de middelen die ervoor moet zorgen dat de kinderen in het gewoon onderwijs goed worden ondersteund en het M-decreet ook effectief werkt. Wie neemt de regie op? Er is daarover een groot debat gevoerd. We geven op dat punt veel vertrouwen aan de scholen buitengewoon onderwijs. Want de expertise van onze scholen buitengewoon onderwijs moet worden gewaardeerd.

Mevrouw Meuleman, het voorbeeld dat u gaf over type 9 toen u het over de netoverschrijding had, vind ik bijzonder vreemd.

Er is immers een groot verschil met de schoolkeuzes die ouders maken. Ouders kunnen hun kind naar het provinciaal onderwijs, het vrij onderwijs of het gemeentelijk onderwijs laten gaan. De reden waarom de minimumpakketten zijn uitgevonden, is net omdat we ervoor willen zorgen dat die keuzevrijheid gewaarborgd blijft. Als ik een katholieke school van het type 9 erken terwijl er ook al een provinciale school is, zorg ik er gewoon voor dat de ouders kunnen kiezen waar hun kind naar school gaat.

Dat is helemaal anders dan de ondersteuning van de zorgnoden van kinderen in het gewoon onderwijs. Op dat vlak wil ik wel dat netoverschrijdend wordt samengewerkt. Daar is het de logica zelve dat de samenwerking ontstaat dichtbij de plaats waar de kinderen naar school gaan en dat ze minder met de auto moeten worden rondgereden dan nu het geval is.

Mevrouw Meuleman, ik dacht dat u bijzonder blij zou zijn met de bijkomende erkenning van scholen van type 9. Ik heb vastgesteld dat er, over alle netten heen, een nood is aan buitengewoon onderwijs en aan scholen van type 9. Dat is zeker het geval in Oost-Vlaanderen. Dat is de reden waarom we er met onze laatste beslissing een aantal opnieuw hebben erkend.

Dit staat echter volkomen los van de vraag om netoverschrijdende samenwerking in het gewoon onderwijs. We willen de kinderen een optimale ondersteuning bieden en de leerkrachten versterken. We willen dat de goede samenwerkingsverbanden die nu al bestaan, behouden blijven. Dat wil ik als minister onderstrepen. We willen in de toekomst in heel Vlaanderen zien dat wat de voorbije twee jaar is ontstaan overal wordt uitgerold. We willen dat de expertise van de gon-begeleiders en de waarborgcoaches maximaal wordt gewaarborgd. Dat is de reden waarom we de scholen nu al, nog voor hier een stemming heeft plaatsgevonden, hebben laten weten dat de gon-uren voor het volgend schooljaar terug naar de scholen gaan. Dat is wat me hier is gevraagd.

We hebben voorzien in een bijkomend budget voor kinderen waarvoor tot nu toe in niets was voorzien. Het gaat om kinderen met zware gedragsstoornissen en om kinderen van het type 2. We nemen een transitieperiode van drie schooljaren in acht. Alle gon-begeleiders zullen opnieuw aan de slag kunnen. Wat ik soms in mijn mailbox vind, is hallucinant. Er zijn mensen die denken dat ze niet meer zullen kunnen werken. Dat is onjuist. Zeker voor scholen van bepaalde types zullen ze meer dan ooit nodig zijn. Dankzij de bijkomende budgetten zullen honderden leerkrachten en ondersteuners kunnen worden aangeworven.

Het is een hervorming die op het terrein wat werk vergt. Ik wil echter besluiten met de opmerking dat deze hervorming er na een zeer lang en intens overlegproces is gekomen. Dit is geen plat politiek compromis, maar een echte hervorming in functie van de zorgnoden van alle kinderen in Vlaanderen. Het is een hervorming die alle kinderen ten goede zal komen en die, samen met die kinderen, ook onze leerkrachten zal versterken.

Indien het Vlaams Parlement zo vriendelijk is dit ontwerp van decreet vandaag goed te keuren, zal ik een gelukkig minister zijn. Ik zal uiteraard bezorgd zijn om de uitrol op het terrein, maar dat hoort bij elke hervorming. Ik ben vol vertrouwen in de manier waarop onze Vlaamse scholen aan de slag zullen gaan met de nieuwe kansen die ze zullen krijgen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1146/4)

– De artikelen I.1 tot en met IX.22 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers – 1160 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Wij stellen tot onze grote vreugde vast dat deze regering en dit Vlaams Parlement al een hele reeks maatregelen hebben genomen om de verkeersfiscaliteit te vergroenen: de verstrengde belasting op de inverkeerstelling (BIV), een vergroende jaarlijkse verkeersbelasting voor personenwagens, de kilometerheffing voor vrachtwagens. En vandaag komt daar de vergroening van de lichte vracht en de bestelwagens bij. We vergroenen die categorie van de voertuigen aan de hand van de jaarlijkse verkeersbelasting, voor de nieuw ingeschreven voertuigen welteverstaan, om zo niet in te grijpen op reeds aangekochte wagens.

Als fractie ondersteunen wij uiteraard de genomen maatregelen. Wij juichen die absoluut toe, minister. De verdere ontdieseling van ons wagenpark is een doelstelling die we met zijn allen moeten en willen blijven nastreven. Ik verwijs ook naar het amendement dat er is gekomen voor de CNG-wagens (compressed natural gas), maar misschien zullen andere collega's het daar nog even over hebben.

Wij blijven uiteraard ook pleiten voor maatregelen voor leasingwagens, in het besef dat daarvoor een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten nodig is en dat die onderhandelingen zeer moeilijk lopen. Maar u zult ons niet verhinderen om toch af en toe nog eens op die nagel te kloppen. Wij juichen in ieder geval de beslissingen van vandaag toe. Wij zullen als fractie deze maatregelen met veel plezier steunen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik sluit mij aan bij collega De Potter. Het gaat hier inderdaad om een volgende, ietwat kleinere, stap in de vergroening van de verkeersdienst. Desalniettemin is het een goede zaak.

Ik wil het inderdaad aanvullend nog even over de CNG-regelgeving hebben. We hebben daarbij gemerkt dat er een achterpoortje was dat de wetgeving nog openliet. Dat wordt bij deze gesloten. In sommige media werd het fraude

genoemd, maar ik wil benadrukken dat het dat niet is. Het gaat niet om fraude, het is gewoon een achterpoortje dat nog open stond en dat we bij dezen sluiten. We gaan ervoor zorgen dat mensen die effectief een CNG-installatie plaatsen, ook de milieuwinst boeken waarom we dat systeem ondersteunen en subsidiëren.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Bedankt, collega's. Het is juist dat wij volop verder inzetten op de ontdieseling, die op dit ogenblik al een duidelijke knik krijgt. We gaan daarop verder.

Collega De Potter, wat uw opmerking over leasingwagens betreft: ik ben inderdaad in gesprek met de collega's van Brussel en Wallonië om te kijken om tot een samenwerkingsakkoord te komen. Dat is natuurlijk niet evident, want we zitten met een concentratie van leasingwagens op een bepaalde ruimte. Daar zit het probleem. Ik moet u wel zeggen dat in deze vergroening van de lichte vracht het aandeel leasing maar 5 procent is. Dat betekent dat we met deze maatregel naar 95 procent van de vergroening van de lichte vracht kunnen gaan. Het probleem zit veeleer bij de personenwagens, die al eerder werden vergroend. Maar voor heel wat zaken is inderdaad een samenwerkingsakkoord over de leasingwagens in dit land noodzakelijk.

Het is de verdienste van de heer Diependaele dat hij een achterpoortje in de regelgeving heeft ontdekt, dat wij onmiddellijk hebben gesloten, zodat wij het doel van de maatregel, zijnde CNG ondersteunen als milieuvriendelijke brandstof, toch behouden en zo veel mogelijk mensen overtuigen om dat toch te doen, zonder daar misbruik – of beter: oneigenlijk gebruik – van te maken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1160/3)

– *De artikelen 1 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 mei 2017 tussen de Federale Overheid en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de regularisatie van niet uitsplitsbare bedragen

– **1165 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 mei 2017 tussen de Federale Overheid en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de regularisatie van niet uitsplitsbare bedragen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1165/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs XXVII – 1146 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
8 leden hebben neen geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vergroening van de verkeersfiscaliteit voor lichte vracht en oldtimers – 1160 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 mei 2017 tussen de Federale Overheid en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de regularisatie van niet uitsplitsbare bedragen**– 1165 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde zijn gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 juni 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 19.18 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Rik Daems, Johan Danen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Bart Somers: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lieve Maes: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Piet De Bruyn, Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Tom Van Grieken

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya

Saeyns, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo

Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Joris Vandenbroucke